AUTHOR:

MARTIANUS, CAPELLA

TITLE:

ALTHOCHDEUTSCHE
DEM ANFANGE...

PLACE:

BERLIN

DATE:

1837

Master Negative #

92-80464-2

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

De nuptiis Philologiae et Mercurii. German.

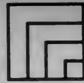
87C211
JK

Martianus Capella.
Althochdeutsche dem Anfange des 11ten Jahrhunderts Angehörige; Übersetzung und Erläuterung der von Mart. Capella verfassten 2 Bücher De nuptiis Mercurii et Philologiae. Zum ersten Male hrsg. von E.G. Graff. Berlin, in der Nicolaischen Buchhandlung, 1837.
vi, 136 p. 22 cm.

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

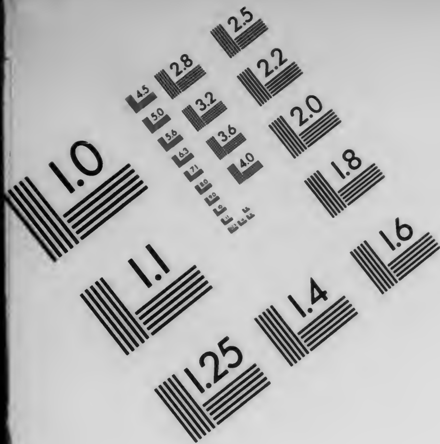
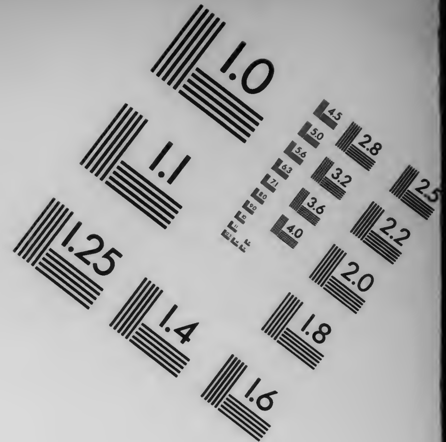
FILM SIZE: 35mm REDUCTION RATIO: 11x
IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB
DATE FILMED: 02.26.1992 INITIALS Emilian
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

AIIM

Association for Information and Image Management

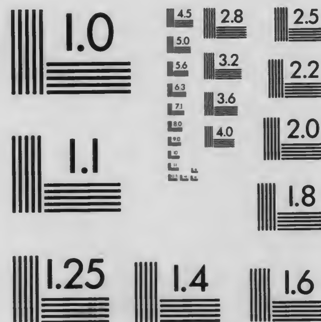
1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910
301/587-8202

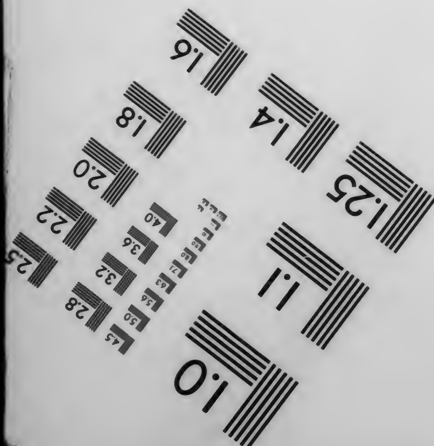
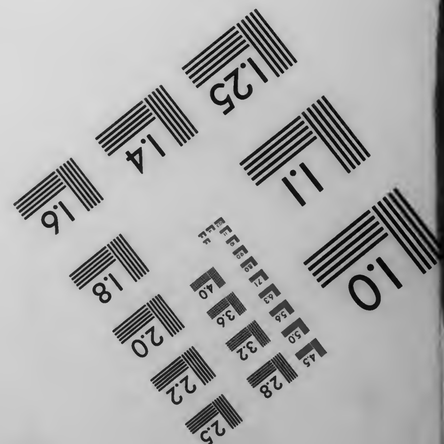

Centimeter

Inches

Althochdeutsche,

dem Anfange des 11ten Jahrhunderts angehörige,

Übersetzung und Erläuterung

der

von Mart. Capella verfaſsten 2 Bücher

DE NUPTIIS MERCURII ET PHILOLOGIAE.

Zum ersten Male herausgegeben

von

E. G. GRAFF.

Berlin.

In der Nicolaischen Buchhandlung.

1837.

Dem rettenden Schützer

des

althochdeutschen Sprachschatzes,

dem Kronprinzen von Preussen,

Friedrich Wilhelm,

sei auch

dieses Denkmal unsrer alten Sprache

in

tiefster Verehrung und Dankbarkeit

geweiht.

Vorwort.

Unter Hinweisung auf meine Vorreden zur althochdeutschen Übersetzung des Boethius de consolatione philosophiae und der aristotelischen Abhandlungen: κατηγορίαι und περὶ ἑρμηνείας, füge ich dieser Ausgabe der althochdeutschen Übersetzung des Mart. Capella de nuptiis mercurii et philologiae folgende kurze Bemerkungen bei.

Der von J. Grimm im 92sten Stück der göttingischen Anzeigen von 1835 mitgetheilte Brief des zu St. Gallen im Jahr 1022 verstorbenen gelehrten Benediktiners Notker Laber (an den Bischof von Sitten), in welchem folgende Stelle vorkommt: „ad quos (ecclesiasticos libros) dum accessum habere nostros uellem scolasticos ausus sum facere rem paene inusitatam, ut latine scripta in nostram conatus sim uertere et syllogistice aut figurate aut suasorie dicta per aristotilem uel ciceronem uel alium artigraphum elucidare. Quod dum agerem in duobus libris boetii, qui est de consolatione philosophiae, et in aliquantis et de (?) sancta trinitate rogatus (sum?) et metrice quaedam scripta in hanc eandem linguam traducere, catonem scilicet et bucolica uirgilii et andriam terentii, mox et prosam

et artes tentare me uoluerunt et transtuli nuptias philologiae et cathegorias aristotelis et pergermenias et principia arithmeticae. Hinc reuersus ad diuina totum psalterium et interpretando et secundum augustinum exponendo consummaui, iob quoque incepi, licet uix tertiam partem exegerim. Nec solum haec, sed et nouam rhetoricam et computum nouum et alia quaedam opuscula latine conscripsi," scheint zu der Annahme zu berechtigen, dafs die in der Stiftsbibliothek zu St. Gallen aufbewahrten althochdeutschen Übersetzungen, sowohl der Psalmen als der obengenannten Werke eine Arbeit des Notker Laber sind. (Auch das von v. d. Hagen herausgegebene Bruchstück de musica gehört wohl zu Notkers Arbeiten.)

Die vorliegende Übersetzung und Erläuterung der nupt. merc. et philol. ist im cod. s. gall. nr. 872 (cod. rescript. einer grammatischen Abhandlung) enthalten. Auf S. 84 des Codex und von S. 93 bis zu Ende zeigt sich eine andere Hand als auf den übrigen Blättern.

Der lateinische Text ist zum Theil nach der Handschrift, zum Theil nach den Ausgaben von Kopp (1836) und Götz (1794) abgedruckt.

Die eingeklammerten Stellen sind die Erläuterungen des Übersetzers.

MARTIANI MINEI FELICIS CAPELLAE AFRI | CARTAGINENSIS LIBER PRIMUS INCIPIT DE 2. NUPTIIS PHILOLOGIAE ET MERCURII.

Remigius lêret unsih tisen auctorem in álenámen uuésen gehéizenen martianum. únde mineum úmbe sîna fáreuua. felicem úmbe héilesôd. capellam úmbe sînen uuássen sín. uuánda capra apud grecos dorcas a uidendo gehéizen íst. Áber díse fîer námen óugent úns táz er romanus uuás dignitate. dóh er búrtîg uuâre fóne cartagine díu in africa ist. Sô mánige námen ne mûoson ándere háben. âne romani ciues. Romani ciues hîezen béide. íóh sélben die búrgliute dar gesézzene. íóh tie ánderes uuâr gesézzene. mít íro geédele. álde mít íro túgede. álde mít íro scázze úmbe sie gefréhtoton. táz sie in íro dignitatem gâben. únde sie romani ciues hîezen. Pedíu chád lisias in actibus apostolorum. Ego hanc ciuitatem multa summa consecutus sum. Tía dignitatem mág keéiscôn dér suetonium líset. de uita caesaris augusti.

i

Táz er mercurium ságet kehîen ze philologia. mít
tíu lêret er únsih. dáz îo uuízze súlen sîn mít kesprâchi.
únde réda ne toug. târ uuízze ne sínt. Ze déro ságûn bi-
tet er hélfo. únde héilesodes himeneum. dén álte líute
hábeton fúre | bîgot. únde fúre máchare állero natûrlichero 3.
míteuuist. Tén grûozet er nû ze êrist án demo prohemio.
sámo so sîn fru*) den quędam satira fúre ín spréche.

Áber satiram súln uuîr férnemen *(sic)* dîa deam. díu dien poetis ingeblîes satirica carmina. Nû fernémen uuáz sî chéde.

*) Hier ist das Pergament abgerissen.

SATIRA IN HONOREM HIMENEI HOS PRAECINIT UERSUS.

Himenee [chît tiu satira] dú bíst tér. dén diu chínt tero góto ságent síngenten. [dáz chît quónen ze síngene] in dien brûte chémanaton *(sic)*. únde dén síe chédent sîn dero sáng cúttenno sún.

[uuánda dû sólih sángere bíst. Tû bíst ter dén uirgilius héizet amorem filium ueneris. Fóne démo ér chît omnia uincit amor. Tû tûost uuónên díngolih ze ándermo.]

Tie ríngenten sâmen. [dáz chît quatuor elementa.] duíngest tû mít tóugénên bánden. Únde dû stâtist íro úngelichen nústâ. mit cótelichemo gehîleiche.

[Dáz chît tû stâtist íro gehîleih mit úngelichemo bánde.]

Hérton gestíllest tû diu uuéter. [íh méino gehéi. únde |
4. . . . gene.] únde mít tíu gebérhaftôst tu dia uuérlt.

[Ûbe diu hérta*) ne uuâre. sô ne bâre diu érda.]

Tû gibest tien lîchamon lîbhafti. Mit lîebsamero gezúmfte. mít téro des cómenes únde dero brûte natura gesíppôt uuírt.

*) Das e in diesem Worte ist aus a corrigirt.

MARTIANI MINEI FELICIS CAPELLAE AFRI CARTAGINENSIS DE NUPTIIS PHILOLOGIAE ET MERCURII.

LIB. 1.

Tu, quem psallentem thalamis. quem matre camena
Progenitum perhibent copula sacra deum;
Semina qui arcanis stringens pugnantia uinclis
Complexuque sacro dissona nexa foues;
Namque elementa ligas uicibus mundumque maritas,
Atque auram mentis corporibus socias,
Foedere complacito, sub quo natura iugatur,

Ín únde sía gemínne tuônde. únde triuua mít minnôn stérchende.

Uuólge nû uuólge dû zîmigo hîmachare. tû dînero muoter zéizesto bíst. [in paphо ciuitate cypri sízzentero. Dáz skînet tir ána. uuánda] dánnan bíst tu sô únder oûgon brínnende nîet. [Fóne dír chád sî. Nate mee uires — thalamos.] Tîh ságent sie gérno síngen diu brûte sáng.

[Apollinis lóbe sáng héizent choreę. quia ipse prae est choris. Ér méinet áber hîer epithalamia. dáz chît nuptialia carmina. déro îu síto uuás.]

Táz íst tir gesláht. Sô iz tánnan sî. dáz ter uuíngot tîn fáter íst. [Uuánda uuîn máchot kelúste.]

Alde fóne dînero mûoter sláhet tíh ána. daz hûs ze blûomonne mít | lénziskên blûomon. [díe óuh kelúste 5.
récchent.] álde dîn mûoma gáb tir drî géba.

[díe ze mínnesami zíhent. íh méino scôni.
gebarda
únde stímma. únde geuuúrftîgi.]

Sélbiu diu sángcúten*) díu dero góto gehîleih scáfôt. tíu lóbet tíh ze demo héilesode des sánges.

MEDITATIONEM PATRIS FILIUS SCRUTATUR.

Tô íh tícchost [álso míh tiu satyra lêrta] díse uersa sáng fóne himeneo. ne uuéiz [s. uuánda íh peripatheticus pín.] uuáz únchundes fórderônde. únde úngehándelotes.

*) Vor dem t steht noch ein 2tes verkratztes t.

Sexus concilians et sub amore fidem:
O himenee decens, cypridis qui maxima cura es!
Hinc tibi nam flagrans ore cupido micat,
Seu tibi quod bacchus pater est, placuisse choreas,
Cantare ad thalamos seu genetricis habes,
Comere uernificis florentia limina sertis,
Seu consanguineo gratia trina dedit;
Conubium diuum componens calliopea
Carminis auspicio te probat annuere.

Dum crebrius istos hymenaei uersiculos, nescio quid inopinum intactumque moliens, cano, respersum capillis

[Dáz chît er. uuánda peripathetici ne uuéllen nîehtes quís sîn.] Mîn sún ándonde daz mîn grâuua hóubet únde fóne áltere zîtigez ze dero curia. kérmenon. chíndisliche inuuíhtléit. pechám er mír sús chédende. Uuáz sángo íst táz fáter mîn. táz tû sô ferhóleno síngest? [Tû ne ságest uuáz iz sî. dóh tu iz síngest.] Únde dáz tú síngest êr dû ze
tûron chómêst. nâh témo síte des uuácheren bíscófes. |
6. Nû ne híl iz. núbe ságe uuáz tú liudoest. únde uuára daz
sáng hélle.

FATETUR SE NUPTIAS DEORUM PATER MEDITARI.

Ne uuéist tu iz tánne na. chád íh? únde sîd tu uuéist taz mâra uuérh egeriminon. i. resurrectionum. sólt tu is tánne zuíuelôn?

> [Táz íst éin buôh apud grecos kescríbenez fóne dero apothesia. dáz chît fóne dero deifica-tione. uuánda iz ságet. uuío ménnisken ze góten uuérdên.]

Unde ne bechénnest tu dáz íh fóne nuptiis uuíle ságen. himeneo díu sáng fóre síngentemo. díu dára zû benéimot sínt? úbe dú áber guôto fórscôst ûzer uuélero ídun síu ersprúngen sîn. Sô ságo íh tir daz spél. léngi ne beneme mir iz. tánnan síu ersprúngen sínt. dáz mih lêrta diu satyra. mih inchúnnende sámo so díu tímberenten náhtlieht fóne dero uuínterlichun dúruuacho.

---

albicantibus uerticem incrementisque lustralibus decuriatum nugulas ineptias aggarrire non perferens martianus interuenit, dicens: quid istud mi pater, quod nondum uulgata materie cantare deproperas, et ritu nictantis antistitis, priusquam fores adytumque reseraris gumnologiseis. Quin potius edoce quid apportes, et quorsum praedicta sonuerint, reuelato. Ne tu, inquam, desipis, admodumque perspicui operis, egiriminon noscens creperum sapis. Nec liquet himeneo praelibante disposita nuptias resultare? Si uero concepta cuius scaturiginis uena profluxerint properus scrutator inquiris, fabellam tibi, quam olim satura cominiscens, hiemali peruigilio marcescentes mecum lucernas edocuit, ni prolixitas perculerit, explicabo.

EXEMPLIS CETERORUM DEORUM ET MATRIS INSTINCTU CILLENIUM UELLE UXOREM.|

Suspensio uocis. Tánne únder dien góten iû in állen 7.
sínt tes hímelis uuúrtîn héilige gehîleiche. únde dánnan
uuúrtîn édeliu chínt. ióh mínnesamero néfôn hímiliskiu
manigi.

Et hic. Únde sie síh ál ze sámine gehálset únde gezúmftet hábetin. sô der hímil buôn hálsen gétân *(sic)* mág sîn.

Et hic. Únde die námohaftesten méist kesâligoti díu gehîleihlîcha mêrunga.

Et hic. Únde dia géba dero uuérlte gelâzena. uuîto màrti. díu gezúngela ménnisghêit.

Et hic. Únde állero méist tie poetę nâh euagrio fáhende demo citharista. únde nâh témo sûozen gechôse des álten blínden meonii. mít lóbesamero. únde mít mísseliutigero pagina daz ságetin.

Et hic. Únde tie ságetin nîeht lieberen uuésen ioui únder dien hímeluuúnnon. dánne dia uuíniun.

Et hic. Únde ín dés íahe. díu guíssagiôra fides. | Díu 8.
fóne ópfer uuîzegungo álte bíscofa. dés ze úrchunde zôh.
so uués iuppiter dero liutô fléhôn. in ángisten únde in zuíuelheiten máníges frískinges ne rûochender erzígen hábeti. fóne dero fróuuun uuírde dáz geskéhen.

Quum inter deos fierent sacra coniugia, procreationes indeque numerosae, liberique praeclues, ac nepotum dulcium aetherea multitudo, et inter se quodam coelicolarum complexu ac foedere potirentur, presertimque potissimos conubialis bearet adiectio, et id debitum mundo loquax triuiatim dissultaret humanitas et poetae praecipue, euagrium citharistam sequuti, caecutientisque meonii suauiloquam senectutem epica uulgo lyricaque pagina consonarent: nec aliquid dulcius Ioui inter aethereas uoluptates una coniugi loquerentur, hisque accederet promtior fides, quae suadente aruspicio grandaeuos pontifices in testimonium conuocat, quum quid iupiter hominum uotis trepida curarum ampage suspensis multa implacabilis hostia denegaret, exorata eius matrona pro-

Et hic. Unde so uuáz er fréisiges kespróchen hábeti ze tuônne. dero brîeuaron scrífte dáz kehalténtero *(sic)*. fóne dero chénun hálsenne. ín dés eruuánten uuésen. únde daz ferbîeten.

Et hic. Únde nîeht éin chád si. dén hímel chúning uuínegernen. núbe daz óuh in mûote sîn demo héllegóte. únde demo méregóte. núbe óuh ten uuîgcot chélen nâh nerine filia nerei.

Et hic. Sámilih uuíllo chád si ist óuh ána demo árzatgóte.

Et hic. Únde chád si ióh ten ált cót [saturnum] trúregen. [s. fóne des súnes âhtungo.] án den sélben rât pechêret uuésen. sînero gemâlun berecinthia gelúhtero. tíu óuh ops. únde cubele héizet. |

9. *Et hic.* Únde so si chád ianus ter zuihóubito. sáh ío án argionam. déro ín lángeta.

Et hic. Isidem ságeta si échert chélen nâh osiride íro ferlórnen chárle sô hárto. dáz sî nâh ímo feruuuôſtiu. síh nîomer ne getrôste ín fúnden hában.

[Tóh si ín fóne sînemo brûoder tiphone erslágenen fúnde in memphitica palude. sî ne uuólta síh tóh tés trôsten. dáz sî ín fúnden hábeti.]

Depositio. Fóne démo mâre. únde fóne sólên uuíneskéfen dero góto. óuh cillenius nîeteg uuórtener. uuánda er iû gnuôgen hélfendo ióh sélbo sáh íro állero mín-

---

uenire, et quicquid ille ex promta sententia parcarum pugillo asseruant dictauerit, delinitum suadae coniugis amplexibus iussuque remouere. Nec solum superum regem attestabatur uxorium, idque etiam diti propositum, idque portuno certumque esse gradiuum nerienis nerinae coniugis amore torreri; aesculapio quoque non dispar affectio, similique persuasione transduci ope coniuga cybeleque permulsa moestitissimum seniorem deorum; ianusque angionam utraque miratur effigie. Nam reginam tantum marito dependisse memphiticam, ut obsita luctu perpetuo nunquam eum contenta sit inuenire. Hac igitur fama, hisque deorum alternis amoribus motus concitusque cyllenius, simulque quod cunctorum affectiones et thalamos,

neglîchen gehîléicha. Kéinota óuh er síh ze gehîenne. Án dén uuíllen bráhta ín sîn mûoter [maia] dô si ín chatta. án der iàr úmbe uérte des zodiaci. únder dien ánderen pliadibus. dero sî éiniu íst. [Táz téta si in maio mense. sò
iò mercurius mít tero súnnûn dara | chúmet.] ángestendiu. 10.
[daz er âne chínt uuás.] Târumbe méist. táz sîn lîchamo án demo ríngenne. únde án dien émizelóuften geuôpter. mít chníurigen ármin. áfter déro púrlîchi. iúnclichero stárchi in gomelîchero fólle lídi skéin. Únde ín sîne bártenten lîefelin ne lîezen âne míchelen huôh ueneris. sâmo dáhten gân. únde ánderes uuâr nácheten. échert tie áhsela mit temo mántelline bédecchen *(sic)*. [álso die palestrite gîengen.] Fóne díu uuás rédolih táz er gehîien uuólta.

DUBITARE EUM QUAM PRE CETERIS SIBI ELIGAT.

Tô dâhta er in állen sínt lángo tráhdonde. álso is túrst uuás. uuélicha er némen máhti. nâh téro geríste sînero bíderbi. Hárto gérno uuólti er sophiam. [dáz chît
sapientiam.] uuánda sì uuízzig ûnde héilig | íst. únde un- 11.
geuuártôsta ist. ioh skônista íst. únder állen mágeden. [dáz chît állen uirtutibus.] Uuánda si áber gesôuga uuás íro suéster [mineruę. dáz chît tero immortalis.] únde si

---

dum paret pluribus, conspicatur, uxorem ducere instituit. In quam sententiam mater illum anxia cum annua peragratione zodiaci in pliadum numero salutaret, impulerat, presertimque, quod palaestra crebrisque discursibus exercitum corpus, lacertosis in iuuenilis roboris excellentiam toris, uirili quadam amplitudine renidebat. Ac iam pubescentes genae seminudum eum incedere, clamideque indutum parua inuelatumque caetera humerorum cacumen obnubere sine magno risu cypridis non sinebant. Rationabili igitur proposito constituit pellere caelibatum. Itaque pro industriae dignitate, quam conueniret accipere, cuncta merito longae deliberationis alternat. Sophia ipse miro quidem cupiebat ardore quod prudens sanctaque sit intemeratiorque cunctis pulcriorque uirginibus; sed quod sororis eius collactanea et indiscreto

íro lìeba uuás in ungeskêidenero mínno. íóh sie sámînt sólton mágede sîn. pedíu ne uuólta er sia mít íro ungemûote némen.

Sámolih scôni. únde sámo lìebsam frôlutti getéta ín óuh ze mantice húgen. [dáz chît ze diuinatione.] Íro geédele uuánda sî diu áltesta tóhter íst prouidentię. únde der fúredâhtigo sín iro únbetrogenun fruôti gelìebta ímo sîa. Sî uuás áber dô iû. íh uuâno fóre míchelero uuínegerni íro dánches zû fâhendo. ze demo iúngen apolline gehîet. [Uuánda diuinatio íst iô diuini.]

Sô uuólta er dóh to gérno [psichen] dia tóhter solis únde endelichię. [dáz chît absolute perfectionis.] uuánda sî unméz scône uuás. únde gezógen mít míchelên ruôchon dero góto.|

12. DE UIRTUTIBUS ANIMAE. QUAM ADAMAUIT.

Álso dâr ána skêin. dáz íro dia góta. ín íro sélbero gebúrte táge. [íh mêino án démo sì gebórn uuárd.] ze góumo geládete. míchela gíba gâben.

Jouis gáb íro ûfen íro hôubet táz diadema. dáz er sînero geêretostûn tôhter ęternitati ába nám.

[Uuánda fóne ęterna dei sapientia. íst animę sempiternitas kelâzen.]

---

amica foedere uideretur perindeque ad innubas ipsa quoque transisse, eam in palladis iniuriam non placuit coaptari. Non dispar illum formae desiderabilis grataque luculentas in manticen quoque succenderat. Nam et nobilitas generis illam, quippe pronoea maior est filiarum, et praeuidum perspicacis prudentiae commendabat. Sed ipsis diebus forte immensi amoris impatientia ultro iuuenem consecuta apollini fuerat copulata.

Uoluit saltem endilichiae ac solis filiam postulare, quod speciosa quam maxime magna deorum sit educata cura. Nam ipsi psichae natali die dii ad conuiuium corrogati multa contulerant. Iupiter quippe diadema, quod aeternitati, filiae honoratiori, detraxerat, capiti eius appo-

Sîn uuírten gáb iro. íro uáhs uuíttun. án dero díu ída gleîz lútteres cóldes.

[Ratio animę. dáz íst tíu uuítta mít téro crines uirtutum zesámine gechnúpfet uuérdent.]

Jóh minerua diu máged. cáreta daz mágeti mít íro smocchen. ábagenómenero spénelun. únde mít iro púrpurînen gúrtele. fíure gelîchemo. únde mít témo béndele íro uuîhun. únde íro fruôtun brúste.

[Sô gezímit animę. dáz si intima sî sapientię. únde mít caritate sî gegúrtet. mít temperantia beduúngen.] |

Apollo zéigota íro óuh mít sînero uuîziglichûn gérto. día 13.
er îô lôrboumina tréget. álle fógelrárta. álle blígscúzza. íóh sélben die hímelférte. únde dero stérnôn. fóne dîen er diu uuîzegtûom nímet.

[Der lôrboum hábet tía natura. úbe sîn ást ûfen slâfenten mán geléget uuírt. táz ímo uuâr tróumet. Pedíu íst er appollini geéichot. tér áltero líuto uuîzego uuás.]

Áber anię [dáz chît recognitio] gáb íro uuílligo dén spîegel. dén óuh íro ze gíbo gáb sapientia. únde ín íro gíbo hûs kestálta. dáz sî dâr ínne síh pechénnende. [íh méino dés. táz sî cęlestis íst.] uuídere gesínnen chúnne ze íro ánagenne.

Uulcanus ter smid zúnselota iro fíur dáz nîo er-

---

suit. Iuno quoque ex purgatioris auri splendente uena addiderat crinibus sociale uinculum. Tritona etiam interula resoluto ricinio, strophioque instar flammarum e cocco atque ipso sacri pectoris ac prudentis amiculo uirginem uirgo contexit. Delius quoque, ut ramale laureum gestitat, diuinatrice eadem conięcturalique uirga uolucres illi ac fulgurum iactus ac ipsius meatus caeli siderumque monstrabat. Uraniae autem praenitens speculum, quod inter donaria eius adytis sophia defixerat, quo se recognoscens etiam originem uellet exquirere, clementi benignitate largita est. Lemnius quoque faber insopibilis illi perennitatis

lósken ne mág. dáz sia ín dero náht finsteri bechlépfet ne uuúrte.

[Uuánda dero sêlo lîehtet naturale ingenium. dáz nû hier lemnius bezéichenet.]

DE ILLECEBRIS EIUSDEM.

Áber álle lúcchedâ bôt íro uenus ze állen îro ûzeren
14. fínf sínnen. | Sî lèrta sia mít sálbe bestríchena. únde mít
plûomon gezîerta. in stángsûozi gehéfenot. únde gemám-
mentsámot uuérden. Únde sûozta sî íro mít hônange.
Únde rîet si íro gîîen ze gólde. únde ze állen uuîbzîêrdon.
únde mít tîen ál úmbe núsket uuérden. únde ín gíredo
uuésen hóhero êron. Únde in résti lígentemo mágetine
téta si prúnnôda. únde chlíngelôda. dánnân sî inslîhéfe
(sic). Nóh-tánne. nîo si nehéinest ne dárbeti lúcchedon.
únde lústsami. crûozta sî sia chûzelondo án dero níderun
stéte. ze nîetegi.

Áber sélber íro suôcho. gáb íro rêituuágen. mít trâten réderen. ûfen démo sî spuòtigo fáren máhti.

[Uuánda íro uuíllo uuírt spuôtigo gezúcchet. êina uuîla ad cęlestia. ánder uuîla ad terrestria.]

Día snélli gáb er íro. dóh sia dea memoria mít cúldinen drúhen héftendo suârti.

[uuánda daz anima in mûot kenímet. táz kebíndet. únde gestâtet memoria. filo tiûrlicho.]

---

igniculos, ne caligantibus tenebris nocteque cacca opprimeretur, incendit. Omnes uero illecebras circa sensus cunctos apposuit aphrodite. Nam et unguentis oblitam, floribusque redimitam, halatu pasci fouerique docuerat, et melle permulserat, et auro atque monilibus inhiare, membraque uinciri honorationis celsae affectatione persuaserat. Tunc crepitacula tinnitusque, quis infanti somnium duceret, adhibebat quiescenti. Preterea, ne ullum tempus sine illecebris oblectamentisque decurreret, pruritui subscalpentem circa ima corporis apposuerat uoluptatem. Sed uehiculum ei atque uolatiles rotas, quis mira posset uelocitate discurrere, tradiderat ipse cyllenius; licet eam auri compedibus illigatam memoria praegrauauerit.

HUIUS QUOQUE AMORIBUS ILLUM FRUSTRARI. |

Sús keûfota dîernun. únde sús rîcha. únde gezîerta 15.
mít hímelisken gébon geuúnne gérno cillenius. tô er énero
nehéina geuuínnen ne muôsa.

Áber uirtus tíu ódeuuâno mít ímo dô uuás. ságeta ímo sámo so uuéinondiu. sía fóne íro geskéidena únde gezúhta. ióh keéllendota in des skîezenten. únde flîegenten gótes keuuált cupidinis. fásto uuésen fóne ímo gebúndena.

[Uuánda álso sélbêr martianus ín sînero rethorica chît. facundia ne mág sîn mít libidine. únde mít intemperantia coitus.]

Sô er dô sînes cnôto geáhtoten lôzes. án demo gehîleiche
sús petrógen uuárd. nóh ín dîe zârta álle ne ferfîengen.
nóh ímo dára nâh nehéiniu ne bechám díu ioui ze snórun
gerísti. dô scúnta ín uirtus. nóh tô darúmbe gnôtor ze
áhtonne. Únde âne des | brûoder rât chád sî ín dáz ne 16.
súln áhton. nóh nehéina muôza sîn síh fóne ímo bore
férro ze skéidenne. sîd er ín hérebergónten sámint ímo an
demo zòdiaco. ze êinemo mânode fúreréison ne lâze.

[Uuánda stella mercurii ne gât nehéinest pórférro nóh porlángo fóre dero súnnun.]

His igitur psichen opimam superis ditemque muneribus, atque multa caelestium collatione decoratam, in connubium arcas superiorum cassus optabat. Sed eam uirtus, ut adhaerebat forte cyllenio, paene lacrimans nunciauit, in potentiam pharetrati uolitantisque superi de sua societate correptam captiuamque adamantinis nexibus detineri. Super his igitur uirginum thalamis, dum eum deliberatae sortis blandimenta frustrantur, nec facile quaepiam praeterea, quae congrua parilitate tonantis nurus deligeretur, occurrit, amplius deliberandum suggerit uirtus. Neque eum sine appollinis consilio quicquam debere decernere, aut fas ab eius congressibus aberrare; quum zodiaca eum hospitia praemetantem nunquam abesse menstrua praecursione per-

Tô uuárd kespróchen so*) uuâr er uuerlte uuâre. dáz man dára ze ímo fuôre.

PITHEUS A FRATRE PER DIUERSA REQUIRITUR.

Únde dô gáb er uirtuti áfter sînemo site sîna flúge gérta. [ih méino caduceum.] dáz si ímo gefólgen máhti. únde êben spûotigo eruuállon die tôugenen. únde die gesuâsen stéte. des hímelis únde dero uuérlte. únde sîn sélbes fûozen téta er ána sîne gefíderten sûftelara.

[Petasum héizent greci singulariter alatum calciamentum mercurii úmbe dia spûot sînes stérnen. Áber sîn uirga héizet latine caduceus. uuánda si getûot lites cadere. Táz íst tíu ríhti des kechósses. mít téro der strît ferzórn uuírt.] |

17. Tô suôhton sie ín gnôto. in állen sînen chílechon. dâr er chrúmbiu ántuuúrte gáb. álde dâr frískungen irslágenen. tíe ín hérderen uuîzegoton mít natûrlichen ságon. únde dâr er guón uuas. uuîlon fermîden díu uuîzegtuom. uuílon óuh ántuuurte gében.

Áber dien chílichon íoh tien hólen ôde stânden, ne uuárd sîn nóh tes sînes târ mer fúnden. âne dúrriu lôrbleter. únde die errózeten uuitta. díe nâh sibilla ín íro hóle ze cumis. míleuua únde uuórmmélo frézen hábeton.

*) so ist radîrt.

mitteret. Igitur constitutum, ubicunque locorum frater esset, adiretur. Ac tunc uolatilem uirgam, uti secum mundi penita permeare aethereosque recessus irrumpere parili uelocitate posset, uirtuti de more permittit; ipse pedibus talaria nectit aurea, et nunc in fanis, quibus aut uaticinia obliquis fundebantur ambagibus, aut denunciata pecudum caede fissiculatis extorum prosiciis uiscera loquebantur, quibusque sortitus excedere, uel logia personare, sagaci cum inuestigatione disquirunt. Sed his adytorum fastigiis specubusque uiduatis, absque lauri arentis paucis admodum foliis uittisque semiuulsis, quas in cumano antro post sibyllam tinearum morsus cariesque carpebant, nihil eius potuit in-

Jóh áfter dero uuîtun lúfte sûohton sie in ingeméitun. dâr er ána geuuón uuás ze sképfenne. [dáz chît ze skéidenne.] die férte dero fógelo. [uuáz tiu bezéichenen.] únde dero síngenton rárta. únde díe héilesoda dero in ríhte fúre síh fliegenton. | [Fóne díu ne fúnden sie ín dâr.] uuánda 18.
er ín fórn urdruzze uuórtener dero fréskingo bluôtes héizen ne geuuérdeta pithius ter augur.

[Uuánda pitho chît grece interrogo. bedíu híez er pithius. Ín frágeton sie alle sámo so prophetam.]

Sie sûohton óuh in elicone [monte archadię.] únde in delo insula sûohton in. únde in licio. [sînero chílechun. díu dâr ze delo uuás..]

Áber in súmelichen díen stéten fúnden sie. álte lôrbouma. únde dúrriu ébeuue. in súmelichen fúnden sie sînen uuórmazigen dísg. únde fóre álti fermúlite ástericha. [álde sô súmeliche chédent kerúmfene scûha.] únde fertîligota gehúht tero uuîzigtuommo.

Tóh tô ságeta ín fama. dáz er ze parnaso uuâre. dóh in ándere ságetin dánnan gefáren uuésen ze éinemo ándermo sînemo gesuâsen bérge in india. [dér nisa héizet.] únde îo mít uuólchene bedáhtemo. Tóh châ|men sie ze 19.
dien gesuâsen stéten. únde ze dien gesprâchen lúcheren cirrę.

[Cirra íst éin búrg epiri. in focidis campis.

ueniri. Per aereos etiam tractus, quibus formare solitus et uolucrum diuersos meatus, et oscinum linguas, et praepetis omina pennae, frustra incassumque disquiritur. Iam pridem quippe offensus contamine monendorum, dedignabatur augur pythius nuncupari. Item eum in helicona, delon, liciumque sectantur. Sed alibi lauros primores arentesque hederas, alibi cariantem tripodem crepidasque situ murcidas praesagiorumque interlitam memoriam repererunt. Tandem fama nunciante cognoscunt, quod phoebo gaudet parnasia rupes; licet inde quoque ad indici montis secretum obumbratumque scopulum nube perpetua posterius migrasse perhibebant, tamen cirrheos tunc recessus, et sacrati specus loquacia antra conueniunt.

dáz chît in dien gefilden. dâr focenses kesézene sínt. Alde er neímet parnasum montem. der zuô ékka hábet cyrram únde nisam.]

IN ANTRO APOLLINIS OMNIUM MORTALIUM FORTUNAS ASSISTERE ET NEMUS EIUS CAELESTEM ARMONIAM RESONARE.

Târ stuônt úmberínget ál dáz îo zîto uuárd álde uuírdet. únde díe uuîlsalda állero búrgô. állero dîetô. állero chúningo. állero líutô. Súmeliche irlítenero íro férte uuârun íu in flúhte. Súmeliche stuônden nóh tô ze gágenuuérti. So slúngen zû ándere. Súmelichên ingîeng tíu ín benómena lángseimi. sámo so iz éin rúclih tóum uuâre.

[Álso die in rúeches uuîs zegânt. tie sâr erstérbent sô sie gebórn uuérdent.]

20. Únder dísen séltsaninôn. únde sús ketanen férten | dero uuîlsaldon. óuh temo uuínde dîezentemo. bóumen uuágonten. scál dâr lûtreiste sáng. fóne gehéllemo ánastôze des uuíndes.

[Tes uuíndes ánastôz kemétemêta den dôz. ze sûozemo sánge.]

Uuánda die oberôsten uuípfela dero hôhestôn bóumo. férrôst keráhte. die súngen chlêinost. Táz áber in níderen ésten dero érdo síh nâhta. dáz lûtta geróbo. Áber die

---

Illic autem circumstabat in ordinem quicquid imminet saeculorum. fortune urbium nationumque omnium, regum ac totius populi uidebantur. Aliae transacti cursus emenso fugientes consistebant. Aliae sub conspectu, adueniebantque quam plures, atque ita nonnullis eminus uanescebat disperata prolixitas, ut uelut fumidae caligationis incredibilis haberetur aura. Inter haec mira spectacula fortunarumque cursus, motus nemorum etiam susurrantibus flabris, canora modulatio melico quodam crepitabat appulsu. Nam eminentiora prolixarum arborum culmina perindeque distenta acuto sonitu resultabant. Quicquid uero terrae confine ac propinquum ramis acclinibus fuerat, grauitas

míttinâ dero bóumo. die gehúllen an íro fûoginon áfter dísen guíssen gerértedon. íh méino in zuíualtên lûton. únde des hálben íoh tes trítten déiles úbersláhenten lûton. sámo uuóla óuh in úberáhtoden gerértedon. doh semitonia dar úndere lûttin.

Sô geskáh. táz ter uuáld álla gehélli únde sélbez taz hímelsáng. án sînero níumon kefélligî geanteroti.|

Cillenio daz állez récchentemo. géiscota uirtus. óuh 21.
hímeliske spêras ze sámelichero uuîs. in éin héllen. álde únéinên gehéllen.

[Díe éinlíutig sint. táz chît unisonę. álso ueneris stella íst. únde mercurii. die tuônt concentum. díe éinlíutig ne sínt núbe dispares. álso díe ándere sínt. íh méino. lunę. solis. martis. iouis et saturni. stellę die tuônt succentum. Dáz lêret macrobius in somnio scipionis.]

Únde nehéin uuúnder. uuésen [ságeta er íro.] dáz apollinis uuáld ze sô geuuíssero rárto geuuérbet uuâre. sîd er óuh án dero súnnun die bímel spêras kerérte. Únde er bediu dâr genámôt sî níuuer. hîer góldfáhser.

[Uuánda an hímele chúmet tágeliches tiu súnna níuuiu. áber demo uuálde gíbet íro skímo góldfáreuua.]

Mít réhte hábet sol dén námen. uuánda sîn scôna hóubet.

---

rauca quatiebat. At media ratis per annexa succentibus duplis, ac sesquialteris, nec non etiam sesquitertiis, octauis etiam sine discretione iuncturis; licet interuenirent limmata, concinebant. Ita fiebat, ut nemus illud armoniam totam superumque carmen modulationum congruentia personaret. Quod quidem exponente cyllenio uirtus edidicit, etiam in coelo orbes parili ratione aut concentus edere, aut succentibus conuenire.

Nec mirum, quod apollinis sylua ita rata modificatione congrueret, quum coeli quoque orbes idem delius moduletur in sole; hincque est, quod ille phoebus, et hic uocitetur auricomus. Nam solis augustum caput radiis

fóllez ióh úmberíngtez fiurinero skîmon síh kelîchez má-
chot kúldinemo fáhse. in rôtero skéiteliun.

Hínnan héizet er scúzzo. únde uuúntmachîg. uuánda
22. er | ána geskíneniu díng. mít tien skîmon dúrh kàn mág.

SEPTEM PLANETAS PROPTER LUBRICUM MEATUM AMNES UOCAT.

Âne daz óugta er íro. fóne hímele rínnente áhâ. tíe sie sólton úber fáren sô er chád. dáz sie ze démo góte châmin. dén sie suôhton. Áber fílo úngelîchiu uuâren díu uuázer déro sélbon áhôn.

Tiu êrista áha. díu uuîtesten únde léngesten úmbesuêift téta. díu uuás in íro rúnso plâuuiu. únde nébulgiu. únde lázota. cháltiu in íro trâgun férte.

[Tíu fárt íst saturni.]

Ínnôr rán éin ánderiu. míliche únde uuîzemo uuétere gelîchiu. álemámmendo. únde álegemáhsamo fárendiu. díu fuôrta sámo so sílberîne úndâ.

[Dáz íst circulus iouis.] |
23. Áber diu drítta uuás fílo rôt. únde in sô hírlîchemo
scúze uuâren iro férte. dáz si fóre gáhî pláchesonde. in
únhírmîgero spûote síh suébelgiu drâta.

[Dáz

---

perfusum circumactumque flammantibus uelut auratam caesariem rutili uerticis imitatur. Hinc quoque sagittarius, hinc quoque uulnificus, quod possit radiorum iaculis icta penetrare. Demonstrabat praeterea cyllenius uirtuti amnes quosdam caelitus defluentes, quos transcundos esse perhibebat, ut ad eum ipsum, quem reperire curae est, peruenirent. Uerum eosdem amnes diuersicolor fluentorum discrepantium unda raptabat. Quippe primus diffusioris ac prolixi ambitus gurges liuentis aquae uolumine nebuloso, atque algidis admodum pigrisque cursibus hesitabat. Interius lactis instar alius candidaeque lucis mitis per omnia quietusque motu undas uoluebat argenteas. Tertius uero minio rubeoque igne rutilantes, festinataque rapiditate praecipites, fragososque cursus anhela sulphureus celeritate torquebat.

[Dáz íst circulus martis.]

Tíu dára nâh rán. díu uuás cóldfáro. únde skímbare. únde in blícfáreuuemo fiure rútemhafte. Áber díen ánderen áhôn úmbe síh rínnenten. getéta sî mít íro gîezôn únder sîe gemistên. día mélemscaft tíu dára zû gelámf.

[Uuánda diu súnna gât únder mítten díen planetis. únde gescáfot ín íro fárt. Fóne íro chréfte uuérdent sie retrogade. anumalę. stationarię.]

Áber ínnôr rán. díu lûterora uuás tánne electrum.

[Táz íst circulus ueneris. Sô góld únde sílber zesámine gerennet uuírt. táz íst electrum. dáz héizet in uuálescun smaldum. óuh uuírt in érdo fúnden sô man ságet natûrlîh electrum.]

Tés uuázeres kérota díu mánigi dero uuîlosâldon. diu ín
demo hóle stuônt. Súme|liche lústa íro stánches. súmeliche 24.
dero mámmendun úndo sánges. únde gnuôge getrúnchin
gérno sô suôzes uuázeres. Únde uuâren die síh uuólton
gérno míte gebáhet. únde gebádot uuérden. únde dar ín
scrícchen.

[Táz uuás ál fóne díu. dáz sie síh uuândon fóne stella ueneris hában uoluptatem. álso síe óuh uuândon dia sêla síh háben fóne dero súnnun. únde den lîchamon fóne demo mânen. únde blûot fóne marte. gesprâchi fóne mercurio. héili fóne ioue. lâzi fóne saturno.]

---

quebat. Qui hunc sequebatur auratus ac fulgidus, et flammis coruscantibus rutilans, sed diuersitate fluminum utrinque coniunctus, quibusdam riuulis intermixtis quantum pensabat, moderatione temperabat. Uerum interior ille electro purior resplendebat amnis, quem praeter caeteros fortunarum ille consistens populus appetebat; quarum alias eius odor et halatus illexerat, alias lenis undae canori permulsere modulatus. Gustum autem haustumque quam plures ex eodem dulcissimo gurgite sitiebant. Nec deerant, qui eadem foueri abluiquē lympha ac se in illam iacere cupie-

Âne die rúnnen zuô innôr únlengerun in írọ férte. in éngen bíugon. únde in lúzzelmo úmbesuéifte.

[Táz sínt íie circuli mercurii únde lunę.]

Téro îo uuéderiu uuás kefáreuuet nâh tíen ánderen. áfter iro îogelîchero náhi. únde hárto geuuéhselotiu fóne íro mískelungo. hábeta sî lúzzel éigenes kesmágmen. Uuánda ejniu gâhota uuîlon. uuîlon gestúlta sî. uuîlon eruuánt si.

25. [Álso nuír séhen in coelo díe pla|netas inę-
quales. stationarias. retrogradas.]

Ánderiu fuôrta sámo so ánagenne dero názi. únde in chrúmben chêren scránchelondiu. féimda sî sâmen álles sóunes.

[Tes mânen tóu íst ánagenne únde sâmọ. sáphes únde márges]

IN IIS SEPTEM AMNIBUS FORTUNAS HOMINUM QUATI.

Sús míssefáreuue áhâ. úmbegríffen ze êrist. mít chréftigên bíugôn. álle díe uuilsalda déro uuérlte. íoh tero dictô.

[Uuáz mág in uuérelte sîn. íz ne uuérde úmbefángen mít tíen ríngen dero planetarum.]

Tára nâh kesuárb îogeliche [fortunas]. tíu mísselicha. únde díu chréltiga drâti dero sélbon uuázero. únde fuôrta sie ze tále. mit káhen uuándôn.

---

bant. Praeterea duo restrictiores ac sinu ambituque paruo raptabuntur interius; quorum uterque pro aliorum uicinia et confinio coloratus, exiguum proprii saporis haustum multa mutabilis ammixtione traxerat. Nam alter nimia celeritate festinus, ac plerumque consistens relabensque ferebatur. Alius uero quandam undarum originem gestans, flexuosisque anfractibus errabundus spumabat cunctis seminibus fluentorum.

Hi igitur cursus discoloris amnes praedictas rerum nationumque fortunas immensis primo sinibus ambiebant. Tunc diuersa undarum uiolensque rapiditas singulas quasque peruadens, improuisa ui per decliuis aluei praecipites lapsus rapidis turbinibus pertrahebat, ita ut alius easdem

[fóne ín uuírt tero mênniskon lîb pestúrzet sô mathematici uuânent.]

Sô drâto dáz sie íóh kebólôt uuúrtin ûzer éinemo ín daz
ánder. Únde dîa éin áha | lángo múhendo ferchnísti. án- 26.
deriu ûz uuúrfe. álde besóufti.

[Uuánda uuîlon eruuêlet mán ûzer sînerọ nôte. uuîlon lîget er darínne.]

Tíu rôta [martis.] únde díu plâuua [saturni] ne genâmen sie dóh nîcht álle. Uuîlon uuás taz tíu únda dero uuîzun [iouis] áhô. káhes túnses síe ána uuért frámbâro fuôrta. Únde ûf inóbenahtîga uuéllun erhánene. uuárf sî sie in dia blûot fáreuuun zéssa [martis.]. álde gáb sie dero blâuuun áhô [saturni]. ze ferslíndenne in hárzegemo slûche.

In sús hért uuíhseligero mískelungo derọ áhôn. uuárd keuuérfôt tíu mánigi dero zuîfelsâldon. Noh tíu ne uuárd fúnden. díu álles ánablastes fermiten uuâre. únde erlâzen álles uuâges.

[Uuér íst sô sâlig táz er in uuérlte âne árbeite sî?] |

Tánne áber éiniu uirtus cillenio fólgendiu páldo dar- 27.
ána fuôre. dô ne máhton sie sîa álle níder ferstôzen.

---

plerumque alteri transfunderet fluuio, et quam ille exercitam longa collisione uexauerat, alter aut ripae redderet, aut amne mersaret. Non tamen fortunas omnes illi sanguineos aut caeruleos inuolutas gurgites rapiebant. Plerumque illius lactei praenitens unda repente correptas eminentis tractus uertice subuehebat. Aliquando etiam sublimatas atque fluctu elatiore suspensas in illum cruentae similitudinis reiiciebat aestum, aut in torrentem liuidum uorandas hiatu piceo dispuebat. Alterna igitur permixtione fluuiorum ille fortunarum populus agebatur. Neque enim ulla prorsus erat, quae ab omni immunis incursu cunctorum esset gurgite feriata.

Denique uirtus sequuta cyllenium dum sola cunctos interrite transmearet, licet eam magno fragore col-

tóh sie sia gnuôge mít míchelmo bróchesôde ána stôzendo chnístin.

[Táz íst fóne díu uuánda sapientes ne úberuuíndet nehêin aduersitas tóh sî sie múhe.]

ULTRA FLUMINA INUENTUM APOLLINEM. ET EUM UICISSIM URNAS QUATUOR TEMPORUM APERIRE.

Tóh tô chám cillenius mit uirtute úber díu uuázer. díu sîe áber ze ánderen apollinis spîegulen léiton. Únde dâr sâhen sie latonę filium púrlicho in hóhemo chúningstuôle sízzenten. únde fóre ímo bedáhtiu fíer éimberiu. únde díu hértôn indûon. únde éinzen darín sêhen.

[Uuér betûot tie zîte. únde uuér indûot sie âne díu súnna?]

Tíu uuâren mísselîches píldes. únde mísselîches kezíuges. |
28. Éinez uuás sô man iz uuízen máhta îsenîn. ánderiz sílberîn. daz trítta plîîn. daz fierda daz ímo nâhesta uuás. kelîh temo gláseuáreuuen mére. Sâmen únde máchunga állero díngo uuâren dar ínne.

[Uuánnan châmîn álle sácha. úbe díu úngelîchi dero zîto sie ne ráhti?]

Ûzer demo îseninen éimberine [daz ten súmer bezéichenet.] slûog taz héiza fiur. kehóletez ûzer dien zínselôden sélbero dero scádeli.

---

liserint, tamen opprimere non quiuerunt. Tandem trans fluuios, qui ad quoddam phoebi spectaculum ferebantur, cum uirtute mercurius constiterunt. Ac tunc latoium conspicati edito considentem arduoque suggestu, atque in conspectu quatuor urnulas adopertas uicissim atque alternis inspectionibus enudare, quae diuersa specie metallisque formatae. Nam una ex ferro, quantum coniici potuit, duriore; alia ex argenti fulgentiore materie; tertia liuentis plumbi fusili robore uidebatur; at uero propior deo perlucentis uitri salo renidebat. Singulae autem rerum quaedam semina elementaque gestabant. Nam flamma flagrantior, et ab ipsis kacaumenis exantlata (i. exhausta) fomitibus ex ferri praedicta anhelabat urna, quae tamen uertex mulciferi di-

[Uuánda in súmer scádôt ófto díu hízza.]

Táz éimberi hîez chráft uulcani.

[Ér íst mulciens ferrum. dáz chît er uuílchet taz îsen mít temo fiure.]

Táz sélberina [daz ten lénzen bezéichenet.] taz máchota skîmbâra héiteri. únde gléiz álso in lénziskemo uuétere.

Taz híezen sie iouis láhter.

[Uuánda demo íst taz uuéter gelîh in lenzen.]

Taz plîîna éimberi. [daz ten uuínter bezéichenet.] táz uuás fól úngeuuiteris. únde fróstes únde rîfon.

Táz híez zâla álde suíd saturni.

[Uuánda uuínter íst álles tínges suéndi.] |
Áber dáz temo mére gelîh uuás. [únde den hérbest 28.
bezéichenet.] únde ze apollinis zeséuuun (sic) stûont. táz uuás fól álles lúftliches sâmen.

Táz híezen sie iunonis túlten.

EX URNIS SALUTEM AUT PESTEM EMITTI.

Ûzer dien nám hérton apollo. sô filo is cnûocta ze díen benéimden. díu er tûon uuólta. Uuánda sô ófto er hóldero uuérlte gáb. ze líbe zîhendiu uuéter. sô hábeta er gnâda getémperot zû demo lúftsâmen dén er scángta. ûzer demo sílberuáze. Sô er áber uuêlicha súht scúldigen mén-

---

cebatur. Alia etiam, quae fuerat ex argenti materie, praeferebat serena fulgentia, et uernantis caeli temperie renidebat; hanc dicebant risum iouis. Illa uero metalli grauioris plena undosae hyemis atque algidi rigoris, nec non etiam pruinarum; haec saturni uocabatur exitium. At uero sali resplendentis, atque ad ipsius dei dexteram sita, aeris totius seminibus erat referta; hanc iunonis ubera memorabant.

Ex his igitur urnis deus alternatim, quantum dispositis sat erat, hauriebat. Nam quoties orbi complacito uitalis spiritus salubres ministrabat auras, ex illa argenti clementia aeris hausti permiscens semina temperabat. Quum uero pestem diram commeritis mortalibus minaba-

niskon drôlicho benéimda. sô mískelôta er héiz fíur. zû dero lúfte. [íh méino plígfiur.] álde ábelâges fróstes uuêuuun. únde frúmeta siu an dia scúldigun uuérlt. |

30. Fóne dero temperâtun. únde dánnan méist kemánetiu. daz sî in sáh mískelon béilesama lúft. spráh uirtus tísen chrîechisken uérs. tes plínden meonii. mercurio den lóbentemo.

sol aurlcomus pestis nebulam resolvit
Phoebos crisocomes limu nephelem aporiki.

Tánnan chád mercurius. síh óuh múgen súhte bûozen. úbe ímo dar úmbe dígî châmîn. sie sól man ío dóh [chád er] íeben úndertâne uuésen apollini. mít séiton spílentemo. únde geziertemo mít láurînen hóubet péndelen. únde mít hálemo íóh réidemo fáhse.

QUAM HONORIFICE SUSCEPTUS SIT MAIUGENA.

Sô sie sús chôsonte pithius férrenan gesáh chómen. únde er sâr bechnâta. [uuánda er uuízego uuás.] uuáz íro fárt méinda. do stúnt *(sic)* er sélbo ûf gágen in. únde híez ín sîne musas fúrlóufendo begágenen. Únde dóh tie mercurio ze dieneste gágene îltin. dóh líufen sie sámaso gemézenên stépfen.

[álso óuh an íro níumôn gníssiu mâza íst.] |

31. Únde demo brûoder zû ze ímo gesáztemo. únde sînes

---

tur, aeris similiter anhelos ignes, aut torpentis frigoris uenena miscebat, et in affligendum meare cogebat orbem. Tali dei temperamento uirtus admonita, magisque, quum cum salutaris auras miscere conspiceret, caeci poetae graium uersum mercurio comprobante commemorat: phoebos crisocomes limu nephelem aporiki. Ex quo pestem fugari posse mercurius, si uoces primae uestigiis eius accederent, admonebat. Subdendae tamen clario fidibus personanti, atque inter serta laurigera infularum lubrico implexoque crine redimito. Talia conserentes ut procul pithius aduentare conspexit, causamque aduentus primis aspectibus recognouit, throno quo insidebat exurgens, musas iussit occurrere. Quae licet in maiugenae officium prope fari uiderentur satis, tamen incessibus mouebantur. Ac

uuérches ze gehélfen genómenemo. [íh méino úz kébendo. dáz in dien éimberînen uuás.] fúre fieng er sús mít ímo rédondo.

CUI EUM OPORTEAT NUBERE FRATER INSINUAT.

Ménniscon chúnne [chît apollo] daz tero uuârheite zuífel getûot sórgen. únde dáz únguissiu gedíngi múhet. táz frâgee únsih cóta. dánnan sîn mûot uuánchôe. álde sîn fóz ze únchunde zíhe. in gnôten díngen. únde únguíssen. Úns íst áber kelâzen fóre uuízen diu díng. Táz tie góta uuéllen. des ne íst nehéin tuâla. So uuío dero fersnûortôn man ne dúrfe mûotôn. úbe er ánderes uuíle. dánne so is nôt íst.

[Prouidentia dei ne lâzet ánder geskéhen. âne dáz sî benéimet hábet.]

Nû uuíle dû háben mînen rât. uuánda dir nóh tin uuíllo ne bechám. Sô sólt tû nû. únde ío háben mîna hélfa. Únde mîne râta getûont tir | mûotrâuua. 32.

[Tíz íst der tóugeno ánafáng. tér in rhetorica héizet insinuatio. dér dáz ánterôt. táz mán in den bûosen slóufet.]

PRECONIA EIUS QUAM SUADET DUCERE.

Éin uuîse dierna íst. édelis keslâhtis. chúndiu dien

---

tunc germano in participatum operis consessumque suscepto prior orsus est phoebus:

Anxia cum trepidis nutat sententia rebus,
Fluctuat incertis aut sors ignota futuris,
Consultat mortale genus, quodque indaga ueri
Cura facit dubium, uel spes incerta fatigat.
At praescire deis uacuum est, cunctatio nulla est,
Quod superi uoluere, licet de pectore fixis
Praeoptare caret, si quod placet, atque necesse est.
Sed tibi quod nondum uenit mansura uoluntas,
Consilium uis ferre meum; sic semper ab omni
Uelle capis socium, faciunt atque addita mentem.
Est igitur prisci generis doctissima uirgo,

ze parnaso gesêzenen [musis ûnde poetis]. Téro hímeliskiu ding indân sint. Téro nehéiniu slóz ferstân ne múgen díe héllelichen tóugenina. nóh tie fiurînen blíccha ferbérgen ne múgen iouis uuíllen. Pechénnendiu uuíolih únder uuâzere sî. des méres sún nereus. Tíu óuh tine férte uuéiz [mercuri]. áfter dînero brûodero rîchen. [martis únde apollinis. Sî bechénnet tih únder dien planetis.] uuácheriu. Túrh crúndende tôugeniu ding mít míchelen árbeiten.

[Uuáz ne hínder stât ratio. uuáz irdríuzet sia ze irríngenne?]

Tíu íoh hína fúre chán uuízen ál daz chúmftiga ding. táz tien gótcn gelâzen íst. Jóh án úns cóten hábet sî geuuált.
33. únsih tuuíngende | ze íro gebóte. Unde uuéiz sî síh táz múgen hínderstân. iouis úndanches. dáz ánder geuuált tero góto ne héiner ne bestât. [Uuáz mág táz sîn?] Dáz ter hímel stánde.

[Dóh er fo in suéibe sî. ratio bechénnet uuénne er ne suéibôt. Sî tûot fóne ímo sús ketânen sillogismum. Omne quod mouetur instabile est. quod instabile est transit. caelum quoque quod mouetur transit. Mág ter hímel transire. sô mag er óuh stare.]

Iuuer îo uuedermo íst êra ze gelîchemo gehien.

Conscia parnaso, cui fulgent fidera coetu,
Cui nec tartareos claustra occultare recessus,
Nec iouis arbitrium rutilantia fulmina possunt,
Fluctigena spectans qualis sub gurgite nereus;
Quaeque tuos norit fratrum per regna recursus,
Peruigil immodico penetrans arcana labore;
Quae possit docta totum praeuertere cura,
Quod superus praescire datum, quin crebrius in nos
Ius habet illa deos urgens in iussa coactos.
Et quod nulla queat superum tentare potestas,
Inuito scit posse ioue, ut stent ardua magno.
Alterutrum cumulat parilem meruisse iugalem.

QUOD EI NOMEN SIT PHILOLOGIA ET UIRTUS EAM FATEATUR COGNATAM. ET IN CETERAS UIRGINES MUNIFICAM.

Uirtus síh tô fréuuentiu. dáz er ímo gerâten hábeti. ze sô tugedîgero mágede án déro nîeht ne brâste dero êreron hêri. frâgeta si íro námen. Sô si dô gehôrta dáz iz philologia uuás. tía er néimda. sô uuárd sî is sô frô. dáz si íóh éteuuáz íro guónun hártûn intlâzeniu. den lîchamen erscútta. [Taz láhter scútta sia.] Jáh sia uuésan íro gelégenun. | Únde mágezohun dero geêretun mantices. 34.
Jóh uuíder sélbun dia sapientiam állero gébon míchellîcho mílta. [Ratio díu íst administrans sapientiam.] Animam chád sî íu úngereitenota únde uuíldlîcho lébenda fóne íro geslîfena. sô dáz sî nîeht scônis únde zîeris ána ne trûoge. âne daz si dero íro gáreuui. síh ána geléget hábeti. [Anima ne chóndi nîeht úbe íro iz ratio ne gâbe.] Tíu íro sô férro minna geskéinet hábeti. daz si sia immortalem getûon uuólti. [Chád si] nîeht uuésen ze bîtenne. sîd óuh cillenius sînero dingo unspûotig sîn ne chóndi.

Áber infángenen ráten apollinis ántuuurta ímo der brûoder.

His apollinis dictis laetabunda uirtus, quod tam excellentis uirginis suasum uidet esse coniugium, ut nihil amissum ex supradictarum duceret dignitate, nomen tamen eius inquirit. Quod ubi cognouit philologiam esse, de qua foedus instabat, tanta gratulatione alacritateque concutitur, ut aliquanto de ingenito rigore discedens, etiam corpore moueretur. Quippe propinquam esse commemorat, et laudatae illius mantices patronam, in ipsam quoque sophiam supellectilis multae remuneratione largissimam. Nam psichen incultam ac ferino more uersantem, apud hanc asserit, expolitam: ita, ut si quid pulcritudinis ornatusque gestaret, ex philologiae sibi cultibus arrogarit, quae ei tantum affectionis impenderit, ut eam semper immortalem facere laborarit. Nihil igitur immorandum, quippe quum impiger gerendorum sciat esse cillenius, sed acceptis apollinis fatibus respondit ipse maiugena.

APOLLINIS ESSE OPTIMA CONSILIA ET APUD IOUEM FIRMANDA.

Nû íst quís uuîzego. únde lícht máchere des mânen.
únde ánderro stérnon. únser zuéio uuíllen.

[dáz chît únser zuéio sternen síh îo náhen.
Mercurius lóufet io mít sóle *(sic)*.]

Únde îo míh éiscon únde frâgen dîna mir síppun gótheit.
35. Únde dáz kelouben so uuáz íh pefíndo fó|ne dír. [uuánda
dú uuîzego bíst.] Áber nîomer ne geskéidên uuír únseren
uuíllen. mêr dánne er îo ána íst. Ér sól ío úngeskêiden
sîn. Únde sól íh tánne gérnôr îomannes râtes fólgên dánne
apollinis? Tés uuírdo íh kemánot mít tínero áhto. únde
mít tînemo chóste. táz íh ándermo sô uuóla ne getrûee.
Sólchen zuîuelon sô du bíst. táz íst méin. Únde úngehien-
nes uuíllo dér íst mír nû ingángen. [Dû hábest mir in ába
genómen.] Pedíu lósêt tír zímigor arcas. fóne dînemo éde-
len râte gescúnter ze gehíenne. Nû hílf mir échert. táz
iouis uuíllo dar ána si. únde sîne ûnste. Tú bíst quón sîn
mûot ze besûochenne. únde ín sînes únuuíllen geuuáro ze

Certum est lauripotens, decusque diuum,
Nostrum ex contiguis uenire pectus:
Et quicquid socium ciere numen
Iunctus compererim probare rerum;
Sed nunquam mage uelle disparamus,
Et sit collibitum manere iussis,
Quam cum deliaco meare fatu
Cura atque arbitrio monemur isto (i. tuo).
Hunc quippe ambiguum nefas putamus;
Et quaecunque fuit perit uoluntas.
Quocirca officio decentiore
Paret praecluibus libens profatis
Arcas in thalamos uenire iussus.
Sed tu, delie, quo tonantis exstet
Compar propositum, uolensque nutus,
Instes, nam solitus ciere pectus,
Et praeuersa uigil monere sensa;

mánonne. Ín getûo fólgên dînên uuórten. únde er mír
únne. dés íh pegínne.

UNUM SINE ALTERO ADIRE IOUEM NON OPORTERE.

Sús chédentemo mercurio ántuuurta uirtus.

Pézera íst chád sî. dáz íuuer îouuéderer iouem chétte.|
Tîn brûoder uuéiz sînen uuíllen. dû ferními est sîn gebót. 36.
Sînes kebîetennes píst tû ímo gesuâs. Èr uuéiz ten uuíllen.
tû ántfristôst in. Phoebo íst er guón sînen uuíllen ze
óffenonne. únde be dír ze inbîetenne. Tára zû légo íh táz.
táz ír íuuih skéiden ne súlent. Únde dóh mercurius ófto
fúrelóufen uuérde fóne déro súnnun. únde er dúrh síh
stânde dénche uuío er áber sía fúre lóufe. dóh kescîhet.
táz er íro síh ébenondo sô fúre geîle. dáz er eruuíndendo
síh áber lâze fúre ilet uuérden.

[Mercurîum fúre lóufet tiu súnna. sô er stationarius íst. tánne geskíhet táz er eruuégeter. únde sia éteuuaz fúre loufender retrogradus uuírt. únde áber sî fúre fahet.]

Chóment sáment fűre íuueren fátir chínt. Táz íst quís. taz
iouis stella gehéngig uuérde dero súnnun skîmen. [uuánda
sî getûot sia mít íro radiis stationariam.] únde | mít mer- 37.

Illum contribuas manere iussis,
Et coeptis sacra fulserit uoluntas.

Haec dicente mercurio, quin potius, inquit uirtus, uterque uestrum iouem uoce conciliet. Nam et hic eius consiliorum conscius, et tu praeceptionis arcanus. Ille mentem nouit, tu uerba componis. Phoebo sueuit instante mentem nouit, tu uerba componis. Phoebo sueuit instante concedere, tibi sectus solitus aperire. Addo, quod uos nunquam conuenit disparari. Et licet hic cursor apollinei plerumque axis celeritate uincatur, ac remorata statione consistens captat demum festinata praeuertere: tamen dum consequitur, ita libratus anteuenit, ut cessim plerumque recursitans gaudeat occupari. Una igitur uestrum iouem pia pignora conuenite. Certum quippe est, quod et phoebeo conniuens splendori succumbat, et cum stilbonte in-

curío gângendiu [in êinemo zêichene sô mathematîci sâgênt.] héilesod tûe demo gebîleiche.

ELEUANTUR MIGRATURI IN CAELUM MERCURIUS APOLLO CUM UIRTUTE.

Sâr déro uuórto uirtus eruuégetiu. fóne des fóreleisen scúndedo mercurii. ûnde fóne déro drâti dero flúge gérto. hûob sî síh ze himele. Tô uuâren gáro ze apollinis rêito sîne uuîzeg fógela. [rábena únde álbisze.] dén ze fuôrenne. sô uuér míte fáren uuólti. Uuánda mít tîen uuîzegota er. sô er chúmftigiu scáffota.

Témo flúgescuhe ioh tien sûftelaren gesuúngenen. floûg fúre mercurius.

Áber sáment apolline síndota díu geuuóna mánigi dero musarum. ûfen síngenten álbizen.

ASCENDENTIBUS MUNDUS ADPLAUDIT.

Úbe dû dâr nuârist. sáment tû gesâhist álle uuérlt
38. méndina. | Ze érist ergléiz tiu érda fóne blûomon únder
óugôn. uuánda sî mercurium sáh ze hímele fáren. dér gót
tes lénzen íst.

[ûnde deus sationum héizet.]

tára nâh erglêiz tiu lúft in íro héiterûn uuîti. sô si apollinem gesáh.

---

cedens, connubiorum copulis allubescat. His dictis, uirtus praecedentis officio (i. instincta) mercurialis uirgae perflatione concussa, in coelum itura sustollitur. Augurales uero alites anto currum delio constiterunt, uti quis uellet uectus ascenderet. Nam futura plerumque conformans his praesagire consueuerat. Petaso autem ac talaribus concitatis coepit praeire mercurius. Sed scandente phoebo, musarum pedissequus, adhaerensque comitatus candenti canoraque alite uehebatur. Tum uero conspiceres totius mundi gaudia conuenire. Nam et tellus floribus lumina, (i. per lumina) quippe ueris deum conspexerat subuolare mercurium, et apolline conspicato aeria temperies sudis tractibus renide-

Tíe hímelisken *) sperę únde íro síben rínga. súngen inêinhéllên lûton. suôzor dánne dû êr hôrtist.

Síc uúorten guár die sángcútenna dar zù fáren. dîe ûfen dîen ríngen êinzen gesâzen. dâr îogelichiu íro rárta bechnâta.

Urania [díu celestis héizet. tíu] skéllit tía óberostun hímel speram. díu drâtost férit. mít chlêinero lûtun.

Polymnia [dáz chît plurima memoria. díu] begrêif tén ríng saturni.

Ten iouis ríng pegrêif tíu delectatio uoluntatís héizet.

Erato chómentiu [dáz chît inueniens similem] geébenota síh martis rínge.

Meditationem faciens kerárta síh ze demo míttên rínge. án demo díu súnna dísa uuérlt kezîeret. |

Bene delectans sáng sament temo scônen ueneris stérnen. 39.

Sonoritas pechám cillenio.

Bona fama begrêif tén níderosten ríng. íh méino ûfen demo mânen gestáteta sî. Tér gerôbe lûta. in héisa uuîs ráhta.

Éiniu thalia [dáz ter chît ponens germina] díu uuárd ze lêibo in êinemo félde scônemo. uuánda íro álbiz flóug

*) Es steht hímelisken.

---

bat. Superi autem globi orbesque septemplices suauis cuiusdam melodiae harmonicis tinnitibus concinebant, ac sono ultra sonitum dulciore, quippe musas aduentare praesenserant, quae quidem singillatim circulis quibusque metatis, ubi suae pulsum modulationis agnouerant, constiterunt. Nam urania stellantis mundi spaeram exti-mam concinit quae acuto raptabatur sonora tinnitu. Polymnia saturnium circulum tenuit. Euterpe iouialem. Erato ingressa martium modulatur. Melpomene medium ubi sol flammanti mundum lumine conuenustat. Terpsicore uenereo sociatur auro. Calliope orbem complexa cyllenium. Clio citimum circulum, hoc est, in luna collocauit hospitium, quae quidem graues pulsus modis raucioribus personabat. Sola uero, quod uector eius cignus impatiens oneris atque etiam subuolandi alumna stagna petierat,

ze sêuue. dô sî dia búrdi. ióh ten hôh flúg erlíden ne trûuueta.

[Dáz súlen uuîr poeticę fernémen.]

UTERQUE IN SUUM SIDUS MUTATI.

Ínin diu uuás phoebus. ióh hína úber dia lúft. Tô uuárd ímo gáhes ter fáhs pendel. in skîmen beuuéndet. únde der láurîno ást. tér an sînero hánt uuás. dér irskéin álso lampas. sô uuît sô diu uuérlt uuás. Únde dîe fógela dîe sîna rêita fûorton. uuúrten flúgeros. fnâhtentiu fóre dero hêizi sînes lîehtes.

[dáz chît sînes lîehtenten fiures. Tero rósso sínt fieriu. Eritreus. acteon. lampas. philogeus. Táz chît rubeus. splendens. lucidus. terram amans.]

40. Únde sîne|mo láchene in rôti bechértemo. ioh temo hímel lîehte indânemo. erskéin er gáhes héiteriu súnna.

Sîn bruôder uuárd óuh pechêret in sînen glánzen stérnen.

Únde álso scône uuórtene fóne ûfuuértigero mûzungo. únde gesuâslicho ínfárende ze geminorum zéichene. mít tero brûodero báldi [castoris únde pollucis.] clízen si in hímele. Únde châmen sâr ze hóue.

IAM IN COELO IOUI ASSISTENTES PER IUNONEM OPTATA TEMPTANT.

Sô síe dara châmen. únde íro ârende tuôn mûoson.

---

thalia derelicta in ipso florentis campi ubere residebat. Interea tractus aerios iam phoebus exierat, quum subito uitta crinalis immutatur in radios, laurusque, quam dextera retinebat, in lampadem mundani splendoris accenditur; fiuntque uolucres, qui currum delium subuehebant, anheli flammis lucis alipedes. Atque idem pallio rutilante ac referato stellantis poli limine sol repente clarus emicuit. Cyllenius quoque in sidus uibrabile astrumque conuertitur. Atque ita metamorphosi supera pulcriores per geminos proprietate quadam signi familiaris inuecti augusto refulsere coelo ac mox tonantis palatium petiuerunt. Qui postquam introgressi et coram data copia fandi, ut

únde apollo gesáh sînen fáter zo iunone síh kesuâsenten. día er bechenâta gérno hélfen ióh fólchete uuésen gehîleiches. frôuuêr sâr sólches héilesodes. únde sia chettende in déro râte er iz uuíssa ál stân. trát er íro sús zû.

PER EXORDIUM RHETORICE. BENIUOLOS FACIT QUIBUS SUPPLICATURUS EST. |

Íh máhti íoh chíndisker. únde mînes fátir uuort in 41.
zúuiuelîgero *(sic)* unbáldi fúrhtender. mêr dánne íh nû fúrhte. álles éinen uuóla gruôzen úmbe sînes súnes kehîleih. úbe mir dero ánderro goto gehíleicha héilesod ne tâtin. únde mih is [íh méino des héilesodes] íro mûozeglichen zesámene gehéfteda ne mánetîn. Uuélih cót sólti nû âne iunonis uuízentheit kehîennes kéron? Sîd sî diu hîrcisâra ist. tíu is tára nâh álles hélfen sól? Lîeba sîn uuírten. getûo dû ín is uuílligen. Únde scúnde ín. dáz er únstig sî únserro begúnste.

Únde nû bítu íh tíh is fáter únde fúrsten. [uuánda iz iuno gérno râtet.] Tíh únsera séstunga bíto ih is. Dine

---

uidet clarius consortio patrem iunonis haerentem, quam nouerat suffragari plurimum ac fauere conubiis, laetus primo omine ipsamque concilians, in cuius arbitrio positam mariti nouerat uoluntatem, ita mitis affatur:

> Possem minore ambigens fiducia
> Solum tonantem pignoris pro foedere
> Pubeda uix dum uel paterna contremens
> Praecepta adire, ni iugata caelitum
> Omen pararent prosperum consortia
> Tabensque diuum nunc moneret nexio;
> Iunone thalamos quis rogare conscia
> Nolit deorum? quum futura pronuba
> Eadem profecto quaeque suffragabitur.
> Iugalis ergo blanda nutus praestrue
> Nostrisque suade quo allubescat nisibus.
> Te nunc parentem principemque maximum
> Fatumque nostrum, quippe parcarum chorus

brîeuâra scáfont téro ménniskon díng. tû scáffôst tero góto
díng. Tîn uuíllo gât fóre dero ánderro góto uuíllen. Únde
42. dû trégest ín dînemo mûote. dáz úns cóten chúmf|tîg íst.
Tîn uuíllo. dáz íst nôt. Táz tû benéimest. táz ist nôte
chúmftîg. Tír íst kágenuuerte. sô uuáz tû uuíle ioh spâto
geskéhen. [Álso gescriben íst. deus fecit quę futura sunt.]
Tíh píto íh fóne déro góte máhte. sô dû uuólauuíllig píst.
[álso dînen stérnen mathematici zîbent.] Mánmendiu mé-
temscaft tés hímeles. [s. uuánda er sô rôt ne íst sô der
martis. nóh sô bleîch sô der saturni] cuôtuuíllig hóhi.
[s. dáz áber mars ne íst. nóh saturnus.] Dû mit réhte
fáter héizest tero góto. gelâ dînemo súne. dáz er mánegi
néfôn geuuínne. Tíe in hímele sínt. skînende stérnen [s.
náls nóh sîne. núbe dero ánderro góto.] Tîn sún únde
maię. kerôt ze gehíenne ze dero gelêrtun dîernun [philo-
logię]. Úbe dû iz fáterlicho méinest. sô íst. réht. táz tû
die góta zesámine uuîsêst. mít iunone geáhtonde sînen
gehîleih. Táz tînes súnes héimleiti uuérde in hímelscun.
únde dero góto rât féstenoe dia hîrat.

IUNO-

Humana pensat, tuque sortem caelitum;
Tuumque uelle est ante praescientias;
Ac mente gestas, quicquid instabit deis:
Cuiusque nutu gignitur necessitas,
Futura cuius illigat (i. cogit) decretio;
Instatque quicquid uelle uel serum potes.
Te ne igitur illo quo benignus numine es,
Deposco coeli blanda temperatio,
Piumque culmen, iure qui diuum pater,
Concede proli, quo nepotum prouehat
Numerum, supernis astra quem uibrant polis.
Maiae tuumque flagitat pignus sacrum,
Thalamis iugetur uirginis doctissimae.
Sed te si parentis cura stringit pia;
Par est deorum conuoces coetum potens.
Conubium ipsa sanciens cum coniuge,
Quo prolis exstent lege supera nuptiae,
Perpesque uinclum caelitum signet decor.|

Hic

IUNONEM PROPERAS UELLE NUPTIAS. IOUEM AUTEM EAS RETARDARE. |

Sô delius kedágeta. dára nâh frâgeta iouis sîna chénun. 43.
uuáz íro uuíllo dar ána uuâre.

Suspensio uocis. Áber in mániga uuîs. sî geuuílligôtiu
ze êríst táz sia phoebus flêhota. dér íro guón uuás uuúnne-
sami ze tuônne.

[uuánda uuúnnesam uuirt tiu lúft. sô diu
súnna sia dúrhskînet.]

Et hic. Tér óuh íro tóhtera uuóla gelêrte. dára téta chó-
men ze gesíhte. demo fáter ióh tero mûoter.

[Íh méino musas. tíe iouis únde iunonis tóh-
terun gehéizen sínt. uuánda uox io uuirdet fóne
ethere únde aere. Tíe lêret apollo. uuánda er
gât míttêr dero planetarum. únde métemêt íro
musicam.]

Et hic. Óuh taz sî nío gehîleiches uuídere ne uuás.
Et hic. Mínnota sî óuh cyllenium. uuánda er fóne íro
gesóugter. êuuigheit infángen hábeta.

Et hic. Légeta si óuh tára zû sînero mûoter mínna

[maię. Sîd alle iouis chébesa iuno házzeta.
zíu mínnota si dánne maiam? Âne daz iuno íh
méino diu lúft. tánne uuármên gestât. sô díu súnna
in taurum gât. târ maia inter pliadas lósket.]

Et hic: | Uuás sî is óuh téste uuílligora. dáz er sélbo sîa 44.
is fílo mínnesamo férgota.

Hic postquam delius conquieuit, conuersus ad coniugem iupiter, quid eius uoluntas haberet inquirit. Uerum illa multa ratione permulsa, primo quod ei qui placiditatem afferre solitus phoebus orabat, quique etiam a se eiusdem filias eruditas ad parentum quoque conspectum fecerat subuolare, dehinc nuptiis iuno non solita refragari, tunc etiam cyllenium diligebat, quod eius uberibus educatus poculum immortalitatis exhauserat; perindeque et matris gratiam conferebat. Accrescebat uotis, quod multa eam

Depositio. Tô chád sî is spûotigo uuésen ze hélfenne. nio cyllenius fóne ueneris spénsten áber ferlúhter. únde nietig uuórtener. den gemáchen uuídellen bi íro ne ílti geuuínnen.

[Petrógen gechôse dáz uuârheite gelih íst. táz ánterot ten uuídellen. uuánda er hábet uuîbes lide dóh er man sî. Tánnân héizet er uuídello. sámo so uuibello. dáz chît ter uuiblído. Sô man uuállicho chósot. táz man lóterlicho méinet. sô chíndot mercurius pe uenere. únde sô geuuínnet er be íro ermafroditum.]

Iouem lázta dáz éin lúzzel. [dáz chît er sórgeta.] nio cyllenius in sînero chénun bárme fóne slâfergi ze trâgi gefîenge. únde er sámo so hîmûoziger. sîn ârende sô er gebúte trîben ne máhti.

Íh uuárd íu fórn guár chád er. in nâh philologię chélen. Únde úmbe íro mínna ze dîeneste gechóufet háben.
45. né uuêiz uuio mánige disciplinas. | Únde íro ze lîebe geuuúnnen háben. zû dero zîerdo dero édelon uuórto. hárto êrsam gespráche. Únde mêisterlicho síngen. án hárfun. ióh án lyrun. Tára zû uuéiz íh táz er zóuferlicha. ióh lieblicha séltsani mâlennes ûobet. únde sámo so lébendiu ioh keséliu bilde uuúrchet. êriniu únde mármoriniu. Únde lîeb

---

clarius conciliatione deuinxerat, faciendum profecto accelerandumque persuadet, ne itidem cyllenius cypridis lactatus illecebris ermafrodito fratrem gignere succensus optaret. Stimulabat paullulum iouem, ne uxoris cyllenius fotibus repigratus, somnolento repente marcore torperet, et iam uelut maritali uacatione feriatus discursare sub praeceptis iouialibus denegaret. Nam illum iam pridem, ait, philologiae sentio amore torreri, eiusque studio comparatas habere quam plurimas in famulitio disciplinas, ipsumque linguae insignis ornatibus fandi nimiam uenustatem quo placeret uirgini consequutum deinde barbito aurataque cheli ac doctis fidibus personare. Addo quod celebrat mirabile praestigium elegantiamque pingendi, quum uiuos etiam uultus aeris aut marmoris signifex animator inspirat.

íst mir tríuuo. sô uuáz ímo iunglîchero râtsaminon zîerda tûot. Únde [chád er] sîe íu fórn gemínne. dár úmbe gefrístet hábeti. nio er sô fruô gehíende. dánne er náhtes lóufôn solti. úmbe trâgheit síh lîchesoti inęqualem. dáz chît únébenfértigen. únde fóne díu gespâtten.

[Sîn stérno ne íst tánne nîeht ébenfertig. sô er dia bréiti des signiferi ze férro begrîfet. únde er deste spâtor diu zéichen dúrh kât. tóh er gâhoe.]

IOUIS SOLLICITUDINEM. IUNO CONATUR ABRUMPERE.

Tô ántuuurta dés iuno.

Tánnan sól er chád sî ze déro gehíen. tíu ín ne lâze slâfen dóh | er óuh uuélle. Ist íoman der síh chéde ne 46.
tuízen dia árbeitsamen uuáchâ philologię. únde dia bléichi íro émezîgen únslâfes? Uuéliu ánderiu uuás nóh quón táges únde náhtes crúnden hímel. únde mére. únde hélla? ióh állero góto gesâze. geuuárlicho scródondo irfáren? Uuéliu uuás quón zéllen daz keuuúrche dero uuérlte? Únde die píugen dero planetarum ríngo? Álde díe sínuuelben fínf ringa díe latine héizent ęquestantes? Álde díe zîero in hóhi háldenten únderlâza dero planetarum ríngo?

Totum certe complacitum est, quicquid comit decorem iuuenalium gratiarum. Se igitur eos iam pridem amore mutuo colligatos idcirco paullulum distulisse, ne in thalamum primaeua affectione festinans, quum discurrendum esset, totis noctibus repigratior paullulum simularet anomalum. Tunc iuno, atquin ait eiusdem conuenit uirginis subire uinclum, quae illum etiam quiescere cupientem conniuere non permittit. An uero quisquam est, qui philologiae se asserat peruigilia laborata, et lucubrationum perennium nescire pallorem? Quae autem noctibus uniuersis caelum, freta, tartarumque discutere, ac deorum omnium sedes curiosae indaginis perscrutatione transire, quae textum mundi, circulorumque uolumina uel orbiculata parallela, uel oblique decusata (i. ornata) polose (i. alte)

Únde die uuárba dero áhson? Uuér zálta dáz álsáment sél-
bero dero stérnon mánigi sô íh uuâno. âne philologia mít
chléinnero ánalígungo? [dáz chît tíu dien állen chléino ána
lág.] Uuío ófto ne hórta íh tie góta síh chlágon. íro nôte-
gungo únde íro duíngennes. tánne sî sie râuuente ze bétte
gâht álde ze míttero náht. mít únmezîgero flêho ze íro
47. bâte chómên. | Sô férro íst táz tánnan. dáz er sáment. iro
îeht múge trâkon álde tuâlon. dáz sî in nôtte erbúretên
únde gesuúngenen féttachen. die uuîtina eruuállon. die ûzer
hálb tes hímeles sínt.

[Uuánda ratio lêret únsih íoh chóson fóne dien. díu ûzer hálb téro uuérlte sínt.]

Zíu súlen dánne die brûtloûfte gespâret uuérden síd íh mih flígo zuéio uuácherro fúre éinen?

SUPERUENIENS PALLAS ADHIBETUR CONSILIO.

Únz iuno háftentiu ze ioue hóhor sízzentemo únde. dára ze íro gehâltemo sús rédeta.

[Dáz chît er. uuánda ęther hóhera íst tánne aer.]

Íníndíu lîez síh níder lángseimo díu scôna pallas fóne íro stéte. díu béiteren lîehtes íst únde bírelichoren. [Uuánda sapientia chît fóne íro sélbun. Ego in altissimis habito.]

---

limata axiumque uertigines, quum ipsorum puto siderum multitudine numerare, nisi haec philologia gracilenta quadam affixione consueuit? quoties deos super eiusdem coactione et constantia conquestos, quum eos concubiae aut intempestae noctis silentio quiescentes ad se uenire inaudita quadam obsecratione compelleret. Tum uero abest, ut sub hac possit pigrescere intricarique cyllenius, ut commotis ab eadem suscitatisque pennis extramundanas petere latitudines urgeatur. Cur igitur, rex optime, differuntur nuptiae, quum pro sola athlantidae sollertia duos uigiles repromittam? Haec quum iuno affixa, ut adhaerebat elatiori plurimum ioui, acclinatis eius auribus intimaret, de quodam purgatioris uibrantiorisque luminis loco allapsa, sensim pallas corusca descendit, atque ita ut uidebatur

Únde óbe flógerzende sámo so ze iouîs hôubete háftendiu. kestátota sî dóh în êinemo búrlichemo séze.

Sô dia iuppiter álso er óberoro uuás sînero uuírtenno. uuíder sélb síh kesáh. spráh er íro sús zû. |
Uuólge dîerna. mîn dêil der bézesto. uuánda dû mînes 48.
hóubetes tóhter bíst. ze státo bíst tu chómen mercurio
maiun súne. Tú hára chómen sîst kebéteniu. alde dáz mîn
rât âne díh ne sólta sîn. álde dâr ûmbe dû chómêst. táz
mîn uuíllo ze lêibo ne uuérde. uuízist quísso cyllenium
uuéllen ze philologiae gehîen. Íh ne hábo nóh tar ána
nîeht penéimet. fernímo gerno uuáz tu ís ratêst. Íh uuéiz
uuóla. uuío ántfanglîh îo dîr sîn. íro unerdrôzenen árbeite.
únde uuío sî bezelet sî ze dînen mítegengon. Fóne díu
íst réht. táz tû námohaftôst kechîesest. ûnde geskêpfest. ál
daz tû an íro kehilcîche uuéist ze beuuáronne.

ALIOS POTIUS DEOS AD HOC CONSILIUM PALLAS DICIT INUITANDOS.

Sî dô éteuuaz síh mîdentiu. únde fóre mágedlîchen scámon errótendiu. ûnde mít íro róten houbet tûoche diu óugen ferfâbende. úberlégeta sî ioui. dáz er sîa máged frâ-

---

uertici iouiali inhaerere, superuolans tandem constitit sublimiore quodam annixa suggestu. Quam quum iupiter, ut iugali elatior adhaerebat, de proximo contiguoque suspexit, sic exorsus: O uirgo, nostri pars melior, opportune uolis intermixta maiugenae, quae siue deliacis uocibus permulsa descendis, siue absque te iouis non erat formare consilium, seu consensus noster ne mutilus uideretur approperas; noueris tamen philologiae cyllenium nuptias postulare. Nondum mea promta sententia est; exspecto quid suadeas. Noui quippe quam eiusdem uirginis incessabilis labor tibi semper acceptus, et ut e tuis numeretur illa pedissequis. Par est igitur ipsa praesertim decernas, quicquid de eius conubio prouisura dispensas.

Tunc pallas aliquanto summissior, ac uirginalis pudoris rubore suffusa, oculosque peplo, quod rutilum circum caput gestabat, obnubens, improbrabat aliquantum, quod

49. geta des kebîleiches. | Óuh mêist téro gehîleiches. tía sî úmbe íro geséllescaft io gérno uuissi úngehîta. âne dáz inthêrêta sî síh tísses râtes. târ úmbe. dáz sî állero hîrâte sô ûzenan sî dáz sî in arithmeticam ze iehenne. nóh hî-licho ne bére. nóh sélba hîlicho gebórn ne sî.

[Septenarium numerum ságet arithmetica palladi gelîchen. uuánda er ûzer ánderro numero geuuórht ne íst. nóh sélbo ánderen ne uúurchet. sô díe álle díe fóre ímo. únde nâh ímo sínt. únz án zêne. Duo tres quatuor quinque die uúurchent. Áber octo nouem decem sínt ûzer ín geuuúrchet. Èiner septenarius íst úngeuúurchet. íoh únuúurchende.]

Sâr dâr míte erbárota sî éinfara máged. [téro ánderiu gelîh ne íst.] día coronam síben skîmon [mít tîen septem liberales artes gezêichenet sínt]. nîo sî dára ne châme ze dero gemêinsami dero brûtloufto.

[Dáz íst fóne díu. uuánda sî uuíle rationem âne día uuáhî dero uuórto.]

Uuánda dóh iuppiter gnôto fórderota íro rât. pedíu chád sî gehîte góta. únde getrâgene gútenna ze demo râte súln geuuîset uuérden. Únde êra uuésen cyllenio. dáz ímo dero ánderro góto gelúbeda. dén gehîleih scûofe. ze lône sînes
50. námohaftesten dîenestes. dén er ín dûot pótescaft trîbendo.

---

super nuptiis uirgo consulitur, praesertimque eius quam propter consociationis officia manere cuperet semper intactam. Dedignatur praeterea huius modi adhibere consensum, quum ita expers totius copulae censeatur, ut neque de ulla commixtiooe progenita, neque ipsa procreari quicquam arithmetica teste monstretur. Ac tum septem radiorum coronam foliuaga uirginitas renudauit, ne futurarum causis et copulis interesset. Quia tamen eius optauerat iupiter exegeratque consilium, suadet deos maris dearumque grandaeuas in haec decernenda conduci. Quippe conuenire cyllenio, ut pro officiorum praemiis potissimorum fauor caelitum eius uincla sanciret,

Unde iouis perêimeda sô fáren chéiserlichost. sô si fóre dien góten ersprénget uuirdet. únde día brût ánderes ne gezémen cillenio. sî ne uuérde mít tes hértuomis râte úndòdig ketân.

[Táz si mortalis sî. dáz slâhet sia ána. fóne íro mûoter fronesi. dáz chît prudentia. uuánda prudentia sesuli ne mág immortalitatem nîeht kefrèhton. âne mít tîen uuérchen dero uuârun sapientię. Uuéliu íst taz? Táz íst spiritalis et angelica uita.]

Sô si dés cnûoge rédeta. sô gefólgeta íro is iouis unde iuno.

Tô híez man iouis prîeuarun. [éina dero parcarum.] áfter órdeno. únde státelicho. die hímelsazen dára uuîsen.

Ze èrist tiê hèrosten. die iouis íngesîde hîezen. dero námen diu hímeltoûgeni ne uuólta geliutpâret uuérden. únde ín geméinen námen gáb fóne éinrâtigi. uuánda sie álliu díng sáment ioue kehéizent.

[Tér námo íst penates. sámo so panates. dáz chît omnia consentientes.]

QUI CAELICOLUM PRIMI UOCATI SUNT.

Sînen brûoder uulcanum êiscota iuppiter ímo sélbo. so uuío er nîo ába sînemo fiurinen stûole ne erbêizta. [uuánda er íst ętherius ignis.]

Augustius quoque fieri iouiale decretum quum coetu deorum attestante deprimitur, ipsamque nupturam deo conuenire non desineret. posse, nisi superi senatus consulto mortalis esse Id genus plurima suadente tritonia, regum coniugum uterque consentit. At mox iouis scribae praecipitur pro suo ordine ac ratis modis coelicolas aduocare, praecipueque senatores deorum, qui penates ferebantur tonantis ipsius; quorumque nomina quoniam publicari secretum caeleste non pertulit, ex eo quod omnia pariter repromittunt, nomen eius consensione perfecit. Uulcanum uero iouialem ipse iupiter poscit, licet nunquam ille de sede corusca descenderet.

51. Tô | uuárd kebóten dáz tie námohaftesten geêiscôt uuúrtin. sîn sélbes kemeînskezzen. déro. sáment îmo dóh zuélife sínt. Tie óuh ennius în zuêin uérsen sús pegrífen hábet. Iuno. uesta. minerua. ceres. diana. uenus. mars. Mercurius. iupiter. nereus. uulcanus. apollo.

Únde nóh tánno síbene. âne díe zuélife.

Uuâren dára nâh ze ládonne. gnuôge hóho gesézene áftir íro grâdin. ióh alliu díu góto mánegi. âne die úngefélligen.

[sô manes sínt. únde discordia. fóne dîen er nóh ságen sól.]

Sâr âne tuuâla îlton iouis hérechnéhta în mísseliche hálba des hímelis. uuánda îogeliche dúrh síh súnderigo sâzen. Únde dóh íro súmeliche áfter dero léngi des zodiaci êina sélda. álde zuô hábetin [álso macrobius lêret in somnio cipionis.] sîe uuâren óuh tóh în ánderen. Uuánda áller der hímel uuírt ketéilet in séhzen lántskefte.

DE SEDECIM REGIONUM DIIS.

Ín dero êristun sínt keséhen náh sélbemo ioue sîne râtkeben. hûsinga. sâlda unde hérd cota. ánagángonnes cót. liumendinga. toûgeninga. nahtolf.

Tunc etiam ut inter alios potissimi rogarentur ipsius collegc iouis, qui bisseni cum eodem tonante numerantur, quosque distichon complectitur ennianum:

Iuno, uesta, minerua, ceres, diana, uenus, mars,
Mercurius, ioui, neptunus, uulcanus, apollo.

Item ex his septem residui, qui inter XII. non uocantur, post hos quamplures alii pro suis gradibus caelites, ac deorum omnium populus absque impertinentibus conuocandi. Nec mora milites iouis per diuersas caeli regiones approperant: quippe discretis plurimum locis deorum singuli mansitabant. Et licet per zodiacum tractum nonnulli singulas uel binas domos animalibus titularint, in aliis tamen habitaculis commanebant; nam in sexdecim discernitur coelum omne regiones. In quarum prima sedes habere memorantur post ipsum iouem dii consentes, penates, salus ac lares, ianus, fauores, opertanei, nocturnus-

In dero ánderun buênt âna iouem. dér óuh târ hóho gesézen íst. sô er ín ál|len íst. tér êigeno flégare. únde 52. dér ínbúrgo mars. ióh ter fóre búrgo. Târ hábeta óuh iuno gesâze. Der zuîfel gót. Nichessa. Iouis skérara.

[uuánda tonsor in greca lingua silen héizet.]

Fóne dero dríttun uuólta er échert éinen dára geládot uuérden. Târ uuâren ínne gesézene iouis spûotkében. únde sîne ôtpudela únde minerua. Die uuâren áber álle dô ze hóue. sáment ioue. ín sînero ánaougi. Uuér sólti áber strît únde úngezumft. tie óuh târ sizzent. ze brûtlouftc ládôn. Síd sie óuh ío únhóld uuâren sélbero philologiae? Èiner dér fiurgót. uuánda er des prûtegomen fétero íst. tér uuárd tára geládot.

Tô châmen dára fóne dero fierdun. lúhsa diu uuilda. Únde dér díu uuólchen smélzet ze régene. únde êin lar des hímeles. ánderer des héreies. únde dár míte iouis sún sékko.

Fóne dero fínftun uuúrten geêiscôt. sô iouis únde iunonis hóf fúrefáren uuárd. díu chórngéba. únde der érdcot. únde dero érdo fátir uulcanus. únde der ánabúrto.

---

que. In secunda itidem mansitabant, praeter domum iouis, quae ibi quoque sublimis est, ut est in omnibus, praediatus, quirinus mars, (i. pacificus) mars militaris, iuno ibi quoque domicilium possidebat, fors etiam, lymphae, diique iouensiles. Sed de tertia regione unum placuit corrogari. Nam iouis secundani, et iouis opulentiae, mineruaeque domus illic sunt constitutae. Sed omnes circa ipsum iouem fuerant in praesenti. discordiam uero ac seditionem, quis ad sacras nuptias corrogaret. praesertimque quum ipsae philologiae semper fuerit inimicae? De eadem igitur regione solus pluton. quod patruus sponsi est, conuocatur. Tunc lynsa syluestris, mulciber, lar caelestis, nec non etiam militaris, fauorque; ex quarta regione uenerunt; corrogantur ex proxima transcursis domibus coniugum regum, ceres, tellurus, terraeque pater uulcanus, et genius.

Fóne dero séhstun uuúrtent óuh ir geládot iouis
53. súne | dû fûoter gót. únde dû spélsékko. sáment spûote dero súnnûn dóhter. Uuánda dér búrghalto uuîgant. únde der stétegót [tér óuh ánaburto héizet.] tíe uuúrten fóre geládot.

Ter uuîngot únde der frámspûotesâre pales. uuúrten óuh keládot fóne dero síbendun. Úndriuua uuólton sie óuh tára. áfter lángemo getráhtede. uuánda sî díecho cillenio díenota.

[Uuár díenota sî cyllenio? Âne sô rhetorica únréhto uádôt. únde sî uerisimilia chôsot. fúre uera. Pedíu chád philosophia fóne íro in consolatione boetii. Quae tunc tantum recto tramite — non deserit.]

Tiu áhtôda uuárd fúrefárn. uuánda dánnan álle die óberen geuuîset uuúrten. Einer des lénzen niuuo rât. uuárd tánnan dára geuuîset.

Fóne dero nîundun. uuárd keládet genius ûzer iunonis séldon.

Áber dû méregot. únde hérdcot. únde dû állero díngo sámahâfting. ióh tû unfúrhta. únde dû uuíllolf ir chàment fóne dero zêhendun.

Fóne déro éinliftun chám díu uuîlsalda. ûnde uuîlmaht. únde fabor der hírte. díen únhólden feruuórfenen. uuánda die ne mahton chómen fúre iouem. |

Uos quoque iouis filii pales et fauor cum celeritate solis filia ex sexta poscimini. Nam mars quirinus et genius superius sunt postulati. Sed etiam liber ac secundanus pales uocantur ex septima. Fraudem quippe ex eadem post longam deliberationem placuit adhiberi, quod crebro ipsi cyllenio fuerit obsequuta. Octaua uero transcurritur, quoniam ex eadem cuncti superius corrogati, solusque ex illa ueris fructus adhibetur. Iunonis uero sospitae genius accitus ex nona. Neptune autem, lar, omnium cunctalis ac neuerita, tuque conse ex decima conuenistis. Uenit ex altera fortuna et ualitudo, fauorque pastor manibus refutatis; quippe hi in conspectum iouis non poterant aduenire.

Fóne dero zuéleftun uuárd échert ter féstenâre geládôt. 54.

Fóne dero dríttezendun châmen úrlaga. Die ándere dâr gesézene. uuâren dero únholdon gôto gezuâhtes.

Fóne dero fíerdozendun uuárd keládot ter áltcót. tér sáte machot. únde sîn hímel iuno.*) [Dáz íst sîn uuírten ops.]

Ter héllo iouis únde die lîut cota. die châmen fóne dero fínftezêndun.

Fóne dero séhszêndun. uuárd náhtolf [tér óuh ín dero êristun sáz]. únde die márchôn hûotera geládôt.

Sô sie fóne állen lánden des hímeles. [dáz chît fóne állen zonis] sús kelâdôt uuúrten. sô uuúrten dô die ûzenan rínges héizent. fóne sélbes tes prûtegomen mánungo geládôt.

Únde dára nâh tíe méistera dero gaskéftô. ióh frôno núzzedo. ióh tíe des sínnes hûotent. únde álliu díu mánegi dero ánauuáltôn.

Uuér mág sô gnôte. [dáz chît sô chúnnig] áfterchomo sîn nume. daz er sie gezélle?

[Numa uuás ter ander chúning ze romo nâh romulo. Tér éino zócchota síh. táz er sáment tien góten sélbo sprâche. únde sie ín lêrtin uuélichiu sacrificia álde uuéliche ceremonias ér ín

*) Kann auch uino gelesen werden.

Ex duodecima sancus (i. qui sancit) tantummodo deuocatur. Fata uero ex altera postulantur. Caeteri quippe illic dii manium demorati. Bis septena saturnus eiusque caelestis iuno consequenter acciti. Ueiouis, ac dii publici ter quino ex limite conuocantur. Ex ultima regione nocturnus, ianitoresque terrestres similiter aduocati.

Ex cunctis igitur coeli regionibus aduocatis diis, caeteri, quos azonos uocant, ipso commouente cyllenio, conuocantur. Tunc elementorum praesules, atque utilitatis publicae mentiumque cultores, omnisque populus potestatum, quis numae multus successor indicat?

bríngen sólti. Sîd er sie bechenâta. únde ín so gesuás uuás. sô máhta er sie óuh zéllen.] |

55. Tie gesámenoten síh álle fóne iouis kebóte in die hímelfalenza. in skînenten stérnôn.

[uuánda sô mánig cot sô mánig stérno.]

EX CONGREGATIS ALII PRAECINCUNTUR AD OFFICIA.

Tô huôta ianus tero túron. iouis sárlinga stûonden fóre dien túron. Álle díe dâr ín gân sóltôn díe uuîsta be námen. dára ín fama lûto rûofendiu. uuánda sî uuéibeles únde scúltheizen ámbaht hábeta.

Aber ín demo iouis státa hûs. [íh méino ín sînemo fórziche. dâr die liûte guón sínt ze stânne.] dâr tréib trâtero spûote dáz únuuendiga hímel lôz éin uuíb tíu adrastia héizet.

[taz chît petrosa. Sî uuás tés lîeza. uuénne îoman sólti gebórn uuérden álde erstérben.]

Imarmene [dáz chît continuatio temporis] infîeng tíe fóne dero uuérbûn spríngenten rínga. mít íro geuuúndenen brúst tûoche.

[Uuánda ín zîto gelih uuérdent únde irstérbent ménnisken.]

Uuánda áber tres parcę iouis prîefarun. sîne réda fílo geuuâro scrîbent. íh méino cloto. [dáz tir chît euocatio. s. hominum de non esse in esse.] únde lachesis. [táz tir
56. chît sors s. qualiter uiuant.] únde atropos. | [taz chît
absque ordine s. moriendi. uuánda sie in állen álteren erstérbent.] Tánne sie gesâhîn daz hêrote síh sámenon

---

Qui confestim omnes imperio iouis conuocati, in aulam caelitem cum uibrantibus uenere sideribus. Tunc ianus in limine militesque iouis ante fores regias constiterunt, ingressuros etiam cunctos nominatim uocabat fama praeconans. At intra consistorium regis quaedam femina, quae adrastia dicebatur, urnam caelitem superamque sortem irreuocabilis raptus celeritate torquebat, excipiebatque ex uolubili orbe decidentes speras peplo inflexi pectoris imarmene. Cloto uero lachesis atroposque, quoniam sententias iouis orthographae

ín daz sprâchhûs. Únde sélben iouem síh chúninglicho gárcuuen. Sô uuáztôn sie íro gríffela. álso scrîbun súln. únde dero búocchamero flégerun. únde blânoton íro tabellas. ze scrîbenne díe tâte únde dén rât tero hímiliscon.

PER INSIGNIA IOUIS MUNDI FIT DESCRIPTIO.

Iupiter sîn gegáreuue dô ána légende. dáz er échert ánalegeta. sô er ín sprâcha gân uuólta. ána sázta er demo hóubete chúninglîchero smîdo glîzenda coronam. Únde bedáhta er den nól mít éinemo rôtemo tûoche. dáz ímo pallas tíu uuérch méistera uuórchta.

[Táz íst ter septenarius numerus palladis. tén sî gegében hábet tíen rôtenten planêtis.]

Tára nâh úmbe téta er sînemo uuîzen geuuâte. [sô diu lúft ze óberost íst.] cláscfareuue hélina. [sô diu luft níderor íst.] Tie dir getópfôte. mít stérnahten oûgon. mánige skîmen dúrhskínen. [Uuánda dúrh tia lúft skînent tie stérnen.] |

Tô réihta er mít tero zeseuuûn zuéi sínuuelbiu chlí- 57.
une. [dáz chît zúo *(sic)* spêra.] êina gelîcha gólde. [sô diu súnna íst.] ándera gelîcha electro [sô der nâmo íst.] Mít tero uuínsterun ferdrúhta er sámo so línendo. sîna níunlíutigun lyrun.

[uuánda sî níun séiten hábet. Síbene dero

---

studio ueritatis excipiunt, utpote librariae superum, archiuique custodes, quum senatum curiamque contrahi, et ipsum tonantem, exuuiis indusiari publice cernerent, magistratus in acta caelestiumque consultum, stilos acuunt cerasque componunt. Tunc iupiter publica et quae senatum contracturus assumit indumenta percipiens, apponit primum uertici regalis serti flammantem coronam, contegitque ex posticis caput quodam uelamine rutilante, quod ei praesul operis pallas ipsa texuerat. Dehinc uesti admodum candidae obducit amictus hyalinos, quos stellantibus oculis interstinctos crebri uibratus ignium luminabant. Tunc duo globosos orbes, quorum unus auro, electro alius praenitebat, dextra porrectiore corripuit; laeua enneaftongon chelin innitenti similis impri-

singenton planetarum. den áhtoden dero lûtreistun hímelspero. den níunden dero uuázero dôzes hîer in érdo. Tén êinen dôz hôret man. die ándere sínt sô ferdrúcchet. táz sie nîoman ne hôret.]

Tellus skûohta ín mít crásefáreuuen scúhen. sámo grûonên sô smaragdus íst.

Ér sáz áber án êinemo bizucche. ûzer fâuuen féderon geuuébenemo. únde gefêhtemo.

[Uuánda diu lúft sízzet. án dero geblûomôtun érdo.]

Fóne démo lôzta in mánega uuîs ketópfotiu. ioh kefêhtiu fáreuua. [álso ín lénzen diu érda getân íst.]

Únder dien fûozen bárg er êina drízinga fúrkûn.

[díu neptuni íst. Uuáz bezéichenet tíu âne tres naturas aquę. íh méino dáz sî mobilis únde potabilis únde liquida íst?]

ITEM EIUS DESCRIPTIO PER INSIGNIA IUNONIS.

Iunonis stuôl stûont níderor. gerístlîcho gegáreter.

[Níderor fóne díu. uuánda aer níderor íst, dánne ęther.] |

58. Sî sáz kehúltiu mít íro uuîzhullun. Uuás íro oúh ána getân. íro houbet pánt. keuuórhtez ûzer tíuren gímmon. Târ uuás ána díu grûoni skithidis lapidis. [tér fóne skíthia chúmet. únde dánnan genámot íst.] ióh tér drâto blígskîmo ceraunio-rum díe fíurfáreuue sínt. [únde fóne demo blícche genámot sínt. uuánda ceraunium grece fulmen chît latine.] ióh tíu

---

mebat. Calceos autem smaragdineae fluctu uiriditatis herbosos uestigiis eius tellus annexuit. Insidebat autem ex pauonum pennis intertextae oculataeque pallae, ex qua multicoloribus notulis uariata pictura uernabat. Sub calceis uero fuscinam deprimebat. Huius suggestui iunonis subditus consessus, haud indecenter ornatus, ipsa uero tecto capite, lacteo quodam calumnate, praenitebat, cui gemmis insitum diadema pretiosis; nam neque scythidis uirecta, nec cerauniorum uibrans fulguransque lumen, nec fluction iacyncti credebatur ab-

blâuua mísselîchi des iacyncti. Día hóubet zîerda álla. brâhta iunoni taumantias.

[táz chît mirabilis. tíu oúh yris héizet. Yris in nube táz íst sertum iunonis. Târ síhet man ána día fáreuua skithidis. únde ceraunii. únde iacyncti.]

Íro ánalútte uuás íro brûoder gelîh. dúrhsíhtigez fóne émezigero lîebsami.

[Uuáz mág ętheri gelîchera sîn. dánne aer. sô heîter íst? âne dáz ér îo ín gûotemo íst. sî grúnzet áber díccho fóne úngeuuítere. Ęther íst îo stílle. aer uuírt ófto getrûobet.]

Íro uuât uuas kelîh yali lapidi dér lútterer íst. áber daz hóubet tûoh uuás tímberez.

[Uuánda diu lúft íst túrhsíhtig. uuólchen únde nébel sínt trûobe.] |

Übe áber lîcht tar ána châme. sô skíne sâr únder dien 59. úmbe hábenten nébulen. ételih clíz tero héiteri.

[Álso iz tánne féret. sô diu uuólchen únde der nébel sih pegínnent skêiden.]

Sî ín dero zéseuuun den blíg hábende. únde án dero uuínsterun éina timpanun mít prútelichen chláfleichen. ióh târ úndere hírlîcho ersuízzende. teta sî dia érda fóne démo flôdere ernázen.

[Táz íst poeticum. dáz ter régen sî iunonis suéiz.]

---

esse profunditas. Sed totum illud sertum capitis taumantias obtulisse reginae caelitum ferebatur. Ipsius uero diuae uultus assidua perlucens gratia, fratri consimilis, nisi quod ille immutabili laetitia renidebat; haec commutationum assiduarum nubilo crebrius turbidabatur. Nam uestis eius hyalina, sed peplum fuerat caliginosum; quod tamen si appulsu cuiusdam luminis tangeretur, inter obumbrantes nebulas sudae perspicuitatis gratia praeniteret. Haec fulmen dextra, laeua sonorum bombis terrentibus sustinens tympanum, sub quibus plurimum sudans ima subiecta roscidis (i. aquosis) uidebatur inundare fluoribus. Huius uero calcei

Îro scúha uuâren sáleuue. áber diu sóla. zôh ze náht fáreuuo.

[Uuánda míttiu náht ist ìo fínsteriu. âne ín plenilunio.]

Úmbe diu chníu hábeta sî êina bíndun míssefareuua. díu ôugta síh uuîlon ófféno. uuîlon uuárd taz tíu fêhi dar ána zegândo síh kedúnnerota. únde sô gáreuuo fersuánt. sámo so dâr fóre nîeht sólehes ne uuáre.

[Táz íst kesprôchen fóne dero féhi des méris. únde állero suébe uuázero.]

DE INTELLECTUALI MUNDO.

Sús chúninglicho gáro sízzende. scôuuoton sie fóre ín êina speram. ûfen éinemo stûole lígenda. ín mánigfalta
60. uuîs kezéichen|da. Tíu fóne állen elementis sô zesámene
gedûhet uuás. táz nîeht târ ána ne brâste. álles tés tiu natura begrîfet.

[Állez taz uuérlt pílde uuás sáment fóre iouis óugon. uuánda ín gótes mûote. únde ín gótes prouidentia. uuás ìo gebíldot. únde sáment pegríffen. díu súnderiga mísselichi állero creaturarum. Táz íst tíu primordialis causa. día plato ideam héizet. nâh téro dísiu ánasíhtiga uuérlt kescáfen íst.]

Án déro spera uuás ter hímel állêr. lúft únde uuázer. érda únde hélla. Íóh púrge únde geuuígke. íóh állero sláhta tîer. únderskeitigo íóh sáment. Tíu spera uuás tírro uuérlte gescáft. únde bílde. Uuáz álle. únde uuáz îogelîche liute állero dieto. tágeliches îlen getûon. dáz skînet ál ûzer démo spîegule des píldonten gótes. [Táz uuírt ál erséuuen ín déro spera.]. Uuén ér uuólti lâzen gedîhen. álde míssedîhen. únde uuén gebórn uuérden álde erslágen uuérden.
dáz píldota er ímo ál dâr sélbo | mít sînero hánt. Uuélih 61.
lánt er uuólti ferdôsen. álde gesâligon. uuuôste uuésen. álde bûhafte. dáz kemísselichota er ál. sélbchostiger scáffare.

Tísen állelichen úrlag ín déro spero scóuuonde. íóh sképfende. hîez er ínlâzen dáz hêrote dero góto.

SATURNUS ET OPS ET CETERI PROCERES ADMISSI.

Sô uuio dô sáment íngîengin díe díu uuîha chráft íro gótheite námolose héizet ìo dóh gágen dien hêresten. únde mêist gágen íro zuéi fórderon. stûonden siu ûf.

Saturnus íro fáter lázota án sînemo gánge. íóh únspûotig uuás er ís. Únde mít plâuuemo tûoche behúlter.

---

admodum furui: quorum solea atrae noctis nigredine coloratur. Nam eiusdem genua, zona quidem diuersicolor ambiebat, quae nunc perfulgido resplendebat orbe, nunc uanescentis gratiae tenuata uarietas ita penitus obliquabat, tanquam nihil habuisset ante discolorum. His igitur indumentis decenter ornati, ante consessum in suggestu sidereo positam quandam speram celatam uarietate multiplici conspicantur, quae ita ex omnibus compacta fuerat elementis, ut nihil abesset, quicquid ab omni creditur natura contineri. Illic omne coelum, aer, freta, diuersitasque telluris, claustraque fuerant tartarea. Urbes etiam, competa, cunctorumque species animantium, tam in specie quam in genere numerandae. Quae quidem spera imago quedam uidebatur ideaque mundi. In hac quid cuncti, quid singuli nationum omnium populi quotidianis motibus agitarent, pede reformantis speculo relucebat. Ibi quem augeri, quem deprimi, quem nasci, quem occidere iupiter uellet, manu propria ipse formabat. Quam terrarum partem disperdere, qnam beare, quam uastam quamque celebrem cuperet, fictor arbitrarius uariabat.

Hoc igitur fatum publicum conspicans componensque deorum senatum iussit admitti. Quamuis intus, quos innominabiles sacra uis testatur, intrarent, tamen etiam primatibus diuum, praesertimque parentibus uterque consurgunt. Uerum sator eorum gressibus tardus ac remorator incedit, glaucoque amictu tectus caput. Praetendebat dextra

trûog er án dero zéseuuun éinen fiurenten drácchen. dér daz iâr bezéichenet. sînen zágel slíndenten. dés námo sô man uuânet tía iâr zála úns keoúget.

[Táz íst fóne díu. uuánda er grece héizet
tez. táz tir chît comedens. án démo námen bezéi-
chenet tau. CCC. e. bezéichenet. V. zeta bezéiche-
net. LX. Sô mánig tág íst ín iâre. íh méino.
62. CCCLXV. | Únde ímo gefállet táz er héize co-
medens. uuánda tempus frízet ál dáz tir íst. Fóne
díu chît iz in biuuurte. álter ál genímet.]

Sîn grâuui. uuás uuínterlichen snêuuen gelîh. Sô uuio man uuândi. dáz er áber chínt uuérden máhti.

[Uuánda iâr erâltêt ze uuíntere. únde eriúnget ze lénzen.]

Sîn chéna íst ketrágenlih únde fóllide. Únde dóh sî féselîg mûoter sî. mít chínden befángeniu. dóh pedáhta íro blûomféhun uuât éin grásegiu húlla. [Uuánda diu érda íst tíechesta dero elementorum. sî íst oúh féselîg. únde grásegiu.] Ín déro dir fólliglicho lâgen díe scázza góldes únde gimmon. ióh állero geuuáhste. únde álles tés râtes tero sâmon.

U E S T A.

Ze íro hábeta sih uesta. díu iro geáltera uuás.

[Fíur ístében ált tero érdo. únde líget ferbórgen ín dien stéinen. únde ín dien érdlucheren. álso ín uesuuo campanię skînet. únde in ethna sicilię.]

---

flammiuomum quendam draconem caudae suae ultima deuorantem, quem credebant anni numerum nomine perdocere. Ipsius autem caniciens pruinosis niuibus candicabat, licet etiam ille puer posse fieri crederetur. Eius coniux grandaeua corpulentaque mater, quamuis fecunda circumfusaque partubus, tamen floridam discoloramque uestem herbida palla contexerat. In qua totus gemmarum metallorumque census, atque omnium prouentus frugesque sationum larga admodum ubertate ferebantur. Huic uesta, quae etiam coeua eius fuerat, adhaerebat.

Tíu getórsta ioui daz hóubet chússen. uuánda sî sîn mágezoha íst. únde sî ín bármôta sô man ságet.

[Uuánda cęlestis ignis íst óbe ęthere. únde
úmbe ętherem. únde dáz chédent philoso|phi mít 63.
érdfiure gezúgedôt uuérden.]

S O L.

Nâh tien uuárd tára ín geeîscot. tér góldfáreuuo sol. mít sînero uuîzun suéster luna. Tén fúre fûor. sô er begónda chómen. éin rôt skîmo. púrpurun gelîcher. únde ín rôsfareuuero skôni erskéinda er álla dia fálenza. ánderen zîerdon [dáz chît stérnon] síh pérgenten.

[Táz íst tiu gáreuui des hímeles. tía uuîr séhen in mórgen. êr diu súnna ûfkánge.]

Ióh sélber iupiter túncheleta fóre sînero skînbari. uuídere uuîchender. sô er ingândo den hóubet skîmen êrist ôugta.

[Táz íst secundum rhetoricam emphaticos keságet. táz chît michellicho. latine chît iz exaggeratiue. Íh méino uuío ióh sélbes iouis stella. tíu fóre filo glánz íst. tánne úrouge uuírt. sô diu súnna stât skînen.]

Sélben die spere die iupiter in hénde hábeta. [íh méino
sélben die stellę solis et lunę.] díe skínen gágen demo
speculo dés íngelégenen lîehtes. [Sîe infiengen ín síh. tíu
lîeht tero góto. apollinis únde lunę.] | Áber díu ge- 64.
fêhta únde díu zîero gegáreta iuno. erblîchendiu fóne íro

Quae quod nutrix iouis ipsius, suoque cum sustentasse gremio ferebatur, caput regis ausa est osculari. Post hos candida cum sorore sol auratus expetitus; qui mox ut coepit ingressui propinquare, purpurae rutilantis puniceus quidam fulgor anteuenit, et rosulenti splendoris gratia totam aulae ipsius curiam obstupefactis caeteris ornatibus illuminauit.

Ast ubi primos honorati capitis radios ingressurus immisit, ipse etiam iupiter paululum retrogressus sub immensi nitoris lumine caligauit. Spere uero orbesque, quos dextra sustinebat, ueluti speculo cognati refulsere. Iuno autem diuersicoloris illustris ornatibus, ac uaria uelut speculo

lìehte. sámo so fóne gelégenemo spîegele. uuárd sî in uuîzero héiteri.

[Álso diu lúft îo dánne íst. sô diu súnna ûfkât.]

DESCRIPTIO ESTIUI TEMPORIS.

Apollinis corona uuás keríngtiu únde glîzendiu. Zuélif tíurero stéino glízemen hábeta sî. [dáz sínt zuélif mânoda des iâres.] Trî uuâren án sînemo énde.

[dáz sínt tríu súmerzeichen. gemini. únde cancer únde leo. Úbe dû díu ne bechénnist. tíu zéigot tir maior ursa. Uuánda sô sî chúmit in altitudinem cęli. sô sínt gemini gágen íro chélûn. cancer gágen dien fórderen fûozen. leo gágen dien áfteren. Sélbiu ursa íst zû demo nórde. mánnelichemo zéichenháftiu. fóne díen síben glátên stérnôn. díe âller der líut uuágen héizet. únde nâh éinemo glóccun ióche gescáffen sínt. únde ében míchel sínt âne des mittelosten. Uuélee uuâren dârána?]

Lichinis [tér purpureus íst. únde dánnan genámôt íst. táz
er lucernę gelîh íst. díu grece líchinis héizet. Dér íst ge-
minorum. únde iunii mensis. uuánda dánne purpurei flores
chóment. Áber] astrites [íst êin uuîz stêin. genámoter ab
astro. dáz chît a stella. uuánda man dâr ínne síhet sámo
65. so | éinen stérnen uuárbelôn. Dér íst cancri únde iulii.
uuánda er gelîch íst tîen uuîzen. únde ében míchelen zuêin
stérnon. díe in cancro méisten sínt. únde aselli héizent.]
Ceraunos [íst éin fáleuuer stéin. fóne fulmine gehéizener.
Dér íst leonis. únde augusti. uuánda diu súnna dánne
prénnet. sámo so blíg fíur.]

Tíe gemmę benâmen dáz mít téro drâti íro skîmon.

---

cognato luminis gemmarum luce resplendens, candentibus serenis enituit; erat enim illi in circulum ducta fulgens corona, quae duodecim flammis ignitorum lapidum fulgurabat. Quippe tres fuerant a fronte gemmae: lychnis, astrites, et ceraunos, quae eius effigiem reuerendam a cognitione conspi-

dáz in ánaséhente ne bechnâton. Unde éiniu uuás kenómen sô man chád ûzer démo gílse cancri. ánderiu ûzer leonis óugôn. díu drítta ûzer démo énde geminorum.

[Dáz chád man fóne díu. uuánda sie díen gelîche sínt. álso iz keságet íst.]

U E R I S.

Ándere séhse skínen án díen sîton dero coronę. Déro íst éiner smaragdus.

[állero stéino grûonesto. fóne amaritudine
gehéizener. uuánda îo grûone éiuer íst. Tér íst
kegében tauro únde maio. uuánda dánne íst loúb
únde grás ín ale grûoni. Taurus íst únder demo
síbenstirne. únde sîn hoúbet íst mít fínf stérnon
sô gescáfôt. táz man éinen síhet án dero mûlo.
éinen án demo uuínsteren óugen. zuêne án demo
zéseuuen zesámine chlébente. díe fúre éinen ge-
zélet sínt. Zuéne án dien hórnen. Déro zuéio
íst ter zéseuuo. rôt únde fílo óffen. Díe fínfe
héizent la|tîne suculę. grece hîades.] 66.

Ánderer héizet scithis.

[fóne scithia dánnân er chúmet. Tér íst óuh crûone. álso diu érda íst in aprili. sô diu súnna gât in ariete. Án arietis hórnen stânt fílo gláte stérnen fîere. nâh tien hórnen gechrumpte. Díe mág man oúh uuóla bechénnen fóne demo síbenstírne. uuánda sie uuésterhálb sîn sínt. úude únder zuísken ándere nehéine ne sínt. âne des trianguli. daz deltôton *(sic)* héizet. táz mít úndarlichen stérnon gebíldot íst. Áber aries híndersíhet síh ze tauro. únde bedíu sínt óuh sîne posteriora

---

cientium uibrantes radiorum fulgoribus occulebant. Quarum alia cancri cerebro, leonis oculis altera, geminorum fronte assumta tertia dicebatur. Aliae sex ex utroque latere rutilabant, quarum smaragdus una, scythis altera,

becheret ostert. zû dien fier sternon. die úns
oúgent. ín zilun stânde. sámo so ába fersnitenen
taurum ze dien lánchon. Mit tíen béinon tréttot
ér cetum. tér ímo súnt hálb íst.]

Ter dritto héizet iaspis

[fóne aspide serpente dér in ín demo hôu-
bete tréget. sô man chît. únde dér íst oúh éte-
uuaz crûone. álso oúh in martio éteuuaz pegínnet
crûen. sô diu súnna íst in piscibus. Tér piscem
bechénnen uuélle dér aquilonius héizet. tér séhe
fóne cornibus arietis uuóla férro uuéstert. nórd-
halb tes signiferi. dâr síhet er éin filo skînbarîg
triangulum. uuîto indânez. únde ióh ûzer fínf
sternon. die án dien órten. únde án dien sîton
stânt. kebíldotez. Án démo bechénne sîn hóubet.
Tánnan férro súndert. síhet man án demo signi-
fero dáz kemáhcha triangulum. ûzer fier sternon
nâhében míchelen. álso gebíldotez. álso in arith-
67. metica diu mínnes|ta pyramis kemâlet íst. Íh
méino dáz trî sternen daz triangulum máchont.
únde der fierdo. réhto in míttemen stât. Án démo
bechénne des mínneren hóubet. tér notius héizet.
Fóne dien zuéin triangulis píugent síh ûf ôstert
íro uincula. mít tien die zágela zesámine |ge-
chnúpfet sínt. Ín demo bíugen síhet man pega-
sum. sámo sô únder zuísken físken betânen.]

Únder dero gimmon grûoni. skínen demo mére féseli-
giu lieht.

[uuánda diu lénzesca súnna getûot féselen
diu méretier.]

únde díu sûozi des ínneren blicches. erskéin dien rinnen-
ten uuázeren.

[uuánda oúh tíu núzze uuérdent in lénzen.]

---

iaspis tertia uocabatur. Inter quarum uirorem foeta mari
lumina coruscans fronti quaedam interiori suauitas resplen-

AUTUMNI.

Témo in míttemen stânden iacincto uuâren gefûoget
péidenhálb dentrides únde eliotropios. Tíe stéina gegráse-
gotun dia érda in guissen hérton dero zîto. Tíe man ságet
ímo ze sînemo dîoneste brâht háben. díe zesámine gerárten
zuêne gnôza hérbest únde lénzen.

[tía éina temperiem máchont. únde éina léngi
dero tâgo ióh tero náhto? Eliotropios íst crûone
mít plûotfáreuuen strímon. díe ióh téro súnnun
skîmen | blûotfáreuue. únde túnchele gemáchont. 68.
ûbe er ín éinemo bécchine fóllemo uuázeres ûz
ketrágen uuírt. Pedíu hábet er dén námen. dáz
er súnnauuéndiger héizet. Dér íst uirgini únde
septembrio gegében. uuánda diu grûoni ín démo
mânode begínnet kân in rôti. Álso dû fóne demo
mêren septentrione leonem bechénnen máht. tér
únder ímo íst filo óffenero sternon. sô máht tû
únder leone séhen éina smála strâza úndarlichero
sternon. díe ydram máchont. únde díh réhto léi-
tent ze uirgine. Tía bechénnest tû sámfto. uuánda
sî óffenero sternon íst. únde gescáffeniu. álso éin
únebensîtig quadratum. Târ síhest tû sia súnthálb
tes signiferi. álso dû óuh geminos únde aquilo-
nium piscem nórdhálb síhest tes signiferi. Den-
trites uuírt keántfristot arboreus. uuánda dentros
grece arbor chît latine. Dáz íst éin uáleuuiu
gemma. díu óuh sucinum héizet. tíu ûzer den
bóumen díuzet. álso flîed únde hárz únde diu ába
dien bóumen ín dáz uuázer fállendo ze stéine
erhártet. Tíu íst mít réhte gegében libre únde
octobrio. uuánda dánne fâleuuet taz loúb. únde

---

debat. Hiacynthos, dentris, etiam eliotropios utrinque
compacti. Qui lapides coloribus suis terras ratis tem
porum uicibus herbidabant; quos ei ad obsequium numinis
recurrentes uer dicebatur et auctumnus munere contulisse.

dánne suízzet méist ûzer dien bóumen. Iacinctus
íst náh temo blûomen gehéizen. Únde uuánda
er uuêitiner íst. únde uuîlon túncheler. bedíu íst
er scorpioni gegében únde nouembrio. ín démo
nébel únde túncheli íst. Uuárte des mánen férte.
sô er ûzer leone gánge. ér léitet tíh êr. er ze
69. dehéinen stérnon chóme | fúre uirginem gândo
ze libra. dáz sínt zuéne stérnen gnûog míchele.
díe chele scorpionis héizent. Sélber scorpio há-
bet tuuéres án demo rúkke zuêne gláte stérnen
ében míchele. díe fílo réhto enchédent tíen dán-
nan ûf síh zíllenten stérnon serpentarii. dér ûfen
scorpione stât. túrh tíe zuêne mítte íst tes mânen
fárt. únde ánderro planetarum. Fóne díen máht
tû ín bechénnen. uuánda án ímo die zéichenháf-
testen sint.]

H I E M I S.

Táz áftera *) téil dero coronę. uuás zesàmine geheftet ûzer ydathide.

[dér fóne demo uuázere genámot íst. únde oúh enidros héizet. uuánda man dâr ínne síhet. sámo so éinen brúnnen spríngen.]

Únde ûzer adamante.

[dér demo háselnúzechérnen gelîh íst. únde den nîoman ferbréchen ne mág. âne geuuílohten ín demo búcchinen blûote.]

Únde ûzer demo cristallo.

[dér fóne glacie genámot íst. tánnan ûz man chît táz er uuérde. Ydathides uuírt kegében aquario únde februario uuánda iz tánne fílo régenôt. Aquarius íst zéichenháfte. án díen béinen mèr dánne er fóne dien béinen ûf sî. únde án zuéin

*) Es steht áftero.

Posterior autem pars corone ydatide adamante et cristallo lapidibus alligabatur. Hos enim hiems undosa genuerat.

stérnon zesámine chlébenten. díe án sínemo uuín-
steren téile sínt. téro hálb er ze capricorno be-
chêret íst. târ er urzeum hábet. Áber capricornus
íst zéichenháfte fóne demo lacteo circulo dér
úber | sîn hóubet cât. únde óuh taz er áfter há- 70.
bet fóre demo zágele drî stérnen uuîto ze gréite.
únde níder gebógene. ándere drî án demo zágele
déro sélbun geskéfte. áber ûf kebógene. Témo
íst adamans sáment ianuario mít réhte gegében.
dúrh tía hérti álles tes tánne gefróren íst. Cristal-
lus íst sagittario únde decembrio gegében. uuánda
in démo mânode îsên gestât. Sagitarius íst éin
fílo óffen zéichen. únde uuóla geskéidenez fóne
dien ánderen. Sîn gescáft íst nâh alsólih. sô dés
mínneren. a. Der fórdero teil íst uuîzero stér-
non. der áfter téil dér ze capricorno síbet. tér
hábet éinen rôten stérnen. mêren dánne die án-
dere sîn.]

ITEM DE EIUS HABITU ET FORMA.

Tû uuândist sélbiz taz sîn fáhs uuésen gúldinez. únde sîne lóccha gefédelgoldôte.

[Fédelgóld. táz chît fílo dúnne góld. uuánda sô man iz túnnesta geslâhen mág. táz héizet brattea. i. lamina tenuissima.]

Án demo ingánge hábet er éines scônis chíndes kelîchi.
[uuánda diu súnna in mórgen chíndiskiu íst.] áber ín mít-
temo gánge êines trâtes iúngelinges. [álso oúh tiu hízza
stárchesta íst ín mítten dág.] áber án demo ûzlâze [íh
méino ze âbende] éines | erlégenes álten. Tób súmelichen 71.
dûohti. dáz er zuélif pílde oûgti.

[nâh tîen zuélif stúndon des táges.]

Ipsius uero diui auro tinctam caesariem comasque crederes bratteatas. Facie autem mox ut ingressus est, pueri renitentis, incessu medio iuuenis anheli; in fine senis apparebat occidui; licet duodecim non nullis formas conuertere crede-

Ér uuás sélbo fíurin.

[táz skînet án sînero héizi.]

Sîne fûoze sínt kefíderet.

[táz skînet án déro snélli.]

Sîn láchen geuuórmôt. áber fílo hárto góldrôt. Án dero uuínsterun trûog er éinen rôten skilt.

[uuánda sélbiu-diu súnna éinemo skílte gelîh íst.]

Án dero zéseuuun éina brínnenta fácchela.

[Álso die poetę ságent táz álliu diu uuérlt lieht hábe. fóne apollinis fácchelo.]

Sîne scûha uuâren gelîche. únde ôrcholchinc.

[Piropos chît uisio ignis. álso dáz metallum óuget uisionem ignis. tánne góld. únde zuifalt chúpferes zesámine gegózen uuírt.]

L U N A.

Pî ímo stûont sîn suéster luna. mít mánmentsámero únde lindero ânasihte.

[uuánda sî ne uuíderslâhet tiu óugen nîeht. sô diu súnna.]

Únde sî enfieng íro lîeht. fóne des prûoder lampade.

[uuánda íro ne máhti nîeht eclipsis keskêhen. úbe sî iz fóne íro sélbun hábeti.]

PLUTO ET NEPTUNUS.

72. Nâh tíen uuúrten | in ferlâzen iouis prûodera. éiner uuás fóne demo méreuuâge plánuer. ánderer uuás fóne náhtlichemo scáteuue plêicher. Íro îouuéderer trûog sîn

---

retur. Corpus autem eius flammeum totum, pennata uestigia, pallium coccineum, sed auro plurimo rutilatum; sinistra autem manu clypeum coruscantem, dextera ardentem facem praeferebat. Calcei uero similes ex piropo, quem iuxta lunam leni quodam teneroque uultu ex fraterna fulgorem lampade resumebat. Post hos admissi fratres iouis, quorum alter maritima semper inundatione uiridior, alius lucifuga inumbratione pallescens; in capite uterque dominandi

diadema álso chúning sólta. Éiner trûog uuîzez únde ébenfáreuuez tero grâuui des féimes. únde des mére sálzes. ánderer trûog keuuórhtez ûzer ébeno. únde suárzez fóne dero héllolichun náhtimberi. Tér uuás rîchero dánne der brûoder. únde gechíster fóne átehaftemo geuuínne dero gebórnon.

[uuánda diu hélla ferslíndet ál daz ter lébet. sî ne uuírdet nîomer sát.]

ter ánder uuás fóre mícheli. únde fóre héui erbárôt. únde feruuérfende mít nôte guúnnenen rîchtuom.

[Míchel íst ter mére. únde ín uuélla síh héuendo álde ín céssa. uuirfet er ûz táz er îoner guán.]

STIX ET PROSERPINA.

Íro chénâ uuâren úngelîh. Uuánda díser. [íh méino
neptunus.] práhta mít ímo sîna chénun [stigem. | dáz chît 73.
purificationem] állero góto mágazohun. únde gástkébun.

[Uuánda dii terrestres ne uuúrtin nîomer celestes. úbe síe ín stige palude ne uuúrtîn purificati. Díu toúfi gáb ín celeste consortium. Fóne díu ne múoson die góta síh nîeht fersuéren be stige.]

Áber pluto brâhta éina dîernun. [íh méino proserpinam.] uuáhsennes mándaga.

[Proserpina dáz íst álles érdrâtes tîehsamo. díu íst puella. uuánda érdsamo îáro gelîches. níuuer chúmet.]

---

sertum pro regni conditione gestabat. Nam unus albidi salis instar candidum atque spumarum caniciei concolorum, alter hebenum ac tartareae noctis obscuritate furuescens, qui quidem multo ditior fratre, et semper eorum, quae gignuntur conquisitionibus opulentus; alius uero propter molem elationemque corporis renudatus ac despuens diuitias oppressione quaesitas. Uerum utrique diuersa coniux; nam hic nudus omnium nutricem deorumque hospitam secum ducit; ille puellam accessibus (i. incrementis) gra-

Tíu sô chórn gébe íro bétâren. dáz sie íro gehéîzên ze gébenne dia cêncegostun.

[Pedíu héizet sî oúh échate. dáz chît centum. uuánda der érduuûocher ófto chúmit zênzegfáltiger.]

MARS ET LIBER.

Sô uuúrten dô ínferlâzen iouis súne. Téro zuéio uuás ter fórderoro éin rôt iúngeling [uuánda sîn stérno rôt íst]. únde slíndare íóh túrstesare des plûotes.

[Pedíu héizet er mars. álso mors.]

Tér ánder uuás mámmende, únde mínnesam. [Uuáz íst húgelichera únde mínnesamera uuîne.] Sîn rêbemezers

74. án dero zéseuuun trágende. | únde sînen slâfmáchigen chópf án dero uuínsterun. Íóh spilogerner chád man dáz er uuâre. Sîne génge uuâren scráncheligé. Únde feruuúndene fóne dero trúncheni des stárchen uuînes.

CASTOR ET POLLUX.

Nâh tíen châmen zuêne brûodera gelîcho getâne.

[uuánda sie gezuínele sínt. éinero mûoter chínt. tíu leda híez. náls éines fáter.]

Dér éino chám mit táges sternen. ánderer mít náht stérnen.

[Uuánda man ín íro ortu. únde ín íro occasu den éinen síhet âne den anderen. pedíu chît man dáz ter éino sî des táges. ánderer dero náht. Ter mínnero dér pollux héizet. tér gât êr ûf. mít éinemo mîchelemo stérnen. dér án sînemo hóubete skînet. Án dés fûozen skînet ter gemácho. uuóla filo mínnero. Únder díen zuísken skînent trî. díe éin lángez triangulum máchont. Téro sínt fínfe. ándere fínfe sîhest tû án demo mêren dér castor héizet. Tér hábet tára gágene den mínneren án demo hóubete. dén mêren án dien fûozen. únde óuh éin triangulum stérnon únder zuísken. Ze déro uuîs sínt téro zéichen gelîh tíe sélben gelîh uuáren. dóh pollux mínnero bedíu sî. uuánda er échert homo íst. únde castor méroro. uuánda er óuh deus íst. álso iouis sûn sól.] |

HERCULES. 75.

Sô chám dô éiner mícheles mágenes. sôliches man êr ne gehôrta. únde îo geéinoter síh ze éruuérenne álles úngefûoris.

[Uuánda hercules állen monstris síh îo eruuéreta. dáz chît állen egetieren. Uuáz sínt áber égetier. âne éigesin gelîchiu tîer. Sô ydra uuás. únde arpiç. únde centauri. án dien er sígo nám.]

Aber iuno uuárteta mít tuuérên óugon. án sîne grôzen árma. únde án sîn gûollih kéinôn.

Uuâren óuh ánderiu uuîb chîesende. uuér er únder ín uuâre.

[dáz chît. uuîolih er únder dien ánderen uuâre.]

Téro uuás éiniu máged. ánderiu uuás mûoter állero gebúrtô. Éiniu lóbeta gehîte. ánderiu úngehîte. Énero uuás kehénde der bógo mít temo chóchere. [uuánda sî uenatrix íst.]

---

tulantem, quae ita plerumque frugem exposcentibus tribuit, ut magni numinis uota sint eidem redhibere, centesimam. Dehinc admissi tonantis ipsius filii. Inter quos primus quidem ruber iuuenis, ac uorax omnium sititorque etiam sanguinis gradiebatur. Alter suauis et comis, falcem dextra, laeuaque gestans cratera somnificum, ac pronus in petulantiam ferebatur. Huius gressus incerti atque olacis temeti madoribus implicati. Post hos duorum una quidem germanaque facies; sed alius luce sidere, noctis alius refulget.

Dehinc quidam roboris inauditi et exstirpandis semper aduersitatibus praeparatus. Sed eius miros lacertos rictusque cleoneos (i. nobiles) sublimis iuno cernebat, quis inter eos decernentes feminae; quarum una uirgo ferebatur, alia generationum omnium mater; illi arcus cum pharetra, huic

tirro lîcheta dáz zîero gerîgena geflúhte. ûzer gedrúngenên róson. [dáz man brûten máchot.] Tía máhtist tû gérno
76. séhen glizenta. | únde hóren chóson álle lústsamina. únde
gérno erstinchen tóumenta fóre íro hírlichun stángmachúngo. únde chóssôn *(sic)*. únde íro lîde hándelon. únde chélen nâh íro mínnon. Tíe châden sie uuésen méistrun állero chíuski. dóh sî uuâre mûoter álles nîotes. únde állero uuúnnolîchi.

[Uuánda zuô ueneres sínt. éiniu pudica án deriu inpudica.]

CERES.

Sáment tíen gíengh *(sic)* tíu liebsama ceres.

[táz chît chórngéba. Uuéliu íst táz âne diu érda?]

Éin suâre uuîb. [Uuánda sô suâre íst tiu érda.] Állero lándo bûuua. únde ménniscon zúgedâra.

UULCANUS.

Chám óuh éin hálz smíd.

[Uuánda fíur hábet ío úngréhten gángh. únde iz príchet ío ze éin uuéderro hénde. sámo sô der hálzo.]

Únde dóh er lúftlîh kehéizen sî.

[Ziu? uuánda fóne dero lúfte chóment tiu blígfíur. únde bedíu ságent fabulę. dáz ín iuno

---

rosis decussatim uinculatis sertata contextio. Quam et conspicere nitentem, et fantem audire dulces illecebras, et attrahere flagrantissimi spiritus halatibus redolentem, et osculis lambere, et contingere corpore, eiusque uelles cupidine suspirare. Quae quidem licet amorum uoluptatumque mater omnium crederetur, tamen eidem deferebant pudicitiae principatum. Cum his grata ceres admodum grauis femina, alumnaque (i. cultrix) terrarum ac nutrix mortalium uidebatur. Quidam etiam claudus faber uenit, qui licet crederetur esse iunonius,

stîeze ába hímele. únde er ín lemnum fállendo hálz uuúrte.]

Dóh uuás er sô eraclitus ságet. peheftâre állero dero uuérlte.

[Uuélih téil dero uuérlte. íst âne fíur? | Áber 77.
dóh sínt tríu fíur ze uuízenne. Éin fíur íst iouis. únscadeháftiz. ánderiz íst uulcanus scádonde án dien blícchen. daz trítta íst uesta. dâr uuír únsíh pî uuármen.]

FORTUNA ET RELIQUI.

Dô chám óuh állero dîernon ferchrôndosta. únde díu ío fóne únstâtero gnúhte. únde uuíderuuártigero in dagáltlîchero lîehti. suépferlicho sprúngezta.

[Sî gáb uuîlon fílo. fílo nám si oúh. Díu íst uuideruuartig gnúht. Táz téta si oúh káhes. úude ungeuuândo. únde sámo so sprángondo.]

Día héizent súmeliche sortem. súmeliche nemesim.

[uuánda sors latine. únde nemesis grece éin bezéichenent.]

Súmeliche héizent sia uuîlsalda. súmeliche chráftelôsi.

[Uuánda umbe infirmitatem. uuúrten lôz fúnden.]

Uuánda sî áber ín uuîtemo scôzen. álle uuérltzîerda trûog. Únde sî súmelichen gáhes mûotes káb. Súmeliche róufende. álso dîernon spíl íst [íh méino íro gûot ín zúc-
chendo]. | Súmelichen mít temo stábe daz hóubet in ér- 78.
nest préchende. [álso sî dîen tûot. tîen sî íro geédele nímet. únde sie scálchet.] Ióh tíen sî fóre zártota. dien sélben uuárta sî blíuuendo daz hóubet. mít tero fíuste.

---

totius mundi ab eraclito dictus demorator. Tunc etiam omnium garrula puellarum, et contrario semper fluibunda luxu, leuitate pernix desultoria gestiebat. Quam alii sortem asserunt, nemesimque non nulli, tychenque quam plures, aut nortiam. Haec autem quoniam gremio largiore totius orbis ornamenta portabat, et aliis impartiens repentinis motibus conferebat, rapiens his comas puellariter, caput illis uirga comminuens, eisdemque, quibus fuerat eblandita, ictibus crebris uerticem complicatisque in condilos digitis uulnerabat.

[Uuáz íst tiu fúst. âne sô diu hánt sih petûot. Tánne bérgent síh tie fíngera. únde óugent síh tie chnóden.]

Sô díu gesáh parcas prîeuen, állíu díu ín iouis hóue getân uuúrten. líuf sî dára ze dîen brîefpûochen. únde ze déro hántsamun pagina. [día sie héizent albo.] Únde síh fertrûende. zúhta sî dáz sî dàr sáh. ze íro úngeuuândun gebrîefedo. In dîen uuórten. dáz ételíchiu gáhes chómentiu. dero díngo ríhti geírtîn.

[Uuánda sî tûot sô úngeuuânden uuéhsal. sámo sô gótes penéimeda ín sînemo albo féste ne sî. únde álliu díng fóne íro geuuálte stúzzelingun geskéhen.] |

78. Uuánda sî áber díu ne máhta tûon. únforegeuuízeniu. díu dô îu ermâret hábeta. díu fóresíhtiga réda dero úrhabo. tíu ánazócchota sî sih tóh.

[Uuánda mánige uuândon. dáz nehéin gótes prouidentia dia uuérlt ne ríhti. únde álliu díng âne órdena tuuárotìn. únde âne úrhab.]

Nâh íro dúzen die ándere sáment zù.

CONSESSUS CELITUM.

Tô sáz sélber iupiter án sinemo stûole. únde híez tie ándère álle be hêri sízzen. Tô inthábeton scône sídellà. día himeliscun mánigi. Únde éin zîero gáro chínt. kebòt stílli mít sînemo chétefingere. úber den múnt kelégetemo. [Táz

---

Haec mox ut facta conspexit omnia quae gerebantur in iouis consistorio subnotare, ad eorum libros et pugillarem paginam cucurrit, et licentiore quadam fiducia, quae conspexerat, inopinata descriptione corripuit, ut quaedam repente prorumpentia uelut rerum seriem perturbarent; alia uero, quae causarum ratio prospecta uulgauerat, quoniam facere improuisa non poterat, suis tamen operibus arrogabat. Post hanc uulgo caeteri deuenere. Iupiter tunc solio resedit, praecepitque cunctos pro meriti ordine residere. Tuncque subsellia flammabunda coetum suscepere sidereum. Uerum quidam redimitus puer, ad os compresso digito salutari, silentium commonebat.

Con-

[Táz íst ter nahôst temo dûmen stât. tér oúh index héizet. Mít témo chétent síh îo nóh saraceni. áfter áltemo síte. Táz kezîerta chínt íst cupido. démo cupidini úngilîchiz. tén man nácheten mâlet. uuánda er deus turpidinis íst.]

Tô gedagetôn síe álle. únde fernâmen dára uuért. Dô spráh iupiter.

IUPITER INSINUAT DIIS. NUPTIAS UELLE FILIUM. |

Úbe míh ne scúnti mîn gûotuuilligi. mínen tóugenen 79.
uuíllen mít iú áhton. Únde úbe míh ne lústi fúre íuuih
príngen. dés mír suígentemo sámo uuóla spûoti. ánderes
uuío máhti íh éinrâte gefrúmmen mîne benéimeda. Únde
nîoman ne máhti eruuénden mîn gebót. dóh er síh oúh
péitti únmûozhafto dára gágene strîten. Áber únfrôlih rât.
uuírt íuuih páz ferhólen. únde báz uuírt fersuuîget léidsam
uuíllo. [Zíu?] Nío síe irmârte. diu hérzen ne léidegoen.
Sô míh áber lústet húgelichiu díng ze áhtonne. Únde mî
nen sún ze féstemo gehíleiche síton fóre íu góten. Sô íst
únnúzze den rât íuuih ze hélenne. | Mîn lîeba gemâgeda 80.

Conticuere omnes, intentique ora tenebant.
Tunc iupiter coepit;
Ni nostra astrigeri nota benignitas
Conferre arbitrium cogeret intimum
Et quicquid tacito uelle fuit satis
Id ferre in medium collibitum foret;
Possem certa meis promere ductibus,
Nec quisquam illicitis tollere nisibus
Concertans cuperet iussa deum patris.
Sed tristis melius censio clauditur;
Atque infanda premit sensa silentium;
Ne uulgata ciant corda doloribus.
At quum leta patrem promere gaudia,
Et certo deceat foedere pignora
Palam perpetuis iungere nutibus;
Cassum est nolle loqui sensa decentia.
Uobiscum ergo dii grata propinquitas

sáment iú lîchet mir ze áhtonne mînes súnnes uuíllen. únde dúnchet mir réht. mít íuuer góto gelúbedo geféstenôt uuérden. sîne bedígeda. díe ze fóllonne sínt. Únde dáz mít réhte lígen ín mînemo sínne. Nôh árdingun ne íst mir ána díu mínna. díu míh níeht éin ne duuínget. álso sî oúh ánderro fátero mûot tûot. Nûbe oúh tár úmbe. dáz er íst mîn tríuua. Mîn spréchen. mîn ûnst. Mîn uuâre hóldo. Mîn getríuua uuíderfárt. Chûndâre mînes uuíllen. Uuíhiu êra. Er éino uuéiz tía mánigi dero góto. Ér chán gezéllen díe glîzenten stérnen. Uuélih uuîti án dien hímelgibelen sî. Únde uuélih íro hóhi sî. Únde uuío mánige trópfen des méres sîn. Únde uuío mánige uuíderzuccha ér tûe án
82. demo stáde. | Uuélih pánt zesámine hábe díu míssehellen eleménta.

[sô fíur únde uuázer íst. lúft únde érda. Tés íst álles mercurius únderchleine. uuánda sermo grúndet táz ál.]

Mít témo íh ióh mîn sélbes kehíleiche féstenon. Nû mág keskêhen daz pietas éiniu gezálôt. uuáz sîn gehôrsama

---

Conferre studium est nota propaginis.
Aequum quippe puto federe celitum,
Quae sectanda forent orsa probarier.
Nostis maiugenam pignoris incliti
In nostris merito degere sensibus;
Quae nec frustra mihi est insita caritas,
Ut sueuit patria stringere pectora.
Nam nostra ille fides, sermo, benignitas,
Ac uerus genius, fida recursio,
Interpresque meae mentis honos sacer.
Hic solus numerum promere celitum,
Hic uibrata potest noscere sidera.
Quae mensura polis, quanta profunditas,
Qualis sit numerus marmoris haustibus,
Et quantos rapiat margine cardines, (i. reditus)
Quaeque elementa liget dissona nexio;
Perque hunc ipse pater foedera sancio;
Sed forsan pietas sola recenseat,
Quae parens probitas munera pensitet,

gûoti. dîonestes ketûoe. Tér dero súnnun rós fúre lóufende. áber ze íro iruuíndet. ne îlet tér in dîonestmánnes uuîs na? Ióh sînên féterôn [uulcano neptuno plutoni.] íst ér sô gedîene. dáz ín zuîfele sî. uuás er éigenôsto sî. Nû ládont ín ze hîion sélben die zîte. uuóla daz ferdîenonten mít lóbesamen árbeiten. únde sîn sélbes chréftig éllen. héizet ín nû ána gehîien.

ITEM QUALIS SIT QUAM ADAMAT.

Nû íst ímo gelîchet éin dierna fílo chúnnig. únde ímo ében flîzig. Áber sô íst iz kelégen. dáz sî búrtig fóne érdo. sín hábe ze hímele. [Sî uuíle hímeliskiu uuérden. | dóh 83.
sî írdiskiu sî.] Únde tûot sî ófto día fúrefart. ûfen drâten réiton. [dáz chît. íro rósken sín fúre séndet sî.] Únde fárendo [dâz chît. íro mûot récchendo.] úberstîget sî ófto día sínuuelbi des hímelis.

[Uuánda sî dénchet. tés ûzerhalb tero uuérlte íst.]

Nû íst ze áhtonne mít iú góten. ír dír óuh pechénnent ín érdo íuuera uuésteruuât. [díu ín den chílechon líget kehálten.] dáz íro sô gebórnero díe chínt uuága. ne tûen nehéina tára.

Qui phoebi anteuolans saepe iugalibus,
In sortem famuli nonne relabitur?
Hic quoque sic patruis seruit honoribus,
Ut dubium proprium quis mage uindicet;
Illum conubio rite iugarier
Suadent emeritis secla laboribus,
Et robur thalamo flagitat additum.
At uirgo placuit docta quidem nimis
Et compar studio, sed cui terreus
Ortus, propositum in sidera tendere,
Plerumque et rapidis praeuolat axibus,
Ac mundi exsuperat saepe means globum.
Cunae ergo officiant, quo nihil editae
Censendum superi, quique crepundia
Terris recolitis uestra tenerier,
Quae occultant adytis sacra latentibus.

[Ír súlnt ténchen. uuío sì uuérde immortalis ex mortali.]

Kébe man sie zesámine mít héilesode. dáz íst kezâme. [dáz lìchet mir.] Unde fúllèn sie den himel. únserro néfôn.

DEORUM FAUOR ET CONSENSUS.

Nâh tîen uuórten. uuárd is fólchete. állez taz hérote. Únde châden álle dáz man iz hálto frúmmen sólti. Únde légeton sie zû ze iouis rédo. dáz oúh ânauuertes tîe mén-
84. nisken. ín dero góto zála genómen uuúrtîn | tîe dehéin zéichenhaft púrlichi íro libes. álde íro sínnigi. díu íóh mèist uuírde máchôt. erhéue ín dia himelgelúst. únde ín dén uuíllen dára géronnes. [álso philologia dára géreta.] Ióh sâr únder ánderen. díe fóne egypto sínt. [sò isis íst. únde osiris.] álde fóne thebis. [sò cadmus íst filius agenoris.] eneas únde romulus. kebríefte góta hiezîn. Únde ándere dâr míte. díe sîd íro libe. íro liumendigo námo ze ánderèn góten gestôzen hábet. Dáz sie nâh írdiskèn líden dero góto hûsknoza sîn.

Ioue dáz ál gelóbontemo. híez man sâr éina getrágenlicha frôuuun. únde hêrlicha. díu philosophia hîez. tia sél-

---

Iungantur paribus, nam decet auspicis,
Et nostris cumulent astra nepotibus.

Sed postquam iupiter finem loquendi fecit, omnis deorum senatus in suffragium concitatur, acclamantque cuncti fieri protinus oportere, adiiciuntque sententiae iouiali, ut deinceps mortales, quos uitae insignis elatio et maximum culmen meritorum ingeniumque in appetitum caelitem propositumque sidereae cupiditatis extulerit, in deorum numerum cooptentur; ac mox inter alios, quos aut nilus dabat, aut thebae, aeneas et romulus, aliique, quos postea astris doctrinae nomen inseruit, designati celites nominentur, ut post membra corporea deorum fierent curiales. His quoque annuente ioue, iubetur quaedam grauis insignisque foemina, quae philosophia dicebatur, hoc superi

bun frôno éinunga an êrinen tábellon gescribena. mâre getûon áfter állên himelríngen. únde vuégen.

Tára zûo gebôt iuno. dáz sie álle des tríttten dáges frûo châmîn dára in dîe fálanza. | díe ín lacteo zirculo 85.
iouis sprâcha állero námohaftestun máchont.

[dáz chìt. târ díu námolichosten díng ergânt.]

Táz téta sî. sâr ze gefrúmmenne den gebîleih. únde díe brûtloufte dero iúngon.

Sô in énde gesáztero sprâcho. stûont ter chúning sélbo ûf. Állíu dero góto mánigi eruuánt. ze íro hérebergon [târ sie stationariç stellç fóre uuâren.] álde ze íro férten. [án dien sie fóre uuâren.]

Explicit primus liber. incipit secundus.

CONSULTUM IOUIS PHILOLOGIAE INNOTUIT.

Hína ze âbende uuárd. kieng ter mâno ûf. mít sînemo gestérnôten brîdele.

[dáz chìt án dés prîdele guónehéite íst stérnen ze mâlenne.]

Áber ze ôugon bríngende. nâh súnnun sédelgange díe skînenden stérnen. Únde bootes hérosto dero nórdzéicheno zúnta díe uuágena.

[Uuánda er plaustris fólget. tîe êben glát sínt fácchelòn. dánnan uuírt er sie geságet zúnden.]

---

senatus consultum aeneis incisum tabulis, per orbes et compita publicare. Tunc iuno condicit propter praedictorum thalamum iuuenum et nuptialia peragenda, uti postridie omnis ille deorum senatus in palatia, quae in galaxia iouis arbitrationem potissimam faciunt, diluculo conuenirent. His igitur actis, solio rex ipse surrexit, omnisque ille deorum numerus sedes proprias cursusque repetiuit.

LIB. 2.

Sed purum astrificis caelum scandebat habenis
Nox reuocans merso fulgentia sidere phoebo.
Ardua tunc senior succendit plaustra bootes,

Únde glîzen die stérnen án demo geuuúndenen drácchen.

[Ér uuíndet den háls úmbe cynosuram. den zágel úmbe elicem. Bootes hábet stânde drî stér-
86. nen | nâh ében míchele. éinen án demo hóubete. zuêne án dien áhselon. Drî hábet er tuéres ín zîlun stânde. gágen dien tútton. únde éinen níderor sámo so in sînemo scôzen. dér arcturus héizet. rôten únde míchelen. Gágen dien chníuuen hábet er oúh stérnen. Únde sô síhet man ín. sámo so ûf in uirgine stânden. únde die áhsela hábenten. ín ében dien béinen maioris ursę.]

Skéin óuh orion mít sînemo scônen suérte. dér sirium stérnôn glátesten [in lingua maioris canis] nâh ímo fûoret. hízza máchonten.

[Tér begínnet ûf kân sáment tero súnnûn quinta decima kalendas augustas. sô die tága héizesten sínt. Pedíu sínt tíe tága fóne cane caniculares kehéizen. uuér íst tér orionem ne bechénne. Án dés cúrtele séhs stérnen míchellicho zéichenháfte sínt. íh méino. uuánda íro drî tuuéres stânt. trî niderhángent. sô gréhto ín zîlun. únde sô ébenferro. únde sô ében zórfte. únde sô gelîche ín ánasihte. dáz sie spectaculum tûen án hímel uuártenten. sô uuío éiner dero niderhángenton dúnchelôro sî. dánne die ándere. Âne dáz sínt án sînemo hoúbete drî stérnen gnûog óffene. tîe éin éngez triangulum máchont. Únde án dero zéseuuun. áhselo éin rôter gláter. únde án dero uuínsterun ánderer uuîzer. sámo gláter. Trî sínt oúh óffene. án sînen suértskéiden díe úber sîn uuínstera dîeh kânt. zuêne án dien fûozen. zuene an dien chníuuen. Déro zuéio íst ter uuínstero sô

Et spiris toruo nituerunt astra draconi.
Auratis etiam flagrans splendebat in armis,
Qui trahit aestifero fulgentem sirion ortu.

óffen. táz in állen | súntzéichenen nehéin mêro 87.
ne íst. âne sirium. Nóh tánne inchédent. témo fiere tíe sáment ímo quadratum máchont. Áber canem án démo sirius íst. síhest tû súndert ferstráhten. únde állen sô gemâleten mít stérnon. dáz ióh sîniu bêin óffeno únderskéiden sîn. diu fórderen ióh tiu áfteren.]

Ióh tíu corona. díu mít indisken blûomon geféhet íst. díu glánzta síh. úmberíngtiu mít stérnon gnûogen.

[Nisa héizet ter bérg ín india. dâr liber gebétôt uuárd. Tés uuírten uuás ariadnes. téro uulcanus ze íro brûtlouften día coronam brâhta secundum fabulas. tía man ín hímele síhet. Sî rûoret bootem án dien áhselon. hárto skîmbariu éina hálb. únde áber ánderhálb túncheliu. Híer íst ze uuízenne. dáz er ételichiu nórdzéichen únde ételichiu súntzéichen némmendo. álliu zéichen ferfáhet.]

Únz táz mâre dô den iouis hóf erfúlta. sô chám iz oúh téro îligun mágede ze ôron.

[Sî uuás îlig álso iz keságet íst. álliu díng ze ergrúndenne. únde inmortalis ze uuérdenne.]

MEDITATIO EIUS.

Únde sî sélba dero góto éinunga. geéiscôt hábende.
únde | únz hína férro náhtes uuáchende. dâhta sî hárto 88.
sórgendo in mánigiu. Sî dâhta fúre die góta ze êrist spûotigo ze chómenne. únde fúre sélben iouem. únde hína ûf

---

Hoc quoque nysiacis quod sparsum floribus ardet,
Multiplici ambitum redimitur lumine sertum,
Uirginis interea ad trepidas perlabitur aures
Fama iouis magno dum complet tecta boatu.

Denique ipsa compertis superum decretis, adultaque iam nocte philologia peruigilans, multa secum ingenti cura anxia retractabat. Ingrediendum primo senatum deum, iouisque subeundos impraemeditata uisione conspectus,

ze gespríngenne in daz lôz téro ûfuuértigon únde dero himeliscôn.

[Uuánda fóne gótes sélbes lôze íst fúnden uuémo diu érda súle. únde uuémo der himel. Álso iz chît. Cęlum cęli domino. terram autem dedit filiis hominum.]

Dára nâh tâhta sî. dáz sî gehîen sólta ze cyllenio. [álso íro fama ságeta.] Sô uuío sî áber sîn hárto gér uuâre sî hábeta ín dóh chûmo bescóuuot eruuíndenten nâh temo sálbe des rángleiches. dô sî blûomonde gieng. súmelichen chrûteren gnôto dára zû eruuéliten.

[sî ne uuólta níeht crûteliches plûomen brêchen. Uuánda er deus palestrę íst. pedíu chît er fabulosę. dáz sî ín án demo gánge gesáhe. únz sî gieng plûomondo. dáz chît. rationes sûochendo állero tóugenero díngo. díu núzze sínt ze eruárenne. Álso paulus scribet. Non plus sapere. quam oportet sapere sed sapere ad sobrietatem. Tér dés fólget témo begágenet mercurius. táz chît eloquen-
89. tia. Díe ín olimpiade palestram | ûobton. díe sálboton síh. nío íro congressores án demo ríngenne síe sô fásto gesuérben ne máhtin. dáz sîe sie nider brâhtin. Táz sálb hîez ceroma. Bedíu chád hieronimus. Ceroma perdit et inpensas. qui bouem mittit ad palestram. dáz chît. Sîn sálb ferlíuset. únde sîna frûonda. dér den óhsen frúmet ze ránguuîge. Uuánda diu palestra sól mêr uuérden ratione. dánne uiribus. Ter óhso hábet áber uires. sîne ratione.]

Uuáz túnchet tír áber dés. táz sî ángestlîcho zuî-

---

exsiliendumque sibi in superam celitum sortem. Deinde ipsi sociandam esse cyllenio, quem licet miro semper optaret ardore, tamen uix quum post unctionem palestricam recurrentem, dum flores ipsa decerperet, prelectis quibusdam herbusculis conspicata est: quid? quod utrum sibi

felota. úbe íro núzze uuâre súslîh hígûollichi? Sî fórhta dés si níeht úndurftes ne fórhta. dáz si ferlíesen sólti ze hímele fárendo. díu mêterlichen spél. únde die mísselichen mêteruuúnna milesii. [dér fóne íro screib.] únde álle die historias tero ménniscon.

CONIECTURA EX NUMERO.

Tô sûohta sî ze êrist zálondo íro sélbero námen únde mercurii. úbe íro der gehîleih keféle. únde úbe íro dés ín bóre fárenten snél|li. [dáz chît. úbe íro déro *(sic)* snéllo 90.
uuíne.] ze gemáchero míteuuiste gespírre uuérden sólti. áfter gihîlêihlichemo gelímfe. Únde sâr dâr míte zetéilta sí únder dien fíngeren. únde chêrta sî in zála. íro sélbero námen. únde cyllenii. Náls áber níeht tén námen. dén ímo gescáffôt hábeta. díu mísseliutigi. álde díu míssesitigi dero díeto. [dâr er mercurius. únde cyllenius. únde arcas. únde trimegistus hîez.] náh tîen díngen. únde díen gedéhten dero stéto. Núbe dén námen. dér ímo gescáffôt uuárd. fóne sélbemo ioue. dô er gebórn uuárd. [íh méino xyrios i. dominus.] únde dén échert fóne egipzisken úrdâhten dero líuto lúcca fíruuizze ságet uuésen ermârten. únde ersprángten.

---

haec nuptialis conduceret amplitudo, anxia dubitabat. Nam certe mithos poeticae etiam diuersitatis delicias milesias, historiasque mortalium, postquam supera conscenderit, se penitus amissuram non cassa opinatione formidabat.

Itaque primo conducatne conubium, atque aetherei uerticis pennata rapiditas apto sibi foedere copuletur, ex nuptiali congruentia numero conquirit, moxque nomen suum cylleniique uocabulum, sed non quod ei dissonans discrepantia nationum, nec diuersi gentium ritus pro locorum causis cultibusque finxere; uerum illud, quod nascenti ab ipso ioue siderea nuncupatione compactum, ac per sola aegyptiorum commenta uulgatum, fallax mortalium curiositas asseuerat, in digitos calculumque distribuit.

[Sie ne erdâhton in. nóh fóne in ne uuárd er ersprénget. súnder fóne iouis auctoritate chám er.]

Fóne démo nám sî. dén béiden hálb slóz hábigen bûohstab.

[íh meino chi. der âne *) slóz sûslih pílde hábet. X. únde. DC. pezéichenet.]

Ter [áber sûs ketâner. |X| íh meino mít slóze.] dáz êrista. únde daz fólleglichosta énde numeri máchôt.

91. [uuánda er sô | beslózener. millenarium bezéichenet. Án mille íst táz énde des zéllennis. târ fúrder ne mág nîoman dia zála bríngen. er ne ábere sia. dáz er chéde. duo milia. tria milia.]

Dára nâh chôs sî dáz târ ána. dáz er ín állen sînen chilechon hérro gebetôt uuírt. kezéichender mít téro fólleglichi dés sélben cubi.

[Uuánda óbe sînen statuis uuárd io dáz sélba beslôzena chi. gescríben. dáz er nû cubum héizet. úmbe millenarium numerum. dér in arithmetica cubus kehéizen íst. Uuáz íst cubus âne daz pílde. dáz ében láng. únde ében brêit. únde ében hôh íst. álso mánige áltara ín chílichon gescáfen sínt. Úbe dû dánne dia ében míchili sûochest án mille. sô uuírt sî dir án díu geoûget. táz tar ána sínt cên stunt cêniu cênstunt. Dánnan héizet er cubus. álso óuh LXIIII cybus *(sic)* héizet. uuánda dâr ána sínt fierstunt fieriu fierstunt. Táz íst tíu gelîchi dero longitudinis. únde dero latitudinis. únde dero altitudinis. án díen numeris. tánnan sie cybi héizent.]

Sî nám óuh nâh témo chi. dén bûohstab dén phitagoras. fóne samo insula. uuánda dero ménniscon lib zéigon [íh méino y.] dér fóne éinemo cínken ín zuéne síh spáltet.

*) e aus a.

Ex quo finalem utrinque litteram sumit, quae numeri primum perfectumque terminum claudit. Dehinc illud, quod in fanis omnibus soliditate cubi ac dominus adoratur. Litteram quoque, quam biuium mortalitatis asserere prudens.

[álso óuh ter ménnisko nâh tero chíndiscun éinfalti. éinuuéder gefáhet ze zéseuuun. álde ze | uuínsterun. dáz chît ad uirtutes. álde ad uitia.] 92.

Ze déro uuîs oûgton síh án sînemo námen. [íh méino. χυρρη] zuélif stunt cênzeg únde áhtocéniu.

[Uuánda chi bezéichenet DC. y bezeichenet CCCC. Ro bezeichenet C. Sô áber ro. C. Iota X. Eta VIII. Dánnan uuérdent kesámenot mille CC. XVIII.]

Tie numeros prâhta sî chlêindâhtiga ze drín. mít tero regula níunonnes. tie cênunga mínneronde mít ába genómenen unitatibus.

[Sî zálta io éines mínnera dánne cêniu. únz álliu díu zála geníunôt uuárd. únde dríu échert úbere uuúrten.]

Íro sélbero námen φιλολογια brâhta sî óuh keníunoten fóne septingentis XXIIII ze fierin.

[Uuánda fi bezéichenet D. Iota X. Lauta *(sic)* XXX. O LXX. Sô áber lauta XXX. Únde áber O LXX. Gamma III. Áber iota X. Alfa I. Téro sínt állero DCC XXIIII.]

Díe zuêne numeri [íh méino III. únde IIII.] gefállent ín zuéin. áfter gelímpflichero rédo. Uuánda ternarius íst fóne díu perfectus. dáz io ratio dríu gescáfôt. íh | méino 93. ánagenne. únde mítti. únde énde.

[Álso iz chît. Sapientia pertingit a fine usque ad finem fortiter. et disponit omnia suauiter.]

Ér éino máchôt ten réiz. [únde den stríh. târ díu

Samius estimauit, in locum proximum sumit, ac sic mille ducenti decem et octo numeri effulserunt. Quos per nouenariam regulam distribuens minuensque per monades decadibus subrogatas, in tertium numerum perita restrinxit. Suum quoque uocabulum per septingentos uiginti quatuor numeros explicatum, in quaternarium duxit, qui uterque numerus congruenti ambobus ratione signatur. Nam et ille, quod ratio principium, medium finemque dispensat, pro certo perfectus est; quippe lineam facit solus, et so-

léngi ána íst. uuánda nehéin strîh ne még sîn. âne initium. únde medium. únde finem.]

Vnde vuúrchet ér díu énde déro in hóhi erháfenon [numerorum. únde corporum]. Álso dâr ána skînet táz siu an drín mâzon gestânt. íh méino in léngi. únde in bréiti. únde in hóhi.

[Án déro mâzon îogelichero. sînt zuéi frontes.]

Tára nâh íst er óuh târ úmbe perfectus. táz sîn dríualti. [íh méino nouenarius.] êristo dero úngerádon. cybum máchot.

[Ter terni máchont nouem. ter nouem máchont XXVII. Dáz sínt ter terni ter. Vnde dáz íst cybus. fóne déro ében mícheli dero spatiorum. íh méino longitudinis. latitudinis. altitudinis. álso óuh quater quatuor quater cybus íst. sô ih fóre ságeta.]

Uuér íst óuh. tér drî consonantias. [íh méino diatesseron. diapente. diapason] ne bechénne in musica?

[Unér íst. tér óuh án dien ternarium ne êree?]

94. Úngerad numerus íst | tien gómenen gegében.

[uuánda er stárchero íst. tánne par sî. únde er únspáltig íst. álso dára gágene par dien uuîbeníro uuéichi geuuídermézot íst.]

Únde álle zîte hábent trî uuéhsela [presens. preteritum et futurum.] Únde íst er sâmo senarii. únde nouenarii. díe béide perfecti sínt. in úngelichero zesámine légi.

[Uuánda gezuíualtoter. máchot er senarium. gedríualtoter. nouenarium. Senarius íst perfectus. uuánda ér erfóllot uuírt fóne sînen partibus. nouenarius íst perfectus. uuánda er fóne ternario gestât. tên er fóne hîez perfectum.]

---

lidorum frontes incunctanter absoluit. Nam longitudine profunditateque censentur. Dehinc quod numeri triplicatio prima ex imparibus kubon gignit. Tres autem simphonias quis ignorat in musicis? numerusque impar maribus attributus. Omne uero tempus tribus uicibus uariatur. Atque idem numerus seminarium est perfectorum, sexti uidelicet

Pedíu háftet ternarius mit réhte démo góte dero rédo. (i. mercurio) Áber philologia. uuánda óuh sî díu uuúnderchúnniga íst. dóh sî ze geráden numeris kezélet sî an íro quaternario. sî uuírt tóh tar ána gescáffot ze fólleglichero rédo. [dáz chît ze perfecto numero.] Álso dâr ána skînet táz er denarium. dér perfectus íst. erfóllot mít sînên stúcchen.

[Ér íst quatuor. bedíu íst er óuh tres. únde duo. únde unum. Unum. duo. tres. quatuor. erfóllont denarium. Pedíu íst er perfectus sáment denario. Dér únzuîueligo fóne díu perfectus íst. uuánda állêr der numerus túrh ín gât. únde an ímo erfóllot uuírt. únde ze ímo eruuíndet.]

Pedíu íst quaternarius | fólleglich. Únde íst er gefíe- 95.
rot. uuánda ímo ében mánigiu tempora sínt. únde climata. únde elementa.

[álso óuh ternarius kefíerot íst. únde án dien sélbên drîostunt fíeren. fíerstunt fúnden uuírt.]

Uuáz uuíle ánderes tíu féstenunga phitagorę. dér día fíerzínkun méisterscáft lêrta. âne día réda dero dúrhnohtun zálo?

[Fóne díu téilta er sia in quatuor. in arithmeticam. geometricam. musicam. astronomiam. uuánda er dén numerum bechnâta perfectum.]

Álso dâr ána skînet. táz er díe uuídermâzâ begrîfet. íh méino. éin únde zuéi. únde dríu. únde fíeriu. mít tien

---

atque noni, alterna diuersitate iuncturae. Rite igitur deo attribuitur rationis. Philologia autem, quod etiam ipsa doctissima est, licet faemineis numeris aestimetur, absoluta tamen ratione perficitur. Nam quaternarius suis partibus complet decadis ipsius potestatem; ideoque perfectus est, et habetur quadratus; ut ipse cillenius, cui anni tempora, coeli climata, mundique elementa conueniunt. An illud illa senis dii ratio, qui mathentetradan (i. doctrinam quaternariam) non tacuit, confitetur, nisi perfectae rationis
unum secundum
numerum? quippe intra se monadem, dyadem, triademque ipsum bis binum tenet quis collationibus symphoniae per-

die simphonię getân uuérdent. Uuánda dríu gágen fieren héizet. sô iz in arithmetica síh kezíhet. epitritus.

[álde sesquitertius. dáz chît. tes trítten téiles mêr.] áber in musica héizet iz diatesseron.

[dáz chît ex quatuor. Zíu íst táz. Âne dáz in quarto loco díu consonantia geskíhet. Téro fierdun suégelun enchédunga án dero órganûn. álde des fierden séiten án dero lîrun.. álde óuh in monochordo des fier denbûohstabes. máchot îo
96. dîa consonantiam. díu diatesseron | héizet.]

Sô sínt óuh târ míte begriffen dríu gágen zuéin. dáz speciem collationis uuír héizên emioliam. [dáz chît semisalteram. íh méino des hálben téiles mêr.] fóne dîen diu ánderiu simphonia uuírt. tíu diapente héizet.

[táz chît ex quinque. uuánda sî in quinto loco uuírt.]

Tiu drítta consonantia héizet diapason. [dáz chît ex omnibus.] únde díu uuírt fóne duplo. dáz chît fóne éinemo gágen zuéin gebótenemo.

[Díu consonantia uuírt in octauo loco.]

Pedíu skînet. táz quaternarius sélbo fóllêr an sînên téilen. álle simphonias erfóllôt. Únde ér téilonde sîniu stúcché. álle consonantias kemáchot. Dísa gelímflichi erfárende. an quaternario numero. fréuta si síh.

QUOD NUPTIALES NUMERI IN UNUM CONPACTI PERFECTIONEM OSTENDUNT.

Tára nâh uuárf sî sie zesámine. dô uuúrten síbiniu

aguntur. Nam tres ad quatuor epitritus uocitatur arithmetica ratione, ac diatesseron in musicis perhibetur. Item intra eum iacent tres ad duos, quae emiolios forma est, symphoniamque secundam, quae diapente dicitur, reddunt. Tertia symphonia diapason in melicis perhibetur, diplasioque conficitur; hoc est, uno duobus collato. Igitur quaternarius numerus omnes symphonias suis partibus perfectus absoluit, omniaque mela harmonicorum distributione conquirit. Hanc igitur discutiens numeri congruentiam perita uirgo gratulatur. Deinde utrumque consociat, et

ûzer drín. únde ûzer fieren. Díu zála íst fóllunga dero híme|liskun rárto. [dáz chît. án íro uuírt erfóllot tíu hí- 97.
meliska uuárba dero planetarum.] álso óuh tíu fólleglichi dero sléhton numerorum lêret.

[In arithmetica uuérden uuír dáz kelêret. uuîo fóne tribus únde fóne quatuor. irrínnent álle planę figurę. Álle úngeráde chóment fóne tribus. álle geráde chóment fóne quatuor. Bedíu íst an ín plenitudo.]

Uuáz ságet úns ánderes tíu fárt íro úrlaglichun métemungo. únde dîe ringa. ióh tîe rúccha dero planetarum. âne dîa perfectionem septenariam.

[Án demo êreren libello íst táz keságet. uuîo án dien planetis ménniskon úrlag sî. únde métemunga íro libes. Dér úrlag héizet latine constillatio. Fóne díu íst in homeliis keskríben. uirtus constellationis. in ictu pungentis est. dáz chît tíu chráft tes úrlages fergât in éines stôzes fríste. Uuánda mathematici uuânent táz ter úrlag échert sî án demo ûf rúcche dero stérnon. íh méino an íro ortu. dâr sie álles káhes ze óugon chóment. Únde so uuér ín in díu gebóren uuérde. únz iouis stella ûf kât. táz témo prospera fólgeen. úbe áber stella martis ín in díu chóme. dáz imo aduersa begágenen súlîn. So sámo uuéllen sie. úbe síh gemini ínin díu óugen begínnên. dáz er scône uuérde. únde úbe taurus. táz er gûot áchermán uuérde. So uuîo óuh fatum héize. Dáz | iouis 98.
kesprîchet. únde tres parcę gebrîefent. Álso seruius chît. fatum est quod iouis fatur.]

Únde óuget úns óuh septenarium perfectum. díu

trias quaternario consociata heptadem facit. Qui numerus rationis superae perfectio est, sicut etiam homalon illa docet plenitudo.

An aliud fatalis temperamenti cursus, siderumque circuli motusque testantur, intraque latebras uteri septimo

chég uuérdenta ménnisghéit tes síbendes mânodes. ín dero mûoter vuúmbo *(sic)*.

[Fóne dero conceptu begínnet taz chínt lében án demo síbenden mânode. sô physici chédent.]

Tára nâh skînet sîn perfectio óuh târ ána. dáz ternarius kedrífaltotêr. tûot nouenarium. únde quaternarius kezuíualtotêr. octonarium máchot. Sô máchont síe zuêne dîe uuídermaza. díu des áhtoden téiles mêr héizet. Únde álso filo gemág superoctauus in arithmetica. sô díu diapason symphonia gemág in musica. díu tonum máchot. [Táz íst álso er échert châde. sô filo tonus kemág in musica.] Dér réhtes sánges ómezigosto níumo íst.

[Tonus lîutet tíechor án demo sánge. dánne semitonium álde dehéin ánder enchédunga.]

Dánnan neíst nîeht. táz tar ána míssehélle. álde únder zuísken ferstôze.

[íh méino únder tribus ín quatuor. álde únder octo. únde nouem. Nîeht ne skéidet sie.] |

99. Únde bedíu geuállet íro îouuederêr demo ándermo. in gelímflichero fûogi. Táz íst nû dés sia lústet. táz íro zuéio námon zála sô gehíllet. Sô guíssiu rárta dero numerorum. féstenota íro den gehîleih mít uuârero rédo.

[uuánda numerus ne tríuget nîeht.]

Dánnan gehîez si íro sélbun. uuîbo fréuuista. in álla

mense absoluta mortalitas? Dehinc quod trias triplicata nouem numeros facit; quaternarius autem per diplasion geminatus octo reddit. Nouem uero ad octo epogdon numeri efficiunt iunctionem, tantumque pensat in numeris, quantum symphonia diapason in melicis; quae tonum facit, qui est consonae unitatis continua modulatio. Ex quo nihil est, quod discrepet aut resultet in medio, consentaneaque congruit iugitate. Ergo praedictorum nominum numerus concinebat.

Sic igitur rata inter eos sociatio copulam nuptialem uera ratione constrinxit, ex quo commodissimum sibi conubium

álla uuîs kûoten gehîleih. mánigtâhtigiu áber fóne ánderên sórgon.

REMEDIUM CORPORALITATI CONTRA CELESTES IGNES PARATUR.

Únzuîuelig tô uuórteniu des kehîleiches. stûont si sórgen íro scôni. únde iro lîchamhaftigun uuíste. Sî insáz íro fórhtelíu. sô si báldo máhta ze lîdenne an íro nóh tânne tôdigên líden. únde smálen fóre mágeri. díu sínuuelben hímel fíur. únde dîe brúnste. déro zúndenton stérnon. Dára gágene máchota sî éina únuuartasaligi des álten saturni.

[dáz chît éin únuuartesalig sálb témperota sî mít témo fróste saturni. dáz sia fóre | demo fíure skírmdi. Abderites hîez saturnus. fóne démo stéine. dén greci héizent abaddir. dén ér ferslánt fúre sînen sún.] 100

Únde dára zû stéinen gemískelotên. únde zuíen [dáz chît poúmen]. uuárf si óuh zû mánige sláhta chrûtero. únde líbhaftero.

[Uuánda physicam ûobendo. tráhtota si fóna állên creaturis.]

Ter chólchisko gérmenod uuárd óuh fóne íro gezéichenet rézzondo mít adamantînero uuássun.

[Mít íro hérten grífele scréib si zóuuerlichíu carmina. ál sólchiu ûobent. tíe in scithia sízzent. tánnan medea uuás. tiu handéga gálsterâra.]

nubium letabunda alio mentis fluctu multiuida concitauit. Nam nihil diffidens animo decori, formae ac substantiae coepit formidare corporeae. Quippe perferendos flammarum caelestium globos, et ignes ardentium siderum mortalibus adhuc artubus et macilenta gracilitate siccatis, non incassum tremebunda formidat. Sed aduersum illa quoddam abderitae senis alimma, (i. incorruptum) cui multa lapillis surculisque permixtis herbarum etiam membrorumque concesserat, praeparauit. Colchica etiam in centum uoces continuata fiducia (i. incantatio) adamantini cacuminis impressione sig-

Táz càrmen fùorta sî ûf sáment íro. êrsamo. únde zîero gáreuuiu. únder daz hêrtvom. uuíder demo hímel fíure. únde uuíder déro nâhuuertigi dero góto. [déro ringa sî dúrhsliefen sólta.] Dô sméiz sî síh ána íro sálb. kemáchotez ûzer touue. dáz án dęs mânen níuui gelésen uuirt.

[íh méino únz er îo ána níuuez lieht fóne dero súnnun enfáhet.]

PERIERGIA SUUM STUDIUM GRATIS EXHIBET.

101. Únz sî dáz ál uuórhta. sô gesáh íro dìonest uuîb periergia. [dáz tir chît studiosa operatrix.] fúre sîa sórgendíu. uuánda sî íro geáltera uuás. uuáz si téta. sî dánches tára châme. álde dára geséndet uuâre fóne dero mûoter. Únde sô sî gesáh uuártendo dúrh tìa nûot tero túron sîa dáz állez réisonta. Sô begónda sî éina ándera íro díu inchúnnen. díu agrimnia hîez. [dáz chît uigilia.] únde in íro chémenatun dero vuáhto flág. zíu sî íro fróuuun éteuuaz ne lieze slâfen. íro scôni ze behâltenne.

[uuánda uuáchun bléichi máchont.]

Sîd sî iz állez fúre sîa tûon máhti. úbe sî iz íro befélehen uuólti. Únde chád síh erfáren háben mánige stéte. únde uuóla befúnden háben. uuáz íro uuídemdiuue*) [íh

*) Das e am Ende ist aus a gemacht.

---

natur; quod aduersum ignes superos et deorum confinia praeparata, decoris incuriam uenustatis etiam lumine submouebat. Denique reuibratu suo corpori mensis apposito, irrorati liquoris illiniebat unguentum.

Sed quum talia uirgo componit, pedissequa eius periergia, utrum matre uirginis missa an sua, utpote eius collactea, trepidatione sollicita quid ageret conspicatur. Quam quum disponentem praedicta rimatim ab ostio speculabunda cognosceret, aliam eius ancillam, cui agrymnia uocabulum est, ac quae intra cubiculum praebebat excubias, adorta est increpare, quod paullulum conniuere seruandi decoris gratia uirginem non siuisset, quum ipsa haec cuncta, si philologia iniungeret, ualeret implere. Nam iam multa asserit circuisse, mancipiaque dotalia, quid solertiae, quid

méino septem liberales artes] quúnnen éigîn [fóne íro brûtegómen mercurio.] ióh chléinlistes. ióh vuîb|zîerdo. 102 ióh ánaslóufo. Únde íro uuésen chúnt. uuáz sélber der brûtegomo tûe. uuáz man ióh tûe in in iouis hóue. Únde úbe der tágerod sîna fácchelun. únde sîn scôna lîeht inzúndet hábe. Úbe dero súnnun réita in uuágo uuáre. únde des tágostérnen rós káro uuâre. Únde sô getâner knûoge ságeta si. dáz sî ál erlûoget hábeta. mít fúreuuizlichero spého.

NOUIS MATER INDUMENTIS FILIAM ORNAT.

Tô gîeng ín álles káhes íro mûoter. Sî sâr. sô sî sîa gesáh. gágen íro lóufende. únde sîa chússende. ságeta sî íro. uuáz sî uuárnungo gemáchot hábeta. Áber sî gáb íro uuât. únde zîerda. mít tîen sî gegáretíu. síh ne erchâme dero góto míteuuíste. Sî gáb íro uuât ze lîche. [dáz íst tíu ínuuertiga ratio.] únde úberslóufe skînhaftez. ébenuuîzez mílche. [dáz íst tíu scôni íro honestatis | únde iro sapien- 103 tię.] Dáz sîe uuólton uuízen geuuórhtez uuésen. ûzer déro uuóllo dero tíurron chríutero. mít téro síh kárcuuent tîe frùoten bíscofa in india. únde dîe ánasídelinga umbratii.

[Uuánda indis uuáhset tíu uuólla án dien chríuteren. mít téro sie íro bíscofa gáreuuent. álso oúh seribus tia sîdâ uuáhsent an dien bóumen. ûzer dîen die féllola uuérdent.]

---

ornatus. quid denique indumentorum sumerent comperisse. Non sibi quoque nescium, quid sponsus ipse peragerel, quid iouis in palatio gereretur; an leucothea succenderet facem lumenque purpureum, et an solis remigia uigilarent sonipesque phosphori comeretur. Id genus innumera, quae curiosis perscrutationibus aspexerat, astruebat. Uerum secretum cubiculi repente phronesis mater irrumpit. Quam quum uirgo conspiceret, ad eam accurrens, honorandumque pectus exosculans, praeparatorum boematon consciam fecit. Uerum illa exuuias filiae ornatusque detulerat, quis induta deorum sociari coetibus non paueret. Itaque uestem peplumque lactis instar fulgidum dedit, quod uel ex illa herbarum felicium lana, qua indusiari perhibent indicae prudentiae uates accolasque montis umbratii.

Únde uuás iz ûzer bíssinemo gárne. sô iz târ in lánde síto íst.

[târ dér fláhs uuáhset. tér bissus héizet.]

Tára nâh légeta si ûfen íro hoúbet mágedlichen góldríng. tér méist clánzta fóne déro scôni. dero míttun gímmo.

[íh méino díu gágen míttemo énde stûont.]

An déro gímmo stûont tîefo gegrában. éin gehélmot tîerna. gefúrchúllotiu. sámo so dáz pílde getân uuás tero troiâniscun toúgeni.

[Palladium stûont târ ána gegrában. dáz chît
effigies palladis. táz troiani gebórgen hábeton.
uuánda iz ín fóne hímele chómen uuás. sô sîe iz
uuízen uuólton. So uuîo éin ánder palladium dâr
ze ánasíhte uuâre. míchelez. hólzinez. Áber dáz
uuârra paladium uuás fílo lúzzelez trôlicho séhen-
104. tez. | únde uuénescáftontez. Dés kelîhnisse trûo-
gen dîe troîanisken chúninga. an íro coronis in
iaspide gemma.]

Áber íro sélbun nám sî dén béndel ába. dén sî íro gáb síh ze brústpéndelonne.

[i. fasciam pectoralem. mít téro síh fróuuvn iú zîerton. tíu caritatem bezéichenet.]

Únde nîo íro tóhter âne sîa gegáreuuet ne uuúrte. bedíu bánt sî íro. dáz íro iz sô fílo báz zâme. Âne dáz skûohta sî sîa. mít keflóhtenemo bíneze. nîo íro lîde îeht stírbiges ne beuuúlle.

[Der bínez pezéichenet inmortalitatem. uuánda

Et quantum usus eius telluris apportat ex candentis byssi netibus uidebatur. Dehinc apponit uertici diadema uirginale, quod maxime medialis gemmae lumine praenitebat, ex qua galeata quaedam obtectaque uultum uirgo instar secreti troiani penitus incisa resplenduit. At cingulum, quo pectus annecteret, sibi prudens mater exsoluit, et ne philologia ipsius honestis phronesis careret ornatibus, eius pectori, quo uerius comeretur, apposuit. Calceos praeterea ex papiro textili subligauit, ne quid eius membra pollueret mor-

er îo grûone íst. fóne dero názi. án déro er stât. únde dánnan er námon hábet.]

Áber mít uuîzemo roúhfáze. fóllemo stánctíurdon. uuárd íro bánt pehéftet.

[Taz roúh pezeichenet tén líument tero túgedo. dîe án dien uuîsen îo súlen uuésen.]

ANTE FORES UIRGINIS. INUITANTES EAM AD CELESTIA CAMENAE ASSUNT.

Sô uuárd táz ter tág pegónda décchen die stérnen.
Irbáronde dîa únera dero | mánézon. 105.

[Cibus héizet grece brosis. dánnan sínt ambrones kenámot. Dîe héizent oúh antropofagi. dáz chît commessores hominum. in scithia gesezzene. Sîe ézent náhtes. tés sie síh táges scámen múgen. álso man chît. táz óub házessa hîer in lánde tûen. Áber uueletabi dîe in germania sízzent. tîe uuír uuílze héizên. dîe ne scáment síh nîeht ze chédenne. dáz sîe íro parentes mít mêren réhte ézen súlîn. dánne die vuúrme.]

Sô iz únder zuísken lîehten íst. Sô der tágostérno in scônero fáreuuo skînet. Sô der grâuuo rîfo uuirt án démo écheroden tóuue. Únde diu scâf ûz án dia uuéida dríngende. die stîgâ eruuégent. Sô aber die sórgun grûozent tiu hérzen. Únde der slâf hína flíhet ze loetheo fluuio.

[dâr sîne séldâ sínt secundum fabulas. uuánda

---

ticinum. Acerta autem multo aromate grauidata eademque candenti manus uirginis onerantur.

Et iam tunc roseo subtexere sidera peplo
Coeperat ambronum promens aurora pudorem;
Quum creperum lux alma micat gemmata decore,
Quum nitet aurato, fit et quum fulgit phosphorus astro;
Tunc candens tenero glaciatur rore pruina et
Matutina greges quatiunt in pascua caulas,
Languida mordaces quum pulsant pectora curae,
Et fugit expulsus lethea ad littora somnus.

er obliuionem máchot. álso óuh tíu sélba âha tûot tien sêlon post mortem dâr trínchentên.]

An díu uuárd éin sûoze stímma fóre íro túren. mít
105. mánigfaltero lústsami. | Tén sonum máchota díu mánigi dero gesámenoton musarum. mít méisterlicho gerárten lûtôn. ze êron dien uuîhen brûtlóuften. Dâr ne gemángta suégelsánges. nóh séitsánges. nóh téro fólleglichi dero órgenlûtun. Áber gerárte ze mammentsamemo sánge. íóh keduuýngenemo ze mézhaftigemo ûzlâze getâten sie sáment stílli dero mágedo sánge. únz sie óuh táz erfólloton.

[Ze êrest súngen diu musica instrumenta. dára nâh súngen sélben die musę.]

106. Únde dô úberuuánt | íro gesémine. álla dia órganlichun sûozi. béidiu. íóh in déro lûtreisti dero stímmon. íóh in déro lústsami dero vuîsun. únde mêterlicho súngen siu dísiu uuórt.

MUSARUM INTERCALARIS.

Nû fâr ûf tíerna in hímeliske séldâ. gerístig píst tû sólchemo gehîleiche. Dia suêr iuppiter héizet tíh fúnden úber díe hóhen stérnen.

Ecce ante fores quidam dulcis sonus multifidis suauitatibus suscitatur, quem musarum conuenientium chorus impendens nuptialibus sacramentis modulationis doctae tinnitibus concinebat. Nam nec tibiarum mela, nec ex fidibus sonitus, nec hydraularum harmonica deerat plenitudo; sed in blandum collata cantum, ac modificato fine compactum uoci uirginum complementi spatio ratum fecere silentium. Ac tunc ille omnis chorus canoris uocibus dulcique modulatu praeuertit omnes organicas suauitates, et cum sacrae numeris cantilenae haec dicta funduntur:

Scande celi templa uirgo
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

LAUS PHILOLOGIAE DE ASTRONOMIA. URANIA. |

Tô sáng sús urania. dien ánderên gesuîgentên. Nû fár. únde síh tia hímeliskun mánigi. únde die hóbina dero hímelgíbelo. únzuîueligíu. únde báldiu. fóne dero gótehcite. Dea uuérdendo. uuírdest tû dés álles kuís. tés tu fóre uuáre únguis. Tû uuâre êr frâgende. uuáz tie zesámine háftenten rínga déro planetarum úmbeuuárbti. nû uuírdet taz tû sélba scáffunga tûost íro férten. Tû gesíhest tir sélba sô dû dára chúmest. uuío getân geflúhte die rínga bínde. Uuélih núsla sie úmbehábee. 107.

[Uuánda ultima spera. dáz chît celestis spera. úmbehábet tie ándere.]

Únde uuío mánige dero éngeron. dér uuitero ríng úmbehábe. uuáz tero planetarum férte iágoe. uuáz si óuh lézze.

[Dáz tûot tíu chráft tero súnnun. Sì gíbet ín éinuuéder spûot. álde tuâla.]

Únde uues skîmo den mânen getûe. uuáhsen. únde suînen.

[Sô er férrost kât fóne déro súnnun. sô mág sî ín únder skînen. bedíu íst er dánne fól. sô er áber bî íro gât. uuánda sì ín dán|ne óbenân ána skînet. pedíu íst er dánne uuáner únseren óugon.] 108.

Uuélih fíur den hímel irlíehte. [Uuélez. âne dero súnnun?] Únde uuío mánige stérnen sì uuídere getríbe.

[Dáz tûot si díe planetas. sô sì sie retrogradas máchot.]

Tunc urania caeteris paullulum reticentibus, cepit:

Sidereos cetus et culmina sacra polorum
Nil iam coniiciens numine fisa uide.
Olim disquirens nexos quid torqueat orbes;
Nunc presul causas raptibus ipsa dabis.
Quae circos textura liget, quae nexio claudat,
Ambiat et quantos orbita curua globos,
Sidereos cursus quid cogat quidue retardet,
Quis lunam flammet uel minuat radius,
Qui coelum stellet fomes et quanta reuoluat,

Târ síhest tu. uuío getân dero góto fliht sî. únde uué-lih scáf íro ríhtennes sî.

Fâr hína ûf tîerna in hímeliska sélda. uuírdig pist tv dáz tu sô gehîest. Tíh héizet fúnden iuppiter úber die stérnen dîn suêr.

LAUS MUSICAE DE PERITIA. TUNC CALIOPE.

Dîe brúnnen magnesię hábent tíh ketrénchet. tû hólda dîerna dîen dir gelîchetên musis.

[Magnesia íst in thesalia. Dâr ist libetros fons. úmbe dén mánige poetę sízzent. sámo so. die nôte sîn poetę. die ín trínchên. Uuánda óuh tú philologia musicam chánst. pedíu skînet. táz tû libetron getrúnchen hábest.]

Únde der brúnno dés rósses pegasi [dáz ûzer démo blûote uuárd gorgonę] hábet [sáment tien poetis] tíh ketrénchet.

109. [Pegasus chît fáma *(sic)* uuánda poetę | sínt famosi. bedíu chît man sîe getrúnchen háben dés prúnnen. dén pegasus ûzer dero érdo slûog. mít sînemo fûoze.]

Tír stât óbenan gelóuber aon. gezîerter mít poetis.

[Aulę héizent tie fistulę. coraulę héizent cornee fistulę. dáz chît tubę cornee. Coraulus sélber der cornicen.]

Quae sit cura deis uel modus, aspicies.

Scande celi templa uirgo
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Tunc calliope:

Semper complacitis amica musis,
Cui magnesia poculum fluenta,
Et fons gorgonei tulit caballi
Uertex aonidum uirens coraulis,

Apollinis pérge dír gágene blûomen hábentemo. Tû bechénnest tero poetarum carmina mít sûozen metris. Dû chánst keánteron citharam pindari musici. Dír irdénchentero chán der séito. únde dáz zíterfin síngen in traciskun.

[dáz chît álso orpheus sáng fóne tracia.]

Únser óuga. hábe ín geuuónchéite. únser héilig sáng ze lóbenne. Únde uuírt kesâligot fóne órganiskên. [dáz chît sánglichen] ringen.

[Álso dánne ríng án démo sánge uuírt. sô iz îo uuídere eruuíndet. ze déro sélbun stéte. dâr iz ánafîeng. Héue únde síng o sapientia – sô fíndest tû dîa sélbun lûtun án demo. a. díu ze êrest uuás án demo. o. Dér sô getâno perhiodus. dáz chît circuitus. héizet colon. úbe dáz uuórt târ ûz kât. sô íh tir nû zéigota. Vbe dáz ne íst. sô héizet er comma.]

Fázo dih tîerna | ûf hína in hímela sólih kehíleih 110.
kezímet tír. Iuppiter din suêr. héizet tíh fáren úber dîe stérnen.

LAUS DE GEOMETRIA. AC SIC POLIMNIA.

Án stéte infáhest tû ze lône. dînero árbeite. den scônen hímel. únde dero góto gesâze. únde dîa síppa iouis.

Cui frondet uiolas parante cirrha;
Tu uatum mela dulcibus camenis,
Et scis pindaream chelim referre.
Te dictante fides sacrumque plectrum
Mouit treicium sonare carmen.
O lux nostra sacros probare cantus
Suesce, atque organicis beare circis.

Scande celi templa uirgo
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Ac sic polymnia:

Tandem laboris fructus aethram fulgidam
Diuumque sedes, ac iouis consortia,

[táz tu sîn snóra uuírdest.] Hina ûf kefûortiu. únde góthcit infáhentiu. Dû dir íu èr geuuón uuâre níuuiu carmina ze máchonne. Ióh kemísgtíu mít mísselichero únde únében mâzero regula.

[Uuîo mánigfalte dir sî díu mísselichi dero níumon. uuér mág táz kezéllen?]

Únde uuáz trîscôzi máchoe. mít strácchentemo réize án dien sîton. únde gefûogtemo an dien órten.

[Dáz íst álso sî châde. Dû chúre in geometria. uuîo drî réiza gréhte. an dien órten síh chússente triangulum máchont.]

Únde uuáz ter ríng úmbebîege.

[dáz chît uuîo ál úmbe gebógener réiz ten ríng máchoe.] |

111. Quuóniu ze chîesenne. dîe uuárbâ des sánges. únde die uuisâ. únde dîe rûorâ dero séiton. Únde álle liste ze chiesenne. únde ál dáz himelsâzen máchon múgen. mít íro hóhen sínne. Scande celi etc.

LAUS DE ARTE POETICA. TUNC MELPOMENE.

Tû bíst quón in scenis ze síngenne diu sáng. tero gescûohton tragicorum mít coturnis.

Profecta carpis, inditoque numine,
Cruenta dudum quae iugare ritmica
Ac dispari mixta sueta regula,
Mox quid iacente, quid iugata linea
Trigonus recurvet, circulusque torqueat;
Malos probare, ac tonos et crusmata,
Artesque cunctas solita, quaeque celitum
Possunt parare mente ad alta culmina.

Scande celi templa uirgo
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Tunc melpomene:

Sueta coturnatos scenis depromere cantus,

[Coturni uuâren ze béiden fûozen geskáffene scúba. Scena uuás éin fínster gádem in míttemo theatro. Dár ínne gesâzen dîe auditores tero fabularum tragicarum. álde comicarum.]

Únde ána háben dáz kescúhe dero comicorum. Únde síngen díu sáng. tíu uuír fóne dír trûogen. dîne trûtun. Sûozemo sánge únsih lúcchentemo.

[únde scúndentemo. dáz uuír síu trûogin. únde gehîeltin.]

Nû síngo íh tír máged mít témo dúnse des sánges. [uuánda dû gútin uuórten bíst.] únsêr trôst únde únser zúnga. | Tînen brûtestûol lústet míh ze zîerenne mít sánge. 112.
dîe zîerda lâ dû lîchen dînên síten. Uuérd mûozist tû sîn dînemo hímelisken chárle [mercurio]. Únde állero hímelfróuuon zímigôsta. Scande etc.

LAUS DE RHETORICA. AC SIC CLIO.

Nû do *(sic)* philologia. dû dir îo chúnnig uuâre. dîna gesprâchi ze geóugenne. mít lángemo díngchôse.

[Álso m. cesar. únde cato censorinus tûont in catilinario. dâr man díngot úber lentulum. únde cethegum socios catilinę.]

Únde den scúldigen genéren mít prázeligemo mûote.

Soccumque ferre comicum,
Et roboare tua tulimus quae carmina cura
Melo fauente ritmico;
Nunc tibi uirgo cano spes atque assertio nostri,
Tenore (i. protractione) uersa carminis.
Nam thalamum redimire iuuat, tu serta probato
Tuis placere ritibus.
Digna maritali semper uidearis olimpo,
Decentiorque celitum.

Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Ac sic clio:

Tu quae rhetorico clangere sirmate,
Atque reum rabido (i. commoto) absoluere pectore,

[Álso ôuh tô cesar uuider catone uuôlta genéren. die sélben socios catilinę.]

Tû uuílon dîne ántsazigen rédâ féstenôst mít pánden.

[Ántsazig sint tie rédâ. die mít syllogismis kebúnden uuêrdent. uuánda syllogismi sínt nôtféstiu gechôse. dára uuidere nîoman nîcht ketûon ne mág. Tîe héizent latine ratiocinationes. únde álso ratio íst. quę discernit inter uerum falsum. sô íst ratiocinatio. rationis certę exhibitio. Uuénne geskíhet tíu? âne sô éin fóne ánderen geóuget
113. uuírdet. únde fóne dien guissot | uuírdet. Tés íst târ fóre exemplum gegében. dáz iz chît proponendo. Èteuuanne feruéret tér in férte íst. Únde assumendo. Der hímel íst in férte. Únde concludendo. Dánnan feruéret er. Án dírro rédo íst éin geuuíssot fóne zuéin. uuánda fóne dero propositione. únde dero assumtione. úbe sie uuâr sínt. uuírt tíu conclusío geuuâret. fóne díu intsízzent tíe den syllogismum. díe sîna chráft uuízen.]

Tero mícheli des hûfen zuô légende. die geráspoten chléinunga.

[álso iz tánne féret. sô man dero mínneron díngo nîeht fersuîgen ne uuíle. úmbe diu mêren. dóh is án dien mêrên gnûoge uuâre.]

Únde éteuuaz lásteron mít cramatichis êo.

[Sô man ôfto tûot barbarimum. álde soloecismum.]

Kelóuuiu. uuáz zuiuelchôsondo dia ríhti des kechôses írre.

[Dáz tûot amphibolia in gramatica. álde so-

Quae nunc sensa ligans horrida nexibus,
Soritas (i. minutissimas rerum collectiones) cumuli accessibus aggerans,
Nunc quid grammatica stringere regula,
Quid fandi ambiguis conterat ordinem,

phisma únde dialectica. Déro béidero chît si sîa chûnniga.]

Kelóuuiu ze trîegenne mít rértigên rédon.

[Dû des álles méistra únz hára uuâre.] dû fár nû. únde scóuuo die gestérnoten ínferte des himeles. Únde lébe dâr in déro héiligun zórfti des hímeles. dia dû | ze lône di- 114.
nero árbéito chûnnên sólt. in uuâremo liehte. Scande etc.

LAUS PHILOLOGIAE DE PHYSICA. MOX ERATO.

Mâre dîerna ánagenne dero listo. dír nû indân uuírt iouis fálanza. mít réhte dîenot tír disiu ánasíhtiga uuérlt. in gótes ratione iû êr. úngesíunlicho uuésentíu. Dír éinun sínt chúnt tisiu fóne naturis ketânen sáng. íh méino zíu die léidsámen blíccha geskéhen. [dáz chît uuánnan sie geskéhên.] Uuánnan der chláfondo dóner geskéhe.

[Sô der uuínt ín dien uuólchenen betân uuírt. tánnan ûzpéitendo chláfot er. dér chláfleib héizet tóner. Áber ûzfárendo. únde diu uuólchen bréchendo. mít mêrun hírlichi dánne iz íoman geságen múge. irréchet er daz fíur. Dáz fíur íst sô fílo máhtîgera. sô iz chléineren geziuges íst. uuánda diu lúft kebíret iz. Sî íst is materia.]

Solers docticanis ludere sensibus;
Nunc stellata poli conspice limina,
Et candore sacro aetheris utere,
Quem uero pretium est noscere lumine.
Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Mox erato

Caput artibus inclita uirgo,
Cui panditur aula tonantis;
Merito tibi subditur orbis
Rationibus ante repertus;
Sacra fulgura cur rutilescant:
Fragor intonet unde resultans;

Uuáz óuh táz régenuuázer máchoe. dien uuólchenen uuîlon trûobenten. uuîlon názenten.

115. [Uuáz âne dáz síu sô gedíc|chent. únde sô gerínnent in uuázerîne zásamen. dáz tie gesámenôte. únde ze trópfôn uuórtene. bedíu hára nídervállent. uuánda siu diu lúft târ óbenan inthában ne mág.]

Uuáz úns nâh tien uuínterlichen úngeuuíteren. áber den lénzen hára tûe eruuínden. Zíu der iâr ríng úmbe trîbe álle zîte. ílende ze íro énde. Uuáz tíu álliu rédo hábên. ánderên tóugeníu. âne dír. dáz síngen uuir. Scande etc.

LAUS DE ARUSPICICA. AT TUNC TERPSICHORE.

Frô bín íh úmbe dîa êra dînero gótheite. Ten hímel síhest tu. dér dîn lôn íst. Dáz hábet tír guúnnen dîn gedáhtigi. únde dîn îligi. Tíz hábet tír gegében dîn sórgen. únde dîn uuáchen mít liehte. Dáz tír tág. únde náht ána uuás. Tû hábest kelírnet spûotigo. dénchennes mûodiu.
116. bûocho geládeniu. uuîzega | uuórteniu. so uuáz tie uuîspra
chonten *(sic)* lêrent. ín dien uuitchéllen.

Quid agat per aperta madorem,
Modo nubibus imbrificatis,
Quid euntibus agmine nimbis
Reuocet nitidissima uerna,
Rotet omnia circulus anni
Properantia claudere secla.
Quid habent rationis operta,
Canimus tibi cognita soli.
Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Ac tunc terpsichore:

Letor honoris meritis astra uirgo conspicis,
Hoc tibi sollers peperit ingenium labosque,
Ista peritis tribuit cura uigil lucernis.
Perdia pernoxque, sacris namque onerata chartis
Quicquid agentes stoici praescia dant futuris

[Dáz sínt stoici die íro uuîstuom ze athenis ín porticibus ûobton.]

Tû gefúreuangost mít pálden uuîzegtûomen. únzuíueligo. uuáz án sabaeorum altaro fíuren der róuh chúnde.

[Dîn uuîstûom gíbet tir dîa prescientiam futurorum. dîa sie sûochent án démo tóume des áltaris.]

Únde uuáz ter rúghstang uuélle. dâr tura brínnent in áscun. álde uuáz tîe héilesoda uuéllen. die augures fórderont an fógelrárton. dáz uuéist tû ál. Scande etc.

LAUS DE ARUSPICIO ET DE AUGURIO ET CONIECTURA. TUNC EUTERPE.

Zéigara des uuîstûomes. píst tu dîerna. dû ze hímele stégon máhtôst. Únde uuîsên gében dîe lêrâ. dánnan sie chúnnîn bechénnen síh sélben.

[Uuánda dáz prouerbium chám fóne hímele. gnoti se auton. dáz chît scito te ipsum. Dáz íst fóre állemo uuîstûome.]

Semper anhelis docilis fomitibus tulisti.
Nam sabaeorum rapidis quid uapor edat aris,
Fumida quid turicremis aura paret fauillis,
Omina uel certa ferant uocibus auguratis,
Intrepidis nec dubitans fatibus anteuortis.
Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Dehinc euterpe:

Uirgo perite,
Preuia sortis,
Quae meruisti
Scandere caelum,
Sacraque castis
Dogmata ferre;
Noscere semet
Quis ualuere,

117. Únde dánnân | prophetę óffeno chúren dîa chráft íro sélbero úrlages. [fóne démo sie múrgfare sínt.] únde dîa uuîoliche dero góto. [án dérø sie êuuig sínt.] Únde bíst tû zéigara des uuîstûomrs. tû dero philosophorum sínna. [fóne íro lêro] getâte skînen. álso stérnen. Únde dû geóndôst dien únuuírigen. únde dien tôdigen gót pechénnen. Fóne démo réhte fár dû nû hína ze demo hímelhêrote. Díh échert éinun gezímet kehîen ze mercurio. Scande etc.

PRECONIA MERCURII. DEINDE THALIA.

Sâliga. dû mít sólchemo lóbesánge dero góto gehîen sólt.

Quisque uidentes
Lumine claro
Numina fati
Et geniorum
Cernere uultus:
Quaeque platonis
Pythagoraeque
Esse dedisti
Sidera mentes;
Tuque caducis
Mortalibusque
Nube remota
Cernere iusti
Numina celi:
Iure senatum
Scande tonantis,
Quam decet unam
Mercuriali
Federe iungi.

Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Deinde thalia:

Beata uirgo tantis
Quae siderum choreis
Thalamum capis iugalem,

Ac

sólt. únde sô uuérden sólt iouis snóra. dero uuérlte dés fólchete uuésentero. Áber uuéles kótes uuínia uuírdest tû? Dér álles éiner flîegendo. fúre îlet tia sûnnun.

[Lucifer tûot iz oúh. náls áber flîegendo. núbe ûfen sînemo rósse. sô er fóre chád.]

Uuácherer in sînero gáhun férte. | Sô er díu óberen 118.
erstríchen hábet. sô erféret díu níderen.

[Uuánda ér íst in sînero ábsida ófto óberôro dero súnnun. ófto níderôro. sô platonici châden.]

Tér éino hímel geuuáltig uuórten íst fóne ioue uuénen sîna geuuáhtlichun gérta fóre dero rîtentûn súnnun. tér gérno héizet áber geláden uuérden. dén áren des suídenten osiris. dér in egypto den chórnsâmen fánt.

[Uuánda sîn gérta tôdet únde chícchet. strît zérendo. únde sûona máchondo. bedíu gíbet er oúh sâte. nâh temo snîte. Dáz osiride sîne árbéite dîent. táz kelâzet ímo mercurius. Sîn uuíllo récchet ten rât.]

Dén iouis sélbo mínnôt. Tén sín stîefmûoter uílo

Ac sic fauente mundo
Nurus adderis tonanti;
At cuius esse diui
Tibi contigit maritam?
Eius meante penna
Qui solus astra mundi
Praeteruolans perexit
Rapidis uigil procellis;
Qui quum superna tranat,
Freta et tartarum recurrit;
Qui solus ante currum
Et candidos iugales
Almi potens parentis
Memorem ciere (i. mouere) uirgam;
Qui fata (i. messionem) succidentis
Separat libens osiris,
Sationibus grauari
Genitalibus repertis
Quem scit pater deorum;

uuílligo sóugta. doh sî ánderíu íro stiefchínt házetî. Dés
kesprâchi síh fermúgentero. állêr árger strît sélchenet. [táz
chît stíllêt.] Témo sprêchentemo. állero strîtolih síh in
zuéi téilet.

119. [íh méino in tôd. | únde in lîb. tôd tero fient-
skéfte. lîb tero sûono. álso iz fóre chît.]

Ér íst tero góto chúnnigosto. nóh tánne bíst tû chúnnigora.

[uuánda ratio gemág mêr dánne sermo.]

Nû uuérdent sâlig tîe lîste. dîe ir béide sô gehéiligont. táz sie ze hímele léitên. únde mérmiskon den hímel indûen. Únde sie gûot uuíllige ménnisken getûen fáren. únz hína ûf ze demo óberen lîehte. Fóne iú zuéin. erfúllet sínnigi die ménnisken. [Ír gébent tien ménniskon múnderen sín. únde zímigen.]

Fóne íu geuuínnent kesprâche ménnisken êuuiga gûollichi. Pedíu gehéilegont únsih. únde álle lîste.

Cui lacteam papillam
Gaudens dedit nouerca;
Cuius uigente uirga
Dirum stupet uenenum,
Cui uirus omne fanti
Orbem facit gemellum.
Est doctus ille diuum,
Sed doctior puella.
Nunc nunc beantur artes,
Quas sic sacratis ambo,
Ut dent meare coelo,
Reserent caducis astra,
Ac lucidam usque ad aethram
Pia subuolare uota.
Per uos uigil decensque
Nus mentis ima complet;
Per uos probata lingua
Fert gloria per aeuum;
Uos disciplinas omnes
Ac nos sacrate musas.

QUATUOR UIRTUTES EAM UISITANT. FRONESIS. DIKIA. SOFROSINI. ANDREIA. UEL YSKIS.

Ûnz tie musę uuîlon súnderigo. uuîlon sáment sús
súngen. Únde sûoze stímmâ sús hértotôn. Uuâr châmen
fróuvûn dára in íro sélda. únde oúh ínnôr in íro bétte-
chámera. lúst|same fóne chíuskero zîeri. Scône în ána- 120.
síhte. nî fóne dehéinero irdâhtero máchungo. Fóne sélb-
sconi skîmbare.

Déro hîez ęíniu frûtheit. Cnôto únde insténdigo síh úmbeséhentiu. Únde díngolih skéidende mít quâremo únderskéite.

Íro suéster hîez iustitia. Mánnolichemo réhtonde. nîomannen ánderes héfenonde. dánne sô er uuérd íst.

Diu drítta hábeta námen fóne déro mézhafti íro sítô. Únmîotegerniu únde fermîdennes mâriu.

Únde díu nóh tánne uuás. tíu hîez stárh. únde máhtig.
in uuíderuuartigen díngen úngeuuéibtiu. únde gágen árbei-
ten ióh lído stárchiu. Díe îlton sîa hálsen. únde chússen.
Únde sô sie sîa dâr in chémenâtun gesáhen fórhtela. únde
sámo so lîehtskíhtiga. ióh râtelôsa. | Íro brúste únde íro 121.

Dum haec igitnr musae nunc solicanae, nunc concinentes interserunt, uicissimque mela dulcia geminantur, ecce quaedam matronae sobrio decore laudabiles, nec conquisitis figmentis circa faciem uultuosae uerum simplici quadam comitate praenitentes, in penates uirginis thalamumque conueniunt. Quarum una intenta circumspectione cautissima, et omnium rerum uigili distinctione discriminans, dicebatur prudentia uocitari. Huius germana sua cunctis attribuens, nullumque eo quo non merebatur afficiens iustitiae ferebatur sortita uocabulum. Uerum tertia contemtis muneribus atque abstinentia praedicanda, ex morum temperantia nomen acceperat. Quae supererat, fortissima, ac tolerandis omnibus aduersis semper infracta, subeundis etiam laboribus, robore quoque corporis praeparata, uirium uocabulum possidebat. In amplexum eius osculumque deferuntur, atque eam quum intra cubiculum conspicerent, per omnia trepidantem et uelut lucifugam haesitationibus

ánasiune handelonde. gnôton sie sia fúre chêmen ze állero óugon. únde ze állero gesíhte.

PHILOSOPHIA ACCESSIT NUNTIA.

Sô chám dô éiniu getrágenlichíu. únde ántfáltsin. [nâh temo philosophorum síte.] únde dés kûollichíu. dáz fóne íro. gót sie álle lâzet ze hímele chómen. Sò sî dia gesáh. sò uuás íro sâr dára ze íro nôt. únde érnest. Álso si sólta. sì uuás tíu íro báldo fóne guíshéite geuuîzegot hábeta dia hímelfárt. Únde nû bôtescaft trîbet fóne mercurio. sîa ze uuîsenne. ze brûtlóufte.

TRES GRATIAE QUAE ET CARITAE.

Châmen óuh ze íro drî dîernun êbenzîere. únde ében
frôniske in ánalútte. Mít kerígen zesámine gebúndenên
122. hánden. únde gezîerte mít rósebluomôn. | Téro éiniu chústa
sîa án demo únderbrâuue. Ánderiu chústa sia án den múnt.
tíu drítta án die brúste. Táz téta diu êrista. dáz sî íro
frôlichív óugen regâbe. Ánderiu. dáz sî íro gesprâchi ge-
gâbe. Diu drítta. dáz sî íro uuvnnesami in mùot kâbe.
Sie hîezen carites.

---

torpentem, pectus eius faciemque tractantes in conspectum omnium et publicam uenire faciem compulere.

Post has ingressa quaedam grauis crinitaque foemina, et ex eo quod per ipsam iupiter adscensum cunctis in supera tribuerit admodum gloriosa. Quam quum uirgo conspiceret, ad eam omni studio affectuque concurrit; quippe quadam fiducia compertorum, ipsa eidem scandendum celum fuerat augurata, et nunc ad eam in nuptias corrogandam ab ipso transmissa maiugena. Praeterea tres puellae uultu decoreque parili ac uenustate luculentae, sertis relegatae inuicem manus rosaruinque speculis redimitae ad uirginem conuenere. Quarum una deosculata philologiae frontem, illic ubi pubem ciliorum discriminat glabella medietas, alia os eius. tertia pectus apprehendit. Uidelicet prima, ut „laetos oculis afflaret honores" secunda gratiam eius linguae inspirabat; animo tertia comitatem. Quippe

[nâh tien lûtreisten suégelon. mít tien álliu guóniu sáng úbersúngen uuérdent.]

Unde so uuáz sie geftengen. dáz ketâten sie êrsam. Sò dîe sia dô getâten fólla liehtes. tára nâh mískton sie sîh zû dien musis. únde tâten ín gerárte méttoda. dáz chît sie tâten ín síngentên mít íro líden gehélle ánterungâ. únde brûtliche trétenôda.

LECTICA QUA UEHENDA ERAT IN CAELUM.

Ín in dês uuárd tôz in állen stéten. fóne lûto skéllen-
tên timpanis únde cimbalis. Sô dáz ióh tero musarum
sáng túnchelôra vuúrde. fóne déro lûtréisti dero timpano-
rum. | Sáment temo skálle chám éin trâgebétte gestérno- 123.
tez. temo die sélben dôza fóre skúllen. áfter bezéichen-
lichemo síte. In démo trágebétte sîto uuás tie gehîen-
ten gútennâ. hína ûf chómen in déro hímeliskon chámerlingo
gnòzskefte.

ATHANASIA PER UOMITUM A MORTALITATE EAM PURGAT.

Dâr fóre fûor éin fróuua. chéiserlichero getâte. in héiligemo. únde in hímeliskemo lîehte skînentíu. únde in êruuirdigero bíscofheite. Álle dîe dâr uuâren. únde sîe ersáhen. dîe êretôn íro mârun mágenchráft. sámo sô hálta-

---

illae carites dicebantur, et quicquid apprehenderant uenustabant. Quae quidem uirginem postquam lumine repleuere, musis admixtae etiam gesticulationes consonas atque hymeneia dedere tripudia. Sed ecce magno tympani crepitu crotalorumque tinnitu uniuersa dissultant, eousque ut musarum cantus aliquanto bombis tympani obtusior redderetur; et cum sonitu introfertur lectica interstincta sideribus, cui ritu mystico crepitus precinebant, qua mos fuerat nubentes deas in caelestis thalami peruenire consortia. Ante hanc quaedam augustioris uultus femina, ac sacro lumine aethereoque resplendens uenerabili antistitio praeminebat. Quam quum omnes, qui adfuere, conspicerent, reueriti inclitam maiestatem, ut deorum omnium

run dero góto állero. ióh tero uuérlte. Téro uuás námo immortalitas.

[Sî máchot deos immortales et eternos. únde mundum perpetuum.]

Únde hôre hára mágeti chád si. Tero góto fáter hábet kebóten. dáz tû ûfen dísemo chúninglichen trágebétte
124. fárêst ze hímele. | Dáz nehéinemo dero írdiskôn mûoza neíst ze hándelonne. Nóh tír sélbun êr mînemo tránche. Únde mít témo uuórte. ergréifota sî íro brúste. únde dén sprúngezôd íro hérzen. Ióh sî sâr guuár uuérdende. ín fóne ne uuéiz uuélero fúlli erspárten. únde inbláhenen. [dáz chît fóne inbláheni. únde fóne irspérredo uuórtenen.] sô se chád si. tû ne irspîêst tisen glónken. dés tu fólle brúste hábest. únde dû ne uuérfêst tén ûz. nóh tû dára ne chúmest. târ dû úndôdig sîst. Tô erspêh sî sâr hírlicho síh péitendo ál dáz. tés sî ín íro guuár uuárd. Dára nâh uuárd. táz sî mít árbeiten irspêh. ze állero sláhto bûochen.

[Uuánda fóne éinemo fonte rationis. chóment álle bûohlíste.]

Târ máhtist tu séhen. uuío mánigiu bûoh súnderigiu. únde zesámine gebúndeniu. únde uuío mánigero sprâchon
125. scrífte ûzer íro múnde fûoren. Súmelichiv vuâren ge|uuórht ûzer demo egypzisken bíneze. dér mít cêdrinemo flíede

---

mundique custodem; huic athanasiae nomen fuit. Et heus, inquit, uirgo, precepit deorum pater, hac regali lectica in celi palatia subueharis: quam quidem nulli fas attrectare terrigenae. Sed nec tibi quidem ante nostrum poculum licet. Et cum dicto leniter dextra cordis eius pulsum pectusque pertractat, ac nescio qua intima plenitudine distentum magno cum turgore respiciens, nisi haec, inquit, quibus plenum pectus geris, coactissima egestione uomueris forasque diffuderis, immortalitatis sedem nullatenus obtinebis. At illa omni nisu magnaque ui quicquid intra pectus senserat, euomebat.

Tunc uero illa nausea ac uomitio laborata in omnigenum copias conuertitur litterarum. Cernere erat, qui libri, quantaque uolumina, quot linguarum opera ex ore uirginis defluebant. Alia ex papiro, quae cedro perlita

besmízen uuás. [tâz er ne fûleti.] Súmelichiu bûoh peuuúndeniu in lîninen bízucchen. Ióh scáphinis pérgaminis mánigiv. Únmanigiu uuâren gescríben án dêro ríndun dés póumes phillire. [álso iz iv sîto uuás.] Uuáren súmelichiu mít tínctun gescríbeniu. Téro bûocho scrífte óugton dero líbhaftôn bílde.

[uuánda phisiologia ságet de naturis animanium.]

Díe réiza dero bûocho athanasia gesêhendíu. hîez sî sie gescríben in díuren stéinen. únde gehálten ín dîen érdlúcheren dero egypziscon chilechon.

[Uuánda dô iú líste zegángen uuâren. dô vuúrton sie ernîuuot fóne egyptiis.]

Únde díe stéina stellas némmende. hîez sî dero góto chúnnezála dar ána stân.

[uuánda díe sámo zórft sínt. sô stérnen.]

DE UARIETATE COLLECTORUM. |

Únz sî sólchero díngo filo spêh. sô ráspotôn dáz ûzer 126.
íro múnde fûor. súmeliche dîernun. díe líste únde lírnunga hîezen. íro îogelichiu iz zúcchende ze íro núzzedo. únde

---

fuerat, uidebantur. Alii carbasinis uoluminibus complicati libri; ex ouillis multi quoque tergoribus; rari uero in philirae cortice subnotati.

Erantque quidem sacra nigredine colorati, quorum literae animantium credebantur effigies. Quasque librorum notas athanasia conspiciens, quibusdam eminentibus saxis iussit asscribi atque intra specum per aegiptiorum adita collocari, eademque saxa stellas appellans, deorum stemmata praecepit continere.

Sed dum talia uirgo undanter euomeret, puellae quam plures, quarum artes aliae, aliae dictae sunt disciplinae, subinde, quae uirgo ex ore effuderat, colligebant, in suum unaquaeque illarum necessarium usum facultatemque corripiens.

ze íro gezívge. Íóh sélben die camenę. állero méist [tíu natûrlicha în hímele] urania. únde [díu erdâhta in érda] caliope. gesámenotôn mánigiu bûoh in íro scôza.

[Állêr dér líst ist fóne dîen zuéin gescriben.]

An dîen bûochen súmelichen uuâren gebíldot paginę. ál áfter tonis keskídote. únde gelángte nâh téro geskéfte britero.

[Uuánda in musica octo modi gemâlet uuérdent álso léiterâ. bedíu sínt tíu féld keskáffeníu. álso paginę. únde bríteliu. díu únder zuísken dien únderslâhten sínt. tero tonorum. únde dero semitonorum. Díe sélben modi uuérdent sáment kebíldot. sámo so áhto léiterun óbe éin ánderên geléinet uuérden. únde îogelichíu dia ándera fúre skîeze éines sprózen.]

An súmelichên uuâren rínga gebíldot. únde réiza. únde hálbíu téil des hímeles. [álso uuír in astronomia séhên.] Mit tríscozên. únde fíerscôzên bílden. [sô uuír in geometria séhên.] Íóh mánigscoziu bílde uuâren dar ána gebíldot. Áfter déro mísselichi dero mûot píldungon. [díe
127. in geometria sínt.] únde déro | natûrlichôn geskéfto.

[díe in astronomia sínt. Táz in geometria gebíldôt uuírt. táz sínt líste. dáz uuír séhên in astronomia. dáz sínt uuíste. Doctrinaliter uuérdent corpora geóuget in geometria. naturaliter uuérdent sie geóuget in astronomia. Geometria chît táz spera sî. quędam aequalis a centro in omnem partem circumductio. Dâr íst si geóuget in theoremate. Áber in astronomia uuírdet si geóuget in elemento. sô man dia súnnun chíuset. álde den mânen.]

Ipsae etiam musae praesertim urania calliopeque innumera gremio congessere uolumina. In aliis quippe distinctae ad tonum ac deductae paginae, in aliis circuli lineaeque, hemisphaeriaque cum trigonis et quadratis, multiangulaeque formae pro theorematum uel elementorum diuersitate

Dára nâh pegréif táz kemâle állero tíero líde. ze éinemo bílde.

[Dáz pílde héizet cosmographia. dáz chît descriptio mundi. dâr állero regionum. únde állero animalium gesképfeda an éinemo bláte sáment pegríffen uuérdent.]

Uuâren oúh târ bûoh. tíu dero níumon sûozi lêrton. [íh méino díu sûozi an diatesseron íst únde an diapente.] únde zéichen dero numerorum. [álso V zéichen íst quinarii numeri. únde X denarii numeri.] únde uuás óuh târ dáz ze síngenne getân íst. [álso lîed. únde léicha.]

Sô sî dô erspêh tía bûohchámerigun fólleglichi. ûzprâht hábentíu. dára nâh sî síh ío rárta. [dáz chît táz sî ío lírneta.] | Pléih uuórteníu. íóh erlíteníu. pát si athana- 128.
siam hélfo. díu sólcha íro bînun bechénnen chónda. Dô chád si íro zûo. Nû ním. daz íh tír gébe ze trínchenne. dáz tû mít tíu gelábotiu. únde gebûrlichotíu ze hímele fárêst.

INMORTALITAS QUASI PER OUUM SORBETUR.

Únde dés mézes nám sî íro mûoter. díu dára mít íro chómen uuás. únde díu bûoh álliu hábeta gehéilegot. únde gehándelôt. únde gezélet. tíu ûzer dero mágede múnde fûoren. déro nám sî éina sínuuelbi. in chlíuuis uuîs ketâna. íóh líbhafta. únde gáb íro. dáz tar ínne uuás ze trínchenne.

---

formatae. Dehinc pictura animalium membra multigenum in unam speciem complicabat. Erant etiam libri, qui sonorum mela, signaque numerorum et cantandi quaedam opera praeferebant. Postquam igitur illam bibliothecalem copiam nixa imitatus uirgo diffudit, exhausto pallore confecta, athanasiae opem, quae tanti laboris conscia fuerat, postulauit. Tum illa: ut refectior caelum sublimisque conscendas, hoc tibi accipe sorbillandum. Ac tunc matri apotheosi, quae cum illa forte conuenerat, etiam pridem libros, qui ex philologiae ore defluxerant, manu contingens ac dinumerans consecrabat, auferens quandam globosam, animatamque rotunditatem sumit, ac uir-

Áber díu ínnera uuíst tés sélben éiis. tíu uuás ín rôtero fáreuuo ûzenân daráua gesmízeniu.

[Dáz chît ûzenan uuás iz rôt. nâh tero ínnerun fáreuuo. díu dáz óberosta fíur bezéichenet tírro uuérlte.]

Únde nâh téro rôti skéin iz in dúrhlîehtentero îtali. jóh in uuîzero názi. [álso diu lúft ketân íst.] únde dára nâh in dero ínnerostun mítti dícchera.

129. [álso | díu érda getân íst. Sô si dia írdiskun uuízentheit irspêh. sô uuárd íro diu gótelicha gegében. Díu in éinero sámohafti. ûnde éines plícches állîu díng pegrîfet. álso in boetio de consolatione gescríben íst. Tía sámohafti óuget ér mít temo éiie. dáz er ze ûzerôst chît temo hímele gelîchez. únde in míttemen dero érdo. únde únderzuískên dero lûfte. álso díu machina getân íst tírro uuérlte. ánasihtigun. Dáz er íz chît animatum. dáz tûot er ûmbe animam mundi. dîa súmeliche uuândon uuésen solem. sûmelicha éina ándera tóugena chráft. tíu den hímel tûot uuérben.]

Sô sî dîa rotunditatem in hânt kenám. únde sî dúrslegiu fóne árbeiten. ûnde fore ángisten. bráh únde chórota. únde sî nío sô gûotes ne inbéiz. sô fólle tráng sî iz. Sâr sámo hárto chécchêton íro die líde. Únde gîeng íro ába díu mágeri. rûmda diu írdisgheit. Únde chám sia ána diu êuuigheit. âne tôdes uuáltesôd.

---

gini porrigit hauriendam. Uerum ipsa species oui interioris coccino circumlita exterius rutilabat, ac dehinc perlucida inanitate albidoque humore, interiore tamen medio solidior apparebat. Quam quum philologia susciperet, quoniam post tanti laboris afflictationes aestusque mentis plurimum sitiebat, reseratis eius rotunditatis arcanis, postquam rem dulcissimam comperit, totam incunctanter exhausit.

Continuoque nouo solidantur membra uigore;
Et gracilenta perit macies, uis terrea cedit;
Aeternumque uenit sine mortis legibus aeuum.

QUALIS FACTA SIT RECOGNOSCERE IUBETUR.

Sô sîa athanasia gesáh ketrúnchen háben dia úndôdigi. | Sîa dô sámoso mít hóubet zîerdo dés ze getrôstenne. 130.
dáz sî ze hímele sóltî. únde si úndodig uuórten uuâre. téta sî sîa ána coronam. geuuórhta ûzer éinemo féldchrûte vuîzemo. [íh méino ûzer lilien.] Kebíetende. dáz sî ál hína vuúrfe. dés sî síh keuuárnot hábeta gágen demo hímelfíure. Uuánda sî chad. táz sô getâna uuésen dero múrgfarun. únde dero stírbigun vuíste. Dáz íro diu mûoter sâr ál ába zôh. sô sî sia gesáh úberrúcchet háben ménniskôn únmûoza [íh méino dés síh ménnisken vnmûozig tûont].

GRATULATUR SE EUASISSE INFERNALES.

Dô dánchota sî ze êrest athanasię. mít íro rouche. dáz sî ûzer íro fáze nám. Únde íro mûoter dánchota si mít ópfere. Dáz sî den héllouuárt mít sînero chénun níoner ne gesáhe. sô etrusci philosophi ságent.

[tíe ín héizent uedium. álso malum diuum. uuánda ér brúti tûot tien sêlon. tér héizet óuh orcus. táz chît iurator. Uués íst er iurator? Âne dáz er ímo | gelâzene animas. ne lâze inpunitas.] 131.

Nóh sî die héllevuínnâ ne fórhta. nâh tero chaldeorum úrdâhten. Nóh sîa ne brándi in fíure. nóh ne sóufti

---

Uerum diua quum immortalitatis eam poculum cerneret ebibisse, quo e terris illam celum pergere immortalemque factam uelut aenigmate redimiculi perdoceret, ex herba quadam rurestri, cui ἀείζωον uocabulum est, uirginem coronauit, praecipiens omnia, quae adhuc mortalis aduersus uim superam in praesidium coaptarat, ut expelleret. Quippe caducae mortalisque substantiae istaec esse minima memorabat. Quae quidem omnia eidem mater abstraxit, postquam eam mundana transcendisse studia recognouit. Tunc philologia ex aromate praeparato acerraque propria athanasiae primitus supplicauit, matrique eius gratiam multa litatione persoluit, quod nec uedium cum uxore conspexerit, sicut suadebat etruria, nec eumenidas ad chaldaea miracula formidauerit, nec igne usserit eam, nec lympha sublu-

in uuázere. Nóh sîa ne filti dáz sêlo glihnisse. dáz álle hina fárente sêlâ fillet. nâh téro ságo syri philosophi. Únde si íro nîcht ne gáb mít ánafânge des tôdes. tîa in charontis keuuálte stândun immortalitatem. nâh téro ságun des álten phasi.

[Ér chád álle sêlâ. charon dero héllo túrouuárt tâte des tôdes kechôron. fóre dero inmortalitate.]

AMOR ET LABOR. CURA ET UIGILIA. UEHUNT EAM IN CAELUM.

Înin dîu hîez man sîa ûfstîgen ze íro trágebëtte. Únde uuánda dáz filo hóho stûont. pedîu dûohta íro iz únsémfte. íh ne uuíle chéden. dáz si ne máhti. Táz spûotigo áber ze gefrúmmenne. hîez si íro trût éinen chómen. Án dén sih slíurendo. úberfûor sî dîa ûnsémfti. [dáz chît tîa sléccheli]
132 dés hóho stânden stûoles. | Áber dér sélbo. dér sô sî ín námda labor hîez. tér ne gehálf íro nîcht éin dára ze demo bétte. nûbe sáment íro fûor er ze hímele. Éinemo scônemo chínde. in ében imo geuuétenemo. Táz amor hîez. únde dóh tero zûrlustigun ueneris sûn nîcht ne uuás. Díe zuêne fûorton fóre dia lecticam. Dáz áftera téil trûogen zuêi íro hîen. dîu íro uuérd uuâren. sórga. únde uuácha.

---

erit: nec animae simulacrum siri cuiusdam dogmate uerberarit, nec phasi senis ritu carontis manibus inuolutam immortalitatem mortis auspicio consecrarit. Interea conscendere iussa lecticam, quae in suggestu maximo quoniam uibebatur difficile admodum sibi ne dicam impossibile, deputabat. In quam rem consequenter implendam alumnum suum dilectum prae ceteris conuocauit, quo innixa omnem difficultatem superae consessionis euicit. Uerum idem, qui labor ab eadem uocabatur, non solum in lecticae culmen eam sustulit, uerum caelum cum domina impiger permeauit. Quippe consociato sibi quodam puero renidenti, qui nec uoluptuariae ueneris filius erat, et tamen amor a sapientibus ferebatur, a fronte lecticam subuehere moliuntur. Nam posticam epimelia et agrypnia dilecta uirgini sustulere

Sô gebôt tíu frôuua immortalitas. uuánda sî uuólta. dáz mán únde uuîb sáment íro ze hímele fûorin.

COMITATUS EIUS UENERABILIS.

Sô ze hímele síh héuenta. léitta sia dáz keríete *(sic)* dero fóre síngenton musarum. Únde álliu díu èruuirdiga mánigi dero fóre genámdon geférton. [íh méino philosophia. apotheosis. athanasia. phronesis. únde quatuor uirtutes. únde gratię. únde déro állero alumnę. Arithmetica] fólgeta íro mít ánderen íro uuídembîon. állero dingo fúrcuuiz kérnia. únde gnôto fórscondíu.

IUNONI IN SUO REGNO OCCUR|RENTI UIRGO SUPPLICAT. 133

Sô nâhton síe sâr mít íro ze óbenahtigero lúfte. Târ uuárd ze uuízenne. dáz tero góto hîreisara zûo fûore. Téro fúre réisâra uuâren. geméinmûoti. tríuua únde chíuski. Áber ueneris sún dér zûorlûstô *(sic)* spénstig íst. sô uuío er óuh íro fúre réisâre uuâre. dóh ne getórsta er philologię ze óugon chómen. [Uuánda sapientia házet turpitudinem.] Sô sì dô iunonem gesáh. únde sì íro geróuhta. sô si óuh fóre ánderên fróuuon téta. dô férgota si sîa sús. Iuno dû scôna [chád si] dóh tíh ánderes némmên díe ze hímele sínt.

---

mancipia. Sic enim athanasia praeceperat, ut uterque sexus cum philologia caelum posset adscendere. Praecedit illico conscendentem musarum concinentium pompa, et praedictarum comitum uenerabilis multitudo. Periergia uero aliis comitata pedisequis dotalibusque mancipiis curiose uniuersa perscrutans atque interrogans, sequebatur. Uerum ad culmina arcis aeriae comitatus ille cum uirgine propinquabat. Et ecce aduenire subito deorum pronuba nunciatur, ante quam concordia, fides, pudicitiaque praecurrunt; nam cupido corporeae uoluptatis illex, licet eam semper anteuolat, philologiae occursibus non ausus est interesse.

At ubi in conspectum nubentis diua peruenit, atque, ut mos uirginis erat, litauit aromatibus, deam talibus deprecabatur:

Iuno pulchra, licet aliud nomen tibi consortium caeleste

Únde so uuîo uuír dih iunonem sámo so óuh iouem fóne iuuando héizên. Álde úbe dû héizen sólt lucina. uuánda
135. dû lucem gíbest nascentibus. | Uuánda dáz íh tíh éiscôe flôzkébun. án dero bîtate. álde nâh tero geburte sûberarun dero ûzkegángenon léhtero. dés íst mír úndurft. uuánda íh máged pín. únde mînes lîchamen únbesmízen bín. Uuégo-léittuu. héimbríngun. sálbsmîzun. cúrtilflégun. súln díh tô-dige dîerna gehiendo zu ín ládon. dáz tu íro férte uuáltêst. únde sie ze lîebên séldon bríngêst. únde sô sie diu túrestál sálbont. tû héilesod kébêst. únde sô sie síh ze bétte ingúr-tent. tero máged cúrtelûn. dû ánauuert íro flégest. Sâmo-gébun álde hîfûogun bétoên díh. tîe du an déro nôte des kebérennes. álde des náhtuuîges skírmist. Líutfróuuvn súln díh tie líute héizen. Stárcha ánaháreên díh tie féhtenten. Áber hîer héizo íh tíh kérnor aêram fóne aëre. in démo
136. dû rîchesôst. | Únnîst*) mír bítentero ze geéisconne. uuáz lîbhaftero díngo diu uuîta lúft fûore. únde dîsiu dúrhlîeh-tenten félt. ûzer gesámenotên athomis uuórteniu. [sô phi-losophi châden.] únde uuáz hîer góto flógerze. Íh ne frâ-gen nîeht úmbe dîa níderun lúft. târ die fógela ána flîegent.

*) Es steht únmîst.

tribuerit, et nos a iuuando iunonem, unde et iouem dicimus, nominemus; siue te lucinam, quod lucem nascentibus tribuas, ac lucetiam conuenit nuncupari; nam fluuoniam, (i. fluorem feminis prestantem) februalemque ac februam mihi poscere non necesse est. quum nihil contagionis corporeae sexu intemerata pertulerim. Iterducam et domiducam, unxiam, cinctiam mortales puellae debent in nuptias conuocare, ut earum et itinera protegas, et in optatas domos ducas, et quum postes ungant, faustum omen affigas et cingulum ponentes in thalamis non relinquas; soticenam uel saticenam te, quas uel in partus discrimine, uel in bello coeundi, precabuntur; peplonam plebes, curitim (i. fortem) debent memorare bellantes. Hic ego te aeriam potius ab aeris regno nuncupatam uoco. Da nosse poscenti, quid haec aeria latitudo, atque atomis perlucentes concurrentibus campi animantium gerant, quidue hic dicatur numinum subuolare. Non enim de humilitate aeris illius quaero,

tîa íóh olimpus decem milium stadiorum hôher úberslât. núbe dîa hôhi dero óberun lúfte fórderon íh. Íóh nû dúnchet mír mûoza ze geséhenne. dáz íh lésendo geéiscota fóne dero demonum gûoti.

[Álso uuír angelos chédên bonos et malos. sô châden die álten bonos demones et malos.]

DEORUM SEDES A CAELO USQUE AD SOLEM IUNO PRECANTI OSTENDIT.

Sî sia dô íro fléhon uuérende. fûorta si sîa in óbe-nahtîga lúft. târ óugta si íro mísseliche geuuálta. dero lúft cóto. Tîe uuír fivrine séhên. únde uuállonde fóne demo hímele. únz ze dero súnnun rínge. dîe héizent cóta. uuîlon héizent sie hímelsâzen. únde sínt sie behéftet mít tóugenên díngen. | Sîe sínt lûterôren. únde ménniskon sórgâ ne grûo- 136.
zent sie. bedíu héizent sie únsórgende. Târ sól guísso iouis stûol sîn.

QUI SINT A SOLE USQUE AD LUNAM.

Níderhálb tero súnnun férte. únz ze demo mânen. sízzent tîe nâh tien sâligostên sínt. únde mínnera geuuáltes hábent. fóne dîen uuîzegungâ. únde tróuma. únde zéichen

qui uolucribus permeatur, quem olympi montis cacumen excedit; qui uix decem stadiorum altitudine sublimatur. Sed elata disquiro, et iam fas puto quicquid περὶ εὐδαιμονίας lectitans intellexeram, conspicari.

Hic iuno conscendentis precibus non repugnans, eam secum in arces ducit aerias, atque exhinc multarum diuersitates edocet potestatum. Illi, inquit, quos ignitae substantiae flammantisque subspicimus. ab ipso aethere sphaeraeque superioris ambitu usque ad solarem circulum demeantes, ipsi dicuntur dii, et caelites alias perhibentur; causarumque latentium arcana componunt. Sunt enim puriores, nec admodum eos mortalium curarum uota sollicitant, ἀπαθεῖςque perhibentur. Illic iouem regnare certissimum est. At intra solis meatum usque ad lunarem globum, secundae beatitatis numina subparisque potentiae, per quae tamen uaticinia somniaque ac prodigia compo-

uuérdent. Tîe ingéinent tie dárma an uuîzegungo. éteuuáz fóre zéichenente. únde óugent íro stímma. únde sprécħent ûzer állên fógelrárta ságentên. Frâgente uuárnont sie díccho. álde mít stérnenférte. [sô anchisę der stérno in idam sil. uam zéigota.] álde mít plígskúze. [sô uirgilius ságet ímo árbeite fóre zéichenen tactas de cęlo quercus.] álde mít prûtelichero séltsani. [álso grece palladium sáhen suízzen.
137. únde skricchen fóre íro naufragio.] Uuánda áber | dien óberên die níderen dienônt. sô uuirt fóne énero geuuálte. únde fóne dirro gefólgenne. állên ménniskôn súnderig. únde geméine hûotare gesézzet. Tén héizent sie óuh flíhtâre. uuánda er álles uuérches flíget. Tén geméinen bétônt tie líute sáment. únde âne daz îogelih ten sînen. Fóne díu héizet er genius. uuánda er genitis sâr gegében uuírt ze flíhte. Tíser hûotare. únde díser getríuuo brûoder. behûotet íro sêlâ. únde íro sínna állero. Uuánda ér oúh tóugene gedáncha góte chúndet. pedíu mág er íoh angelus héizen. Tîe álle námont greci demones. fóne díu. dáz sie ánauualten sínt tes líutes. latini námont sie méteme.

[uuánda angeli sínt mítte. únder góte. únde ménniskon.]

Tîe

---

nuntur. Haec aruspicio exta fissiculant (i. findunt) admonentia quaedam, uocesque transmittunt, auguratisque loquuntur ominibus. Plerumque enim quaerentes admonent, uel sideris cursu, uel fulminis iaculo, uel ostentaria nouitate. Sed quoniam unicuique superiorum deorum singuli quique deseruiunt, ex illorum arbitrio istorumque comitatu, et generalis omnium praesul, et specialis singulis mortalibus genius admouetur, quem etiam prestitem, quod presit gerundis omnibus, uocauerunt. Nam et populi genio, quum generalis poscitur, supplicant, et unusquisque gubernatori proprio dependit obsequium. Ideoque genius dicitur, quoniam quum quis hominum genitus fuerit, mox eidem copulatur. Hic tutelator fidissimusque germanus animos omnium mentesque custodit. Et quoniam cogitationum arcana superae annunciat potestati, etiam angelus poterit nuncupari. Hos omnes graeci δαίμονας dicunt, ἀπὸ τοῦ δαήμονας εἶναι. Latini medioximos uocitarunt.

Qui

Tîe sínt álle hínderun únde únlûterorûn naturę. dánne dîe náhor demo hímele sínt. álso dû sélba síhest. | Tóh ne 138.
sínt sie sô gerôbes lîchamen. dáz sie gesíhtig sîn ménniskôn. Hîer sínt tie hértcóta. Hîer râuuênt tîe únsúndigen sêlâ. nâh íro lîbe. Tîe íóh tia súnnun úberfárent. únde dîe fíurinen féstinâ. dero planetarum. úbe sie míchelero frêhte sínt.

QUI SINT A LUNA USQUE AD MEDIUM AEREM.

So uuáz tára nâh uuîtûobeles íst. fóne demo mânen únz ze dero érdo. dáz hábet oúh sînen únderskéit. Únde in zuéi uuírt táz sélba getéilet. Áber daz óbera téil dero lúfte behébet tîe álso dû gesíhest. tîe greci héizent hálbe góta. latini béidiu. íóh hálbe mán. íóh hálbe góta. Tîe hábent hímelisken sín. únde réine mûot. Únde in ménnisken bílde uuérdent sie gebóren. állero uuérlte ze gemáche. Dîe hábent ófto geóuget mít íro zéichene. dáz sie hímeliske sínt. | Álso díu zuíualta náht téta. dô hercules 139.
kebóren uuárd. Únde dáz er die uuúrme álso lúzzelêr chnístende. skéinda sîna gótheit.

[Tîe uuárf ín iuno ána. dô éines náhtes sîn mûoter alcmene ín guán be ioue. únde yfidum

---

Qui quidem omnes minus lucidae splendentisque naturae quam illi caelestes, sicut conspicis, approbantur. Nec tamen ita sunt corpulenti, ut hominum capiantur obtutu. Hic ergo lares, hic post membrorum nexum degunt animae puriores, quae plerumque, si meritorum excellentia subuehantur, etiam circulum solis ac flammantia septa transiliunt. Dehinc a lunari circulo usque in terram, quicquid interpatet, interstitii proprii partitione discernitur et ab orbe lunari interfusa medietas disparatur. Sed superior portio eos sicut conspicis claudit quos ἡμιθέους dicunt, quosque latine semones, aut semideos conuenit memorare. Hi animas caelestes gerunt sacrasque mentes, atque sub humana effigie in totius mundi commoda procreantur. His animus datus ex sempiternis ignibus, quae sidera stellasque uocamus. Qui quidem plerumque sui miraculo fidem fecere caelestium, ut in ortu herculis geminatae noctis obsequium, serpentesque idem paruus elidens, uim numinis approbauit.

be íro chárle amphîtrione. Sî uuárf sie béide ána vuúrme. áber hercules eruuérita síh. yfidus ne máhta.]

Tages [tér ìn hispania mâre uuás.] tèr zórfta síh mít téro rúnso tagi fluminis. [uuánda tagus tô êrist rínnen begónda.] únde lérta er sâr dîa lántuuîsûn. stífta óuh sipnum.

[Dáz íst tíu búrg sipona. dâr tria elementa éndont sô sie chédent. cęlum. terra. mare.]

Hammon [dáz chît arenosus iouis.] erskéin [dionisio] in uuíderes pílde. únde dô uuárd uuât ûzer uuóllo. únde dúrstes lába fóne uuázere.

[Dáz uuás tô er fóne india eruuánt per ethiopiam mít uictoria. únde er iouem sînen fáter bát pûozen den dúrst sînemo hérige. Bedíu íst sîn templum. dâr centum aris famosum.]

Uuáz tárf íh chôson fóne dîen dîe êrest ménniskôn álles tínges prûh zéigotón. únde álliu diu méisten gemáh?
140.Álso dia rébun zéigota dionisius ze thebis [in grecia]. Únde osiris [rex maritus isidis] in egypto lêrta uuîn drínchen. únde zíhen. Únde osiridis uuúrten dâr in egypto. únde ze athenis triptolemus [filius cęlei. cereris alumnus] lêrtôn? Únde díu sélba ysis lêrta den fláhs árbeiten. únde spínnen? Stámfôn únde mâlen mísseliche uuíste ságet italia pilumno. únde árzetûom ságet grecia asclepio. [filius apollinis et coronę.] Ándere uuúrten ze uuîzegungo. únde ze fóre uuízedo

Tages sulcis emicuit, et ritum statim genti simumque monstrauit. Ammon apparuit cum cornibus arietinis et uestimento lanitio ac sitientibus undam fontis exhibuit. Quid loquar eos, qui primi mortalibus usum rerum maioraque commoda praestiterunt? ut uitem dionysius apud thebas, osiris apud aegyptios haustum uini usumque comperiens, frumentum isis in aegypto, triptolemus apud atticos docuere. Eademque isis lini usum sementemque monstrauit. Comminuendae frugis farrisque fragmenta pilumno signat italia. Asscribit asclepio graecia medicinam. Alii quoque huius generis homines in diuinandi usum et praescientiam

gebóren. sô carmentis téta in archadia mâre uuórteniu fóne íro méterlichên fóre ságôn.

[Díu chám ze italia mít íro súne euandro rege. dén eneas târ fánt. Tíz íst tíu. díu óuh nicostrata hîez. únde latinas literas erdâhta. fóne déro éin porta ze romo carmentis kehéizen uuás.]

Sô uuás óuh sybilla. únde díu erithrea hîez. ióh tíu
cymea hîez. álde frigia. | Dero sybillarum uuâren zuô. sô 141.
dû uuéist. náls zêne sô man chît. íz uuás échert therophila
ze troio. marmensi filia. únde symmachia hippotensis filia.
dív fóne eritbra insula búrtigíu. ze cymis táz in campania
íst uuîzegota. Déro dáz kemúgentôn uuâren námoháftesten
amphiaraus. únde [dér] mopsus.

[tér síh uuíder chalchante éllenôta. sô uirgilius ságet.]

QUI SINT A MEDIO AERE USQUE AD TERRAM.

Fóne míttero lúfte. únz ze dero érdo. sízzent hálbkóta. únde érdkóta. dîe fóne hera dáz chît terra. heroes latine héizent.

[Tîe uuérdent ùzer sólchên ménniskòn. sô ęneas uuás. únde achilles. tîe uuír ióh lébende héizen heroes. táz chît hértinga álde chûeniga.]

Târ sízzent in íro ménniskinên górpotòn. dîe manes héizent. [a manando] dáz chît rúnsige. uuánda sie rúnnen

procreati, ut carmentis in arcadia ab effuso per uaticinia carmine memorata. Sibylla uel erithrea, quaeque cumea est, uel frigia: quas non decem, ut asserunt, sed duas fuisse non nescis, id est, therophilen, troianam marmensi filiam; et symmachiam hippotensis filiam, quae erithra progenita, etiam cumis est uaticinata. Ex hac diuinandi possibilitate amphiaraus mopsusque celebrati.

A medietate uero aeris usque in montium terraeque confinia, hemithei heroesque uersantur, qui ex eo quod heram terram ueteres dixerunt, heroes nuncupati. Ibique manes, id est, corpori humano praesules attributi, qui pa-

fóne íro fórderòn sâmen. Tísiu uuíti dero lúfte fóne demo
mânen níder. íst álliu in plutonis keuuálte. Dér óuh sum-
142. manus héizet sámo so méister. álde méisto manium. | Dâr
uuándelot luna. díu proserpina héizet. [uuánda sî germina
tûot proserpere.] Uuánda díe sélben manes kegében uuér-
dent corporibus án dero conceptione. bedíu uuónênt sie
gérno mít ín. íoh nâh temo lîbe. Únde mít ín hártende.
héizent sie lemures. [táz chît lares morantes.] Únde úbe
sie fóre chíusko lébetôn. sô uuérdent sie ín góumen híusero
alde búrgô. díe héizent lares. [fóne íro mûoter lara.] Sint
sie áber árg uuórten. fóne demo corpore. sô uuérdent sie
laruę. dáz chît [lares mali.] álde manię. [dáz chît insanien-
tes.] Hier sínt créhto gûote manes únde úbele. díe greci
skéident. in íro uuîs sie námonde. agathos demonas. únde
cacos demonas. Hier sínt óuh tie méisten manes. únde
déro méisterun. mana. únde mantuona. Hier sínt óuh tie
sie suárze héizent. únde aquilis kelîche. [uuánda sie in íro
bíldê skînent.] Únde fura íoh furna. [díe fóne furuo co-
143. lore genâ|môt sínt.] únde dero ándero mûoter mania.
únde únmétemi [dero elementorum] únde tróum trúge-
nara. Sélbíu díu lúft uuíder dia érda getrûoptiu. fóne
dero óberûn uuármi. únde fóne dero níderun názi. ne

---

rentum seminibus manauerunt. Denique haec omnis aeris a luna diffusio sub plutonis potestate consistit; qui etiam summanus dicitur, quasi summus manium. Hic luna, quae huic aeri praeest, pros~rpina memoratur. Uerum illi manes, quoniam corporibus illo tempore tribuuntur, quo fit prima conceptio, etiam post uitam iisdem corporibus delectantur, atque cum his manentes appellantur lemures. Qui si uitae prioris adiuti fuerint honestate, in lares domorum urbiumque uertuntur. Si autem deprauantur ex corpore, laruae perhibentur ac maniae. Manes igitur hic tam boni quam truces sunt constituti, quos ἀγαθοὺς καὶ κακοὺς δαίμονας memorat graia discretio. In his etiam locis submanes eorumque praestites mana atque manuona; dii etiam, quos aquilos dicunt. Item fura, furnaque et mater mania; intemperiaeque et alii triptes diuorum degunt. Circa ipsum uero terrae circulum aer ex calore supero atque exhalatu

lâzet tie hína fárenten animas mít kemáche hína fáren.
sie dâr ío ána dúnchonde. sámo so in éinero uuázerzésso.
Hinnân ságent tie poetę. rínnen dáz lóugezenta hélleuuázer.
Únde in dés strûme uuálont únde tócchont íomer die úbe-
len sêlâ. díe uedius tés uuírdige uuéiz. Dén sie óuh plu-
tonem héizent grece. únde ditem latine. únde nóh tánne
malum iouem. Sélbun dia érda. dár si únbûhafte íst. há-
bent erfúllet tero lánglîbon mánigínâ. in uuálden. íoh in
fórsten. íoh in lóhen. in sêuuen. in áhôn. in brúnnôn. |
Únde héizent sie panes. [sámo so discipuli panos. íh méino 144.
dés. fóne démo uirgilius chît pan deus archadię.] Álde
fauni. únde fones [fóne fando]. Álde satyri. [fóne saturi-
tate uoluptatis uuánda sie ío in ludo. únde in saltatione
sínt. álso óuh satyra. íh méino satyrica fabula héizet fóne
saturitate inludendi. uel fingendi] Álde siluani [fóne sil-
uis]. Álde nimphę. [dáz chît aquarum deę.] Álde fatui.
únde fatuę. [uuánda sie ménnisken tûont infatuatos.] Álde
fantuę. únde fanę. ío ze déro sélbun uuîs. fóne fando ge-
héizene. álso óuh tie chîlichâ. dâr sie ínne spréchent. fana
héizent. Téro sláhto sínt óuh egipani. [díe fóne egea
gehéizen sínt. táz chît capra. déro éinêr antonio begágenda.]
Tíse erstérbent álle úberláng. sámo so ménnisken.

[Dánnân héizent sie geméinlicho macrobitę.
dáz chît longeui.]

---

madoreque infero turbidatus, egredientes e corporibus animas quodam fluenti aestu collidens, non facile patitur euolare. Hincque tractum pir flegetonta sollertia poeticae adumbrationis allusit, atque in eo perenni strepitu uolutata colliditur animarum, quas uedius adiudicarit impietas, pluton, quem etiam ditem ueiouemque dixere. Ipsam quoque terram, quae hominibus inuia est, referciunt longaeuorum chori, qui habitant siluas, nemora, lucos, lacus, fontes ac fluuios, appellanturque panes, fauni, fones, satyri, siluani, nymphae, fatui, fatuaeque uel fantuae, uel etiam fanae, a quibus fana dicta, quod soleant diuinare. Ili omnes post prolixum aeuum moriuntur ut homines,

Sie sínt áber filo máhtig fóreuuizennes. únde ánanéndennes. únde scádônnes. Únder dien níderên góten stât tíu iuno. díu dîn uuîelt tôdigero. Nû íst si dír uuórten hímeliskiu iuno. álde uesta.

[Díz spríchet iuno fóne íro sélbun in tertia
145. persona. Sî chît. Sólih tû | uuâre. sólih uuás íh tír. sólih tû nû bíst. sólih pín íh tír nû.]

Únde déro uuórto. gebôt si íro sámo so íu úndôdi gero. Sízze ánauuertes chád si in iouis mánigi. ze hímele brâhtiu. Tára nâh nám si des roúches éinen téil. ûzer íro roúhfáze.

QUALIS IN SUMMITATE AERIS LUNA CONSPECTA SIT.

Dés mézes fûorton sia áber hóhor íro trégela. Sô sie dô gefáren hábeton fóne érdo ûf. cênzeg únde zuéinzeg. únde séhs tûsent lóuftmâlo. únde dero hímeliskôn gágenlûtôn éina irstríchen hábetôn.

[Síe uuâren dô dára chómen. dâr luna inchît tien uuázeren án dero érdo in sesquioctaua proportione. Díu inchédunga máchôt ten êristen tonum.]

Ín des mânen ríng chómeniu. únde dâr iunoni róu-
146. chentíu. Sáh | sî bî íro éin corpus. sínuuélbez. únde múreuuiz. ûzer déro lîehti *(sic)* des hímeltóuues kerández. in

---

sed tamen et praesciendi et incursandi et nocendi habent praesentissimam potestatem. Inter priores igitur genios tua adhuc mortalis uirginis diua consistet. Nam eccam tibi iuno aetherea seu uesta est; ut iam immortali diuaeque praecipit dicens; iam sede concilio iouis directa, demumque de acerra uirginis artem sumit. Tunc portitores diuae correpta lectica magno eam molimine subuexere. Sed postquam centum uiginti sex millia stadiorum aeria subuecti leuitate conscenderant, ac tonum primum ex ftongis compleuere caelestibus; lunarem ingressa circulum uirgo, diuae congruis nidoribus supplicando, de proximo conspicatur globosum quoddam tenerumque corpus ex superni

spîegeles uuîs uuíder uuérfen díe án sih kescózenen skímen.

[Dero súnnun skímen uuídersláhent an demo mânen. bedíu ne íst sîn lieht âne uuíderlîchsene.]

Dâr uuás ána dáz egypzisca hórn.

[Uuánda luna púchelôt in hórnes uuîs. uuíder ánderên planetis.]

Tero súnnun lampas skéin dar ána in des lampadis uuîs tén ze eleusina salmoneus rex án díe scôz. tíe er sláhen uuólta.

[Über álpheum fluuium brúccôta er. únde dâr übere currus iágondo. dónerota er. lampades skíezendo. blécchezeta er. sô tûondo. uuólta er gót héizen.]

Únde skéin dar ana dér bógo dero uuéido guteuno.

[díu dictinna héizet. táz chît retiatrix. uuánda dictis grece rete latine héizet. Áber luna héizet diana. sámo so duana. uuánda sî duobus temporibus. íh méino diebus ac noctibus ze óugon íst.]

Únde déro érdfróuuvn tympana. skînen dar ána.

[uuánda sî íst náhesta déro érdo. díu mít duobus hemispheriis peuuélbet íst. sámo so mít tympanis.]

Án íro skéin oúh tríbildig. únde missefáreuuêr uuárb in égebârero | máhtigi. 147.

[Uuánda ze êrest íst sî hórnahtíu. sô dánne hálbscáftig. sô dánne fól.]

Únde so uuío sî hórnahtíu uuâre. únde fóne dien hórnen stécheliu. únde geféllígiu. ze dîen ûzsuízzedôn des

---

roris leuitate compactum, instar speculi praenitentis et adiaculati fulgoris radios reuibrare. In eo sistra niliaca, eleusinaque lampas, arcusque dictinne, (i. dianae) timpanaque cybeleia uidebantur. Triformis etiam discolorque uertigo terribili quadam maiestate rutilabat. Quae licet cornigera et aspera uideretur egestionibus oportuna tamen et fe-

tóuues. sì óugta dóh felem únde ceruam. dáz chît tâmen únde híndûn. [uuánda sì uuéidegútin íst.] únde óugta si fíer uuéndi in íro [drín] ánalútten.

[uuánda sì hábet tria uirginis ora in fíer uuéndinon. Éiniu íst a prima ad octauam. ánderiu fóne octaua ad quintam decimam. díu drítta fóne quinta decima. ad uigisimam secundam. díu fíerda dánnan ad primam.]

A LUNA AD MERCURIUM SCANDENS QUAE UIDERIT.

Tánnan fûor sì dô den hálben téil ze mercurio. dánne sì gefáren hábeti fóne érdo ze demo mânen. Démo emitonio erfárnemo. begágenda íro míchel líut ámbahtentero. álso brûte sólta.

148. Únder dien chám éin uuîb. scôníu. ióh míchel|licho gáreuuíu. díu dia iúngfrôuun chátta únde chústa. Áber dés vuúnderôta síh tíu mánigi. díu síh fóre mícheli hína lángta zuô mîlâ. sô syrus chád. táz sì geslâpfa uuórteniu cyllenii. sô etrusci ságent. sîna brût sô hálsen máhta âne nîd. Tíu sélba iáh. sì hiez facundia. dáz sì gebóren únde gezógen uuâre in íro hóue. Únde íro mágezóhun mít réhte uuésen

---

lem et ceruam etiam conuersiones bis binas uultibus praeferebat.

Ex hinc medio quam ad lunam conscenderat, ad cyllenii circulum uenit. Quo hemitonio permeato, multiplex ei, utpote nubenti dominae ministrorum populus laetabundus occurrit. Inter quos splendentis formae habitusque foemina, ac promtae ubertatis ornatibus opulenta, uirgine salutata, usque in eius osculum confisa peruenit. Sed mirabatur illa obsequentium multitudo, quae sicut syrus quidam astruit in numero duorum millium fuerat constituta, quod foemina, quam hetrusci dicebant ipsi deo nuptam fuisse cyllenio, nulla prorsus inuidia titillata, uirginem complexa constrinxerat. Haec autem facundia, nam illi hoc erat uocabulum, in philologiae penatibus se ortam educatamque memorabat. Nec indignum esse, quod sibi

fórderorun. tíu íro îo gáb zíerda. únde mánigên disciplinis fûora.

Chám óuh éin zímig tíerna. állero díernon chíuskesta méisterina. únde flégara sînes hûses. Sì hiez themis. [táz chît obscuritas.] álde astrea. [dáz chît syderea.] álde erigone.

[dáz chît contentiosa. Dáz syderea puella sînes hûses flége. dáz íst fúnden fóne díu uuánda |
er in uirgine hábet domicilium. álso óuh ándere 149.
planete hábent in ánderên zéichenen. Dáz ímo obscuritas únde contentiosa díenôen. dáz keuállet ad rhetoricam.]

Áber trûog sì in hénde. [álso man uirginem mâlêt án dero spera.] únde éina tabellun ûzer ebeno geuuórhta. mít súslichên zéichenen. Târ stúont an míttero der egypzisco fógal. dér dâr ibis héizet. [táz íst ter egypzisco stórh.] Áber skéin dar ána éin scône hóubet. únde án démo éin scône múnt. sáment temo flúgescúhe mercurii. Táz lécchota éin zuíhóubetêr vuúrm.

[Der stórh âhtet tero vuúrmo. sô tûot ter rhetor dero scúldigôn ín demo dínge. Ér hábet scônen ánafáng an sînero rédo. ér bringet sia áber ze zuéin vuúrmen. uuánda er míte béidiu tûot. damnat et liberat.]

Únder déro tabellun éin gérta glízentíu.

[dáz íst sermo rhetoris. an démo díu gréhti uuésen sól dero gérto.]

---

alumna praelata est, quae et sibi semper ornatum et pabulum multis praebuerat disciplinis. Uenit etiam quaedam decens, ac pudicissima puellarum, quae praesul domus custosque cylleniae, uerum themis, aut astrea, aut erigone dicebatur; spicas manu, caelatamque ex hebeno pinaka argumentis talibus afferebat. Erat in medio auis aegyptia, quae ibis memoratur ab incolis. Sed cum petaso uertex atque os pulcherrimum uidebatur; quod quidem serpentis gemini lambebat implexio. Subter quaedam praenitens

Tíu uuás fórnahtígiu gúldin. míttíu uuás sî túnchelíu. ze níderost suárzív.

150. [álso | óuh sîn sermo ze êrist scône íst. únde dára nâh sárfera. únde ze iúngest úbertéilet.]

Únder íro zéseuuun der scálûn hábento testudo. únde dér râmendo scorpio.

[uuánda der rhetor íst síh sélben skírmendo testudo, ánderro fârendo íst er scorpio.]

Ze uuínstrûn éin réia.

[Díu bezéichenet tía snélli sînero rédo.]

Áber díu réia réizta den únscádelen fógal ze féhtenne sáment tien vuúrmen.

[uuánda díu sélba snélli páldet ten rhetorem. ze binderstânne den strît.]

Sélbêr ibis hábet éines egypziskes mânodes fórenámen.

[dér gorpeios in íro uuîs héizet. táz chît nouember.]

Dísa tábellun gágen íro getrágena êreta sî. Únde so uuío sî dar ána bechnâti des prîutegómen zéichen. íóh âne dáz ne uuólta sî sía úngeêreta lâzen.

Dô bechám íro óuh [íro suíger maia.] athlantis tóhte-
151. rôn scônista. búrlíchíu hárto fóne | iouis míteslâfe. únde fóne des súnes keuuálte. Díu ne geuuérdota dâr nîcht skînen in íro snórun dieniste. âne día uuága deę blancę.

[díu fóne bína lance. dáz chît fóne zuéin scúzelôn. sô héizet. Uuáz uuólta sî déro? Âne dáz man sia gelîcho êreti demo súne.]

---

uirga, cuius caput auratum, media glauca, piceus finis exstabat. Sub dextra testudo, minitansque nepa; a laeua caprea. Sed dilofon aliten, quae sit oscinum mitior in certaminis tentamenta pulsabat. Ipsa uero ibis praenotatum gerit nomen mensis cuiusdam memphitici. Hanc tabellam cum ingestam sibi conspiceret uirgo uenerata, licet sponsi cognosceret argumentum, tamen non ausa est sine supplicatione transire. Tunc etiam candidior atlantidum iouis congressu, pignorisque culmine prouecta superuenit, quae quidem ne in nurus officio sine blance libra apparere

Tía begonda sî sâr ántsâzigo êren mít zuéin ópfer frískingen inében mercurio. dér lucrorum uuáltet. uuánda sî sîa sáh ímo ében hêra.

A MERCURIO AD UENEREM.

Hínnân gáhotôn sie. únde fûoren éin semitonium únz ze uenere. Uenere díu den hîleih kérno gesáh. óuh keêretero. sô uílo iz kerísta. téta sî goúmen an íro. uuío scône sî uuás. Áber úmbefángeníu mít uuíder|uuartigên draconi- 152.
bus. [sô castus amor íst. únde turpis.] únde ántfáhsíu. únde mít íro sélbûn ríngendíu. stílta sî íouuéderen hîsâmen.

[uenerii seminis. Uuánda uenerius humor béidíu chúmet pudice íóh impudice. bedíu íst únder ín zuéin sólih rínga. dáz íouuédérer den ánderen stíllet.]

A UENERIS CIRCULO AD SOLAREM.

Dés mézes îltôn sie chómen in ében sole. Uuánda hálbes téiles mêr. dánne éin tôn sî. lángta dén stápf. Ánderhálb tonus uuás ter skríg. [táz sínt tríu semitonia uuíder zuéin.] Dâr sáh si éin skéf. álle natûrliche férto métementez.

[Táz skéf pezéichenet cursum solis. Állíu díng keréchenônt síh fóne sînero cursu. álso iz chît in somnio scipionis. Sol inquit dux est et

---

dignata est. Quam uirgo uenerata, quoniam satis sociam filio recognouit, duabus cum lucrorum pote dicatis coepit honorare pecudibus. Hinc festinatur ascensus, et usque in ueneris circulum hemitonio transuolatur, ipsaque uenere, quae nuptiis allubescebat, quantum decebat orata hoc in ea perhibetur intuita, quod admodum pulchra, tamen antias draconibus circumflexa, crebroque capillitio uulsa (i. spisso crine soluta) ambifariumque nital secum congressa mitificat. Mox studium in solarem laborare circum, quippe sescuplo fatigabat ascensum; qui tonus dimidius habebatur. Ibi quandam nauim, totius naturae cursibus diuersa cupiditate

princeps et moderator reliquorum luminum mens-
que mundi et temperatio]

Fóllez állero gíredo. [Állen díngen gibet sol. dáz ín gefállet.] Únde fóllez fiurînero hûfon. [Uuâr íst sólih erháft fiures. sô án dero súnnun?] Únde úmbefángenez mít
153. sâligero sêlon lône. [Uuánda ueteres uuândon. | dáz târ uuâre sedes beatarum animarum.]

Táz skéf féretôn síben férien. tîe brûodera únde gelîh uuâren.

Uuáz íst kelîchera dánne siben dâga in uuéchûn? Díe trîbent tâz iâr hína.]

Éin sâlig léuuen bílde stûont târ gebíldôt in bóume.

[Des hímeles hóhi. Dâr diu súnna gât. táz íst ter bóum. sî ist ter léuuo. dér álle sâldâ gíbet.]

Ze níderôst tes póumes stûont táz pílde crocodrilli.

[Sî íst in hízzôn leo. in fróste crocodrillus.]

Dâr spráng ínne éin brúnno hímeliskes lîehtes. tóugenero rúnsôn flîezende. in állíu lîeht tero uuérlte.

[uuánda álle stérnen hábent fóne dero súnnûn lîeht.]

Dáz kesêhende stûont sî ûf. únde êrhafto diu óugen náhor tûonde. férgota sî den gót sús.

SOLEM ADORAT.

Tû hóha chráft tes únchúnden iouis. [uuánda ér incomprehensibilis íst. Iouis tér íst generalis mundi anima.

moderantem, cunctaque flammarum congestione plenissimam, et beatis circumactam mercibus conspicatur. Cui nautae septem, germani tamen suique consimiles praesidebant in prora, felix forma depicta leonis in arbore, crocodili in extimo uidebatur. In eadem uero rate fons quidam lucis aethereae, arcanisque fluoribus manans, in totius mundi lumina fundebatur. Quo uiso philologia consurgens, totaque ueneratione supplicans, ac paullulum conniuens oculos, deum talibus deprecabatur:

Ignoti uis celsa patris, uel prima propago,

nâh téro íst apollo consilium. únde dára nâh mercurius | sermo.] Sínmachig zínselôd. [Uuánda álte lîute uuândon. 154.
sîh sêla únde sín háben fóne sole. únde lîchamen fóne luna.] Mûotes úrspríng. [Táz íst oúh nâh témo uuâne] Lîehtes ánagenne. [Sô íst oúh táz.] chúning tero bérohafti. [Súnna gebérehaftot álliu díng.] Zîerda únde lób tero góto Únde óuga dero uuérlte. [Tíu unâre blínt. âne dia súnnun.] Glîzemo des scônes hímeles. [táz chît tero lúfte.] Dû den óberôsten fáter séhen mûost. [Úbe ęther iouis íst. tén írskéinet tiu súnna.] Únde dén máhtigen iouem ánaskînen. Tír sélbêr der hímel lôset. [Uuánda dû tuélest ín sînes suéibes.] Únde mít tînên férten gemétemêst tu die planetas. Uuánda únder ín míttên gâst tû.

[Íro sínt trî óbe dír. drî níder dír.]

Lîeba mézchûoli gébende dien stérnon. Iágonde íóh stâtende die planetas. Sô dû scáffunga tûost íro férten. |
Hínnân íst tír gelâzen. dáz tû mûost kân. án dero fier- 155.
dûn stéte.

[Nídenân ûf. álde óbenân níder. íst îo diu súnna fîerda.]

Dáz tír díu sélba zála guissôt uuérde. an dúrnohtero áhto.

[Tîa dúrnohti máchôt denarius. dér án quaternario fúnden uuírt. sô man chît éinez. zuéi. dríu. fîeriu.]

Fomes sensificus, mentis fons, lucis origo,
Regnum naturae, decus atque assertio diuum;
Mundanusque oculus, fulgor splendentis olympi,
Ultramundanum fas est cui cernere patrem;
Et magnum spectare deum, cui circulus aethrae
Paret, et immensis moderaris raptibus orbes;
Nam medium tu curris iter, dans solus amicam
Temperiem superis, compellens atque coercens
Sidera sacra deum, cum legem cursibus addis.
Hinc est, quod quarto ius est decurrere circo:
Ut tibi perfecta numerus ratione probetur;

Ne máchôst tû sâr mít tíu zuéi tetrachorda na?
[Fóne septem uuérdent zuéi coniuncta. álso
fóne octo zuéi uuérdent disiuncta.]
Latini héizent tíh solem. uuánda dû solus píst nâh
ioue des lîehtes hóubethafti. Únde ságent sie díh éinen
trágen in hóubete. zuélif cúldine skîmen. Uuánda dû má-
chôst zuélif mânoda. únde zuélif stúnda. Tíh chédent sie
mít prîdele chêren fîer rós. Uuánda dû éino ríhtest tîa
réitâ. dîa quatuor elementa mundi máchont. Tû rûmest
156. tero nâht fóre dero fínstri. únde gíbest íro. sô fílo | sî lîeh-
tes hábet. Fóne díu chédent sie díh. tóugeníu díng chúmf-
tigíu mélden. Álde fóne díu. dáz tû mít táges lîehte ir-
bárost tie náhtscúlde. Díh pétot nilus cnâdigen serapin.
únde memphis osyrim. Díh pétont mísseliche sacerdotes. co-
ronam. [uuánda dû sie trégist mit duodecim gemmis.] únde di-
uitem. [uuánda dû sie álle getûost diuites.] únde forum dáz
chît publicum. [uuánda nîeht sô únuerbórgenes neíst.] únde
typhonem. [dáz chît superbum. álde sublimem.] Dû bíst ter
scôno blûomo. dér iú chínt uuás. tén berezinthia mínnôt.
[táz chît terra. uuánda sî íst in uuíntere be-
tân. únde lángêt sie des lénzen. sô blûomen sínt.]
Dû bíst táz chínt mít temo flûoge. dû bíst ter fûoro
gébo triptolemus. Dû bíst tes héizes lándes hammon. Tû
bíst táz chínt fóne biblo.

Nonne a principio geminum tu das tetrachordon
Solem te latium uocitat, quod solus honore
Post patrem sis lucis apex, radiisque sacratum
Bissenis perhibent caput aurea lumina ferre;
Quod totidem menses, totidem quod conficis horas,
Quatuor alipedes dicunt de flectere habenis,
Quod solus domites, quam dant elementa quadrigam.
Nam tenebras prohibens, retegis quod caerula lucet.
Hinc phoebum perhibent prodentem occulta futuri,
Uel quia dissoluis nocturna admissa, et iseum
Te serapim nilus, memphis ueneratur osirim.
Dissona sacra mitram, ditemque forumquo typhonem,
Atis pulcher item, curui et puer almus aratri.
Ammon et arentis libies, ac biblius adon.

[ciuitate egypti. dáz uenus uuéinota. ersláge-
nez fóne demo ébere.]
Sô mísselicho némmet tíh tiu uuérlt. Héil dû uuâra
bílde dînes fáter. únde dero góto.
[Dáz tû fóne díu bíst. uuánda | dû gíbest uul- 157.
tum. únde aspectum dien ánderên stérnôn.
Drî bûohstaba bíldônt tínen námen dux. *) únde des
námen héilesôd. in sexcentis et octo numeris.
[Uuánda tau bezéichenet CCC. eta bezéiche-
net octo. áber tau CCC. Uués dux íst er? Âne
dero ánderro planetarum.]
Tû fáter. hílf mír hína ze chómenne ze dero ûfmánigi.
Únde den hímel chúnnên in dînen námen.

A SOLE AD MARTEM. ET INDE AD IOUEM.

Sô sî dírro dígi fernómen uuárd. sô hîez man sia dúrh
strîchen dero góto gesâze. [dáz chît hîez man sia ánauuért
fáren.] Áber hóhor gerúhta. tuuálta sia dér fíure gelîcho
circulus. ter hêrôsto iouis súnô. Fóne démo circulo rán
díu lóugezenta áha níder.
[in lunarem circulum. dâr die álten uuândôn
uuésen hélla.]
Tánnân châmen | sie ze iouis circulo. sîe máhtôn oúh 158.
lîehto dáz emitonium erlîden. Tés circulus lûtta fóllen

---

*) rqr.

Sic uario cunctus te nomine conuocat orbis.
Salue uera deum facies uultusque paterne,
Octo et sexcentis numeris, cui littera trina
Conformat sacrum mentis, cognomen et omen.
Da pater aethereos mentis conscendere coetus;
Astrigerumque sacro sub nomine noscere caelum.

His auditis, deorum sedes iussa est permeare, uerum hemitonio subleuatam pirois circulus immoratur, in quo iouis fuerat maximus filiorum. Ex quo circulo uisus piriflegeton amnis ad infra demeare. Quo transgresso (neque enim labor fuerat, hemitonii interiecta transcurrere) in io-

tonum. Dâr uuás tér stérno. dero lîbchícchûn máchungo. Ióh héilesám skîmo glîzendêr in mánméndero uuîzi. Sînes lîchtes uuîziu natura. róteta in stilli. únde in spûote. uuórteniu fóne uuármên mískelungôn [martis óbenân]. únde cháltên [saturni nídenân]. Ter iouis stérno stûont târ. Sélbêr iouis. tér álle stéte eruuállôt. uuás tô gefáren sô man chád. kebîeten ánderên góten. únde demo hímel hêrote.

A IOUE AD SATURNUM.

Tísen iouis circulum fúre rúcchentiu. únde sámo fílo hóhôr chómentíu. sáh sî dén stábênten fáter dero góto. in chálti. únde in fróste.

[Uuánda calor solis ne mág ín fóre férri irréichen.]

159. Áber | dér sélbo ríng saturni dér síh târ úmbedrâta.
dér sáng in dóriscûn.

[Dáz chît sáng. álso gróbo sô dores. síngent.]

Áber sélbemo saturno uuás ána uuîlon draconis pílde. uuîlon leonis kéinôn. uuîlon búrste mít éberes zánen. únde álles égesen uuás er fól.

[Dáz íst fóne díu. uuánda sîn constillatio. dáz chît sîn fatum. fóre zéichenet álle zâlâ.]

Dóh uuás sîn geuuált sô fílo mêro. sô fílo sîn ríng uuî-

---

uialis sideris peruenere fulgores; cuius circulus phtongo personabat. Illic sidus erat temperamenti uiuifici ac salubris, effulgentia blandisque uibrata candoribus. Cuius quidem lucis natura ex calidis humidisque commixtionibus candens, quadam prosperitatis tranquillitate rutilabat. Uerum ibi sidus iouis; nam ipse totius mundi membra collustrans ad deorum dicebatur imperium et senatum celitem commeasse. Hunc etiam praetergressa circum, ac parili interiectione sublimis, deorum rigidissimum creatorem in algido haerentem pruinisque niualibus conspicata; uerum idem quem circumuenire nitebatur orbis melo dorio tinnibat. Sed ipsi praesuli nunc draconis facies, nunc rictus leonis, nunc cristae cum aprugnis dentibus uidebantur, totoque exitiali seuiebat horrore, cui tamen potestas pro circi granditate maior

uuîtero uuás. Sî dô erchómeníu. fóne sînên hárphôn. únde ánderên scállen. flôh sî fóne sô únmézigemo suéibe sînes circuli.

A SATURNO AD CAELUM.

Dánnân fûoren sie îligero férte. hálbes mêr. [dáz chît
háibes toni mêr. dánne tonum.] Uuánda in drín emitoniis
fólle chám si ze hímele. dâr die stérnen ána stânt | Únde 160.
sô mûode uuórtene. án dîen stégôn dero sex tonorum.
fóre úrdrúzzi dero stadiorum. Tánne sie gesáhîn dáz sie
erfáren hábetôn zuíualtigo héllen. Án démo ûzlâze déro
fólleglichûn rárto. nâh sólichên árbeiten. éteuuáz keblâsende.
hírmdôn sie dâr.

IAM IN CAELO POSITA NOUA ET MIRANDA CONTEMPLATUR. SUPPLICANS IOUI ET DIIS.

Philologia ába demo trágebétte skrícchendiu. Tánne sî sáhe díu bréiten féld tes lîehtes. únde dîa scôni dero ûfuuértigûn stílli. únde sî sáhe sô mánige mísselichîna. únde dîe getâte dero tégàn *(sic)* góto. [dîe dâr decem regionum flégent.] Únde sî síh uuúnderoti in hímele dîenôn dîe ába némen dero uuércho. [dáz chît árbeito.] déro fóne díu sínt

---

maior ac prelata ceteris habebatur. Denique harpis bombisque perterrita, tam intoleranda congressione uirgo diffugit. Inde maximis conatibus sescuplo itineris euehuntur. Nam tono ac dimidio ad ipsius caelitis spherae globum ac laqueatum stellis ambitum perueniuntur. Sicque sex tonorum conscensionibus et stadiorum defessa lassitudine fatigati, cum diapason simphoniam quicquid emensi erant aduerterent consonare, perfectione absolutae modulationis, post labores maximos recreati, paullulum conquieuerunt.

Ipsa quoque philologia lectica desiliens, quum immensos luminis campos, aethereaeque tranquillitatis uerna conspiceret, ac nunc tot diuersitates cerneret formasque decanorum, tunc octoginta quatuor liturgos celo miraretur astare; uideretque preterea fulgentes crebrorum siderum

octoginta quatuor. uuánda in sò mánigiu getéilet íst. ál
161. dáz fóne érdo ze hímele íst | Únde sî sáhe dîe glîzenten
speras. tero mánigòn stérnôn. Únde dîe geflóhtenen rínga
ín éin ándere. Únde sélbûn dia speram diu den ûzerosten
bífáng máchôt. suéibônta mít vuúnderlichero drâti. Únde
dìe hímelgíbela. Únde dìa hímel áhsa in ále ríhte gân fóne
éinemo gíbele ze demo ándermo dúrh tia érda.

[Díu uuírt échert mít sínne fernómen. uuánda
sî corporalis ne íst.]

Únde án íro uuérben álla dîa héuigi des uuérlt zímberes.
Lúzzel gedénchende êr si dára châme. ándere góta
ne bechénnen dén gót. únde dén fâter. sóliches uuérches.
únde sólchis uuîstûomes.

[Uuánda gótes sapientia íst. quę exsuperat
omnem sensum et hominum et angelorum.]

Uuánda sî ín sáh úberslâhen. ióh tîe ûzenân uuérlte
162. gesâligôten. únde in sînemo fiurinen uuérlt|stûole. den
mán échert fernémen mág mándegen sízzen. Sélbemo hímele
fílo nâho gechníuuentíu. únde íro mûotes keéinotíu.
péteta sî ín stíllo únde lángo. In álta uuîs mánige sîne
námen îo sô stíllo ánahárende. nâh úngelichèn spráchon
dero líuto. lánge únde chúrze. únde únchúnde. mít sáment
líutigên literis. [sô gót teutonice.] únde mít keskéidenên

globos, et circulorum alterna illigatione texturas. Ipsam
uero, quae ambitum coercet ultimum, spheram miris raptibus
incitatam, polosque et axem ex coeli summitate uibratum
profundam transmeare terram, atque ab ipso totam
caeli molem machinamque torqueri; tanti operis tantaeque
rationis patrem deumque noscens ab ipsa etiam deorum
notitia secessisse; quoniam extramundanas beatitudines eum
transcendisse cognouerat, empirio quodam intellectualique
mundo gaudentem, iuxta ipsum extimi ambitus murum
annixa genibus, ac tota mentis acie coartata, diu silentio
deprecatur; ueterumque ritu uocabula quaedam uoce mentis
secundum dissonas nationes numeris uaria sono ignota,
iugatis alternatisque litteris inspirata, ueneraturque uerbis

gesprôchene. [sô deus latine.] Únde êreta si mít tígi die
flíhtkóta dero ûnânasihtigûn uuérlte.

[dâr góles sélbes stûol in thronis et dominationibus
super cherubim et seraphim geríhtet stât.]

Ióh téro ministros êreta sî. dîe dírro ánasíhtigûn
uuérlte ánauuáltôn ántsâzîg sínt. [tîe liturgi héizent.] Únde
álle dîa sámahafti. mít tes úmbegríffenen fater ge|uuálte 163.
úmbehábeta. êreta sî. Férgota si ételiche drî gótâ. Únde
ándere síben skîmen hábente. des táges ióh tero náht.
[uuánda dáz iâr állez kesíbenôt íst. in dágen ióh in náhten.]
Únde éina úrspringes tiernûn. [dáz sélbíu deitas íst.]
Sî béteta óuh nâh tero platonis tóugeni dîe geuuálta. dîe
dir héizent éinest. únde zuírônt. in éinero uuíste.

[uuánda zuô personę sínt patris et filii in
éinero essentia.]

Sús péteta si uestam. díu des fíures plûomo íst.

[uuánda sî fíur íst. fóne fíure chómeníu.]

Álde sî béteta dáz lîcht. fóne lîcht chómenez. [táz
chît filium dei.] únde dîa uuésentûn uuârhéit. fóne únuuésentên.

[uuánda sî ne hábet originem fóne ánderên
díngen. Sî íst táz kót íst. ér íst únuuórtenêr. únuuórten
íst óuh sî.]

Dô gestûont sî benámen skéiden. dero ánderro góto
deificationem. [dáz chît uuéliche fóne mén|niskôn uuórten 164.
uuârin góta.] únde sáh sî sih sélbûn gehéilegôta uuésen. Táz

intellectualis mundi presules deos eorumque ministros, sensibilis
spherae potestatibus uenerandos, uniuersumque totum
infinibilis patris profunditate coercitum, poscitque quosdam
tres deos, aliosque diei noctisque septimo radiatos; quandam
etiam fontanam uirginem deprecatur. Secundum platonis
quoque misteria ἅπαξ καὶ δὶς ἐπίκοινα potestates.
His diutissime florem ignis atque illam existentem ex non
existentibus ueritatem toto pectore deprecata; tum uisa
secernere ἀποϑέωσιν sacraque meruisse. Quippe quidam

uuás fóne díu. uuánda uuîze trópfen déro míliche gelíchun áho. trúffen sia ĺángséimo ána. stérnôn dar ínne bléc-chezentên.

[Uuánda lacteus circulus târ dero góto ge-sâze íst. zû íro nâhta. dánnân bechnâta sî síh kehéilegôt uuésen.]

Fróuuíu únde ioui dánchondíu. fûor si in lacteum. dâr sî uuíssa. die góta fóne ímo gesámenôte.

QUALIS UISA SIT DOMUS IOUIS.

Târ [in lacteo] uuás iouis hûs. Sólchez. táz iz mít sînero vuúndermícheli dísa uuérlt úmbegríffe. únde in scôni díe stérnen úberuuúnde. únde fóne séltsani sînero gestel-ledo. den signiferum gefrôniskôti. Únde sô skînbare uuás iz
165. sámo so iz ûzer sílbere geuuúrchet uuâre. | Scôníu gádem. únde gerígôt first clízen dar ána mít snêfáreuuên brórten. Iuppiter únde sín chéna mít állên dien góten dâr sízzende in hóhemo stûole. únde in uuîzên bánchen. béit er. únz tie trúhtinga châmîn.

SPONSUS PRIMUM INTRODUCITUR.

Sô er dô gehôrta dero brûote náhentero. díe síngenten musas únde díe sûozen rárta. fóne únében lûtréistên sángen.

---

candores lactei fluminis tractu stellis efflammantibus de-fluebant. Laetabunda igitur gratesque testata iter in ga-laxeum flectit, ubi senatum deum a ioue nouerat congre-gatum. Erat autem ibi iouialis domus, quae etiam gran-ditate mira mundanum ambitum possideret, et decore conspicuo fulgorem siderum uinceret, et nouitate situs signiferum circulum decusaret; (i. ornaret) preterea tanto splendore renidebat, ut argenti crederetur fabricata materia. Ibi septa candentia, culmenque sectatum limbis niualibus albicabant. Ibi iupiter cum iunone omnibusque diuis in suggestu maximo ac subselliis lacteis residens sponsales praestolatur aduentus; qui simul musarum uoces ac disso-nis meladulcia cantilenis uirgine adueniente percepit, priore

sô híez er ze êrest chómen den brûote gómen. Sáment témo chàmen óuh zuêne sîne líebesten brûodera. dionisius únde apollo. Hercules únde pollux mít castore. únde mars. únde állíu iouis sláhta háftôn síh ze sînemo uuérche. |
Dero elementorum flégera. únde díu scôna mánigi dero 166.
angelorum. únde dero áltfórderôn sêlâ. díe ze hímele chó-men uuâren. díe háftôn síh álle ze ímo. Tû sáhist târ heroum poetas. mít hedera gezîerte. únde síngente. Uuánda díe cytharistę uuâren. bedíu sáhist tû sie dâr mít íro séit-sánge. Tíe sáhist tû uuérbin íro speras.

[uuánda sie astrologi uuâren.]

Ardebat heraclius. Tísêr zúndeta. [uuánda er chád fóne fiure uuésen állíu díng uuórteniu.] udus thales. Mít réhte íst er názer. [uuánda er dia nâzi chád uuésen rerum origi-nem.] circumfusus atomis democritus uidebatur. Tísêr uuás pestóubet. mít smâlên spraten.

[díe nehéina grôzi ne hábent. uuánda er fóne dîen ze sámine gerándên chád uuórtena uuésen dísa uuérlt.]

Tísêr [pithagoras] fánt arithmeticam. bedíu zálota er. Aristotiles sûohta gnôto án demo hímele absolutam per-fectionem.

[uuánda día chád er uuésen animam mundi. díu den hímel túrnet.] |

---

loco precepit uenire cyllenium, cum quo liber et delius fidi amantissimique germani, hercules etiam, uterque ca-storum, gradiuusque, et quicquid deorum de ioue pro-genitum est, cyllenii adhaerebat officio. Elementorum quoque praesides, angelicique populi pulcherrima mul-titudo, animaeque praeterea beatorum ueterum, quae iam caeli templa meruerant, gressus maiugenae seque-bantur. Linum, homerum, mantuanumque uatem, redi-mitos canentesque conspiceres; orpheum atque aristoxenum fidibus personantes; platonem archimidemque spheras au-reas deuoluentes. Ardebat heraclitus; udus thales, cir-cumfusus atomis democritus uidebatur. Samius pitha-goras celestes quosdam numeros replicabat; aristoteles per celi quoque culmina endelechiam scrupulosius requi-

Epicurus trûog zûo blûomen. únde álle lústmáchunga.
[uuánda ér chád. summum bonum uuésen uoluptatem.]
Zeno fûorta frûot uuîb.
[uuánda dîa lóbeta ér. dô er fóne gehîléiche screib.]
Tíser [archesilas] chôs tia tûbun.
[uuánda ér scréib fóne fógalen.]
Târ gîengen nóh tánne gnûoge in chrîechiskûn gemántelôte dér nehéin sô ne iáh. sô der ánder.
[uuánda îogelichêr féstenôta sîna sectam. dáz chît sîna lêra.*)]
Téro nehéines réda ne máhta man fernémen fóre démo sánge déro musarum. dóh sie bráhtin. Sô ér dô chám. únde íngieng. sô êreta ín gágen ímo ûf stândo. ál dáz hêrote dero góto. Sélbêr iouis sázta ín in ében sînemo stûole. ze zéseuuvn. únder ímo. únde únder pallade.

DEHINC SPONSA INTRODUCTA. |

168. Sâr hálto uuárd oúh tiu brût mít íro camenis ín geládôt. íro mûoter [fronesi] fóre íro gândero. Sô sî dára ín chám. únde íro róuh ûz scúttendo ueste geántuuvrta. díu ánderro góto mágezo uuás. únde íro dô fólgeta. állero gó-

*) Es ist eines Tintenflecks wegen nur lêr zu lesen

rebat; epicurus uero mixtas uiolis rosas et totas apportabat illecebras uoluptatum. Zeno ducebat feminam prouidentem; arcesilas collum intuens columbinum; multusque pretera palliatorum populus studiis discrepantibus dissonabat; qui quidem omnes inter musarum carmina concinentium audiri, licet perstreperent, nullo potuere rabulatu. Ueniente igitur introgressoque cyllenio omnis ille deorum senatus ueneratus uerticem ingredientis exurgit. Ipse iupiter eum propter suum consessum pallade a dextra sociata medium collocauit. Nec longo interiectu ipsa quoque philologia ambita musis ac matre praeambula corrogatur. Qua ingrediente, ac uesta deum nutrice eiusdemque pedissequa acerram illam olacem aromatis refundente, omnis ille ordo celicolum portiones sibi com-

telîh sâr némende téil des róuches. tér ímo gefîel. sáz er frô arábiskes stánches. Únde dóh sîa iouis hieze sízzen bî ímo. uuánda sî scámelîn uuás. sô uuás íro lîebera. bî dien camenis ze sízzenne. pallade bî íro uuésentero.

DOTATUR SEPTEM ANCILLIS.

Tô stûont tiu mûoter ûf. únde bát iouem ióh tie ándere. dáz íro mûosi fóre ín állên geántvuurtet uuérden. so uuáz íro maiugena ze mâli gében uuólti. únde sî íro uuídemen sô bechâme. | Únde sie dánne liezîn fóre ín gelésen 169.
uuérden dia uuídemscrift an tábellôn. [álso iz síto uuás.] únde dîa uuídemêa. [nâh tíu sô papius únde popeus sîa ze romo iú fúnden] Tô ónda man íro dés pítentero. álso iz réht uuás. táz si dâr fóre állên gechóren uuúrtîn. Dô stûont apollo ûf fúre den brûoder. únde dîe ér eruuélta sînero díuuon. ze uuidemen ze gébenne. dîe begónda er ímo éinzên bríngen. Dîe uuáren sólih. táz sie ín állên scône únde zîere gedûhtôn.

EPILOGUS.

Tero satyra nû éines mícheles téiles keságetero. [uuánda nouem librorum zuéi hína sínt.] tíu sélba satyra únsémfte getân íst. mít lángemo dúnse. [íh méino. uuánda nóh

petentes attribuens arabicis laetabatur halatibus. Uerum uirgo, ut est per omnia uerecunda, licet a ioue eius assidere confinio iuberetur, tamen ibi potius uoluit, ubi musas conspexerat, admota palladis consortione residere. Tunc exurgens uirginis mater poscit de ioue superisque cunctis, ut sub conspectu omnium quicquid sponsalium nomine praeparauerat maiugena, traderetur, ac demum dos a uirgine non deesset; tuncque tabulas ac papiam popeamque legem sinerent recitari. Cuius petitioni iustissimae deorum senatus attribuit, ut in consessu celitum offerenda probarentur. Hinc phoebus exurgit fratris officium non detrectans, ac singulas ex famulitio dilecto cyllenio incipit admouere, quae tam pulchrae cunctis quam ornatissimae refulsere.

Transcursa lector parte magna fabula,
Quae tam morosis implicata ductibus

170. septem libri fóre sínt.] nôtet ter | gágenuuérto mórgen. únde der ánagândo tág. tímberen dia chérzûn. Únde úbe der tágerôd scôno ne fáreti den first. mít temo ęristen skîmen. únde er mít lîehte ne dúrhprâche diu fénster. Sô geuuîteroti den ríng. tíu átaháfta pagina. éteuuâr nóh fúrder gebréittív. Nû chédent tíu fólgenten bûoh. tíu únsih liberales artes lêrent. hína íst taz spél.

[Tér téil dero satyrę dér uuâre gelîh ne íst. tér íst hína. Der héizet grece mithus.]

Sîe geûzônt tia lúgi mít uuâre. Únde zéigônt sie zímige lírnunga. Sîe ne fermîdent óuh tiu spél nîeht. in míchelmo téile.

Nû hábest tu [lector] fernómen uuáz nû zûo gánge. úbe iz hímelgóta sô uuéllen. únde musę. únde apollinis lyra.

Tenui lucernam palpitare lumine
Coegit instans innitens crepusculum;
Ac ni rosetis purpuraret culmina
Aurora primo conuenustans habitu
Surgens fenestras dissecaret lumine
Adhuc iugata compararet pagina
Quocunque ducta longiorem circulum.
Nunc ergo mithis terminatis, infiunt
Artes libelli qui sequentes asserent.
Nam fruge uera omne fictum dimouent,
Et disciplinas annotabunt sobrias
Pro parte multa, nec uetabunt ludicra.
Habes quid instet, si potestas celitum
Faueantque musae et chelis latoia.

Berichtigungen.

S. 92, Z. 27. lese man barbarismum. In der althochdeutschen Übersetzung der aristotelischen Abhandlungen κατηγορίαι und περὶ ἑρμηνείας ist S. 31, Z. 24. díu uríst statt díneur íst und S. 69, Z. 7. hábemáhtîgen zu lesen.

Berlin, gedruckt bei Trowitzsch und Sohn.

